

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

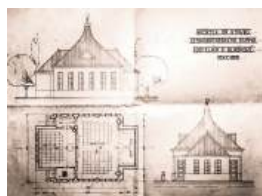
ČESKÝ BRATR

TÉMA

PŘES HRANICE

- 8 Rozhovor se superintendentkou Ivanou Procházkovou – M. Sabo
- 12 Chvála inkluze – P. Konvalinka
- 31 Rozhovor s výpomocným kazatelem Františkem Čunderlíkem – D. Ženatá
- 57 Tábor na Blažkově funguje již 70 let – A. Rozbořilová

Oslava
výročí

100 let kostela v Blažkově v neděli 13. září 2026

DOPOLEDNÍ PROGRAM:

- 9:30 Bohoslužby s večeří Páně – vede a káže
Jan Keřkovský, zpívá smíšený pěvecký sbor
Mimochodem pod vedením Marka Peňáze
- 11:00 Občerstvení u kostela
- 11:30 Úvodní slovo k výstavě o historii blažkovského
kostela – Jan Vondra
- 11:45 Koncert – Simeon Hána – biblické a jiné písně
- 12:30 Oběd v kulturním domě

ODPOLEDNÍ PROGRAM U KOSTELA:

- 14:00 Mikro-Teatro – Když na podzim
vlastovičky
- 15:00 Komentovaná prohlídka výstavy
o historii Blažkova a kostela –
Jan Vondra
- 15:00 Koncert skupiny Ležíš
- 16:00 Závěrečné slovo

Prosíme, abyste se předem (do pondělí 7. září) přihlásili k účasti z důvodu zajištění obědů a dalších organizačních záležitostí. Odkaz najdete na nmnm.evangelnet.cz nebo přímo na uvedeném QR kódu:

Výstava

Od začátku prázdnin do 13. září vždy v neděli 9:00–11:00 bude v blažkovském kostele ke shlédnutí výstava, která přiblíží jeho historii a okolnosti jeho vzniku. Autorem výstavy je Jan Vondra.

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *E. Hankovský*
- 8** Rozhovor se superintendentkou Ivanou Procházkovou – *M. Sabo*
- 12** Chvála inkluze – *P. Konvalinka*
- 14** Jak Ježíš překračoval hranice? – *J. Hoblík*
- 16** Rozhovor s farářkou Vlastou Heinrich Groll – *A. Rozbořilová*
- 21** Na hranice i za ně – *T. Jun*
- 25** Otázka na tělo – *E. Karásková*

MOJE CÍRKEV

- 31** Rozhovor s Františkem Čunderlíkem – *D. Ženatá*
- 34** Ohlédnutí za letošní Nocí kostelů – *A. Rozbořilová*
- 37** Bilancování s bývalým správcem Tábora J. A. Komenského Václavem Španihalem – *A. Rozbořilová*
- 39** S Kateřinou Tesařovou o vizi pro Tábor Jana Amose Komenského – *A. Rozbořilová*
- 41** Blíží se volba nové synodní rady – *J. Hofman*
- 42** Rozhovor s vězeňským kaplanem Ondřejem Zikmundem – *Z. Turek*
- 46** Žena, kterou neumlčeli – *M. Zikmund*

DIAKONIE

- 48** Maturita, a co dál? – *A. Šůra*

SLOVO

- 51** Rozhovor s tvůrci podcastu „Teologičti lehkooděnci“ – *A. Rozbořilová*
- 55** Setkání a setkávání – *K. Pilecká*
- 57** Pod Rozsíčkou mezi lesy... – *A. Rozbořilová*
- 60** Poslední slovo – *R. Famos*

ÚVODNÍK

Ve škatulce

Měla jsem ten den nějaké vyřizování. Čekám na Václavském náměstí na tramvaj a na jednu se ke mně přitočí zhruba čtyřicetiletý muž: „Prosím vás, neměla byste pár drobných?“ zeptá se. Po letech v Praze jsem vůči těmto „žebračím formulím“ už patřičně otupělá, takže pána automaticky posílám s nepořízenou pryč. „A nemohla byste mi koupit aspoň něco k jídlu?“ nenechá se odbýt. Ta otázka mě zaskočí. Lidé z ulice obvykle chtějí tvrdou měnu – která se dá rozměnit za kapánek něčeho ostřejšího.

Na moment mi bleskne hlavou záchvěv svědomí. Jestli pán opravdu nepotřebuje pomoc? Ale spěchám, je mi vedro a v hlavě mám redakční uzávěrku, takže ego zavelí se z téhle nepříjemné sociální interakce co nejrychleji dostat pryč. Zavrčím, že nemám čas, a pán konečně pochopí, že u mě nepochodí. Když doma otevřu počítač, vyskočí na mě příspěvek „Proč jsou vedra problém především pro lidi bez domova?“. Znovu mi vytane ten pán z Václaváku. Nejspíš byl opravdu v nouzi. Nejspíš měl opravdu hlad, možná i žízeň. Nejspíš jsem k němu byla moc tvrdá. Nejspíš jsem zapomněla, že lidi bez domova jsou taky lidi.

Přitom by asi stačilo pánovi strčit pár korun. Nebo mu něco koupit ve stánku s občerstvením. Nebo s ním aspoň prohodit pár slov. Ale špinavého, žebračícího pána mám ve zvyku okamžitě strkat do škatulky „nepříjemné“. Možná jsem ale ta zalezlá ve škatulce spíš já. Překročit hranici ke druhému někdy není jednoduché. Občas ale stačí jen takhle málo – natáhnout ruku. Příkladem nám v tom může být Ježíš, který mezilidské hranice překračoval. Úplně obyčejně: otevřeností, milosrdenstvím, láskou. V tomto čísle chceme jít tak trochu v jeho stopách a ukázat, kde se nám (nejen) v církvi daří hranice překračovat – a kde na ně narážíme. Věřím, že v něm naleznete inspiraci i vy.

Příjemné letní dny přeje

Adéla Rozbořilová

AKTUÁLNĚ

Evangelická církev přivítala tři nové duchovní

V pondělí 15. června 2026 se u závěrečných zkoušek na půdě církevního ústředí sešli absolventi vikariátu Alžběta Macková a Marek Kačkoš a absolventka jáhenské praxe Blanka Ližanová, aby před zkušební komisí zhodnotili roky studia i závěrečnou roční praktickou přípravu a prokázali tak svou připravenost pro duchovenskou službu v Českobratrské církvi evangelické (ČCE).

Dle stanoviska hodnotící komise všichni tři uspěli, takže bezprostředně po složení závěrečných zkoušek mohlo navázat setkání se synodní radou a slavnostní předávání osvědčení o způsobilosti k ordinované službě i neformální rozhovor s církevním vedením.

Farářka Alžběta Macková se pravděpodobně vydá na cestu školní kaplanky Evangelického gymnázia a základní školy Brno, zatímco farář Marek Kačkoš a jáhenka Blanka Ližanová by měli zamířit do duchovenské služby ve farních sborech ČCE.

Hof, foto: ARO

Novým děkanem pražské teologické fakulty je Petr Gallus

Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy (ETF) má nového děkana. Stal se jím docent Petr Gallus, kterého do funkce slavnostně uvedl rektor Univerzity Karlovy prof. Jiří Zima v úterý 2. června 2026 ve Vlasteneckém sále Karolina. Ve funkci vystřídá doc. Jana Roskovce, který fakultu vedl od r. 2022.

Docenta Petra Galluse zvolil kandidátem na děkana Akademický senát ETF UK na svém zasedání 24. února 2026. Ve volbě neměl protikandidáta. Funkční období nového děkana potrvá čtyři roky.

Za svůj přední úkol si nový děkan vytyčil pokračující snahu o navyšování počtu studentů, přípravu reakreditací prakticky všech studijních programů a v neposlední řadě také generační obměnu učitelského sboru. V oblasti vědy bude ležet hlavní důraz na posilování mezinárodní spolupráce, získávání grantů a vytváření kvalitních výstupů se společenskou relevancí.

Doc. Petr Gallus na ETF dosud působil jako proděkan pro rozvoj a současně jako vedoucí

katedry církevních dějin a systematické teologie. Evangelickou teologii vystudoval na ETF UK, část studia absolvoval v Německu. V roce 2007 byl ordinován farářem Českobratrské církve

nový děkan (uprostřed) se svým kolegiem

evangelické a do roku 2016 působil jako farář ve sboru v Sázavě. Od roku 2016 vyučoval na ETF UK jako odborný asistent a později jako docent na katedře systematické teologie a na katedře etiky. V roce 2021 se zde habilitoval pro obor systematická teologie. Zajímá se především o otázky antropologie, christologie, metodologie vědy, rozhovoru teologie a filozofie a o současné problémy sociální etiky.

Matěj Bouček, ETF UK, foto: Veronika

Vachule Nehasilová

Běleč v novém: poděkování za rekonstrukci i předání služby

Ve čtvrtek 4. června 2026 se v Táboře J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí uskutečnila Slavnost vděčnosti. Setkání bylo příležitostí ke společné modlitbě a poděkování za úspěšně realizované, téměř rok trvající stavební akce, jejichž celková investice přesáhla 40 milionů korun.

Kompletní rekonstrukcí prošly sanitárky „Za potokem“, kde vznikla i zbrusu nová klubovna s kuchyňkou a potřebným zázemím. Hlavní budova získala úspornější systém vytápění s fotovoltaičkou, tepelnými čerpadly a bateriovým úložištěm. Venkovní plochy tábora nově osvětlují výrazně úspornější a pro lidský organismus zdravější lampy. Už delší dobu v novém slouží také dřevěná klubovna Pellarka.

Projekty umožní nejen významné provozní úspory, a tedy prodloužení sezóny až k téměř celoročnímu fungování střediska, ale také jeho udržitelnější užívání z hlediska dopadu na životní prostředí. Proto je značnou částí dotačně podpořil také Státní fond životního prostředí.

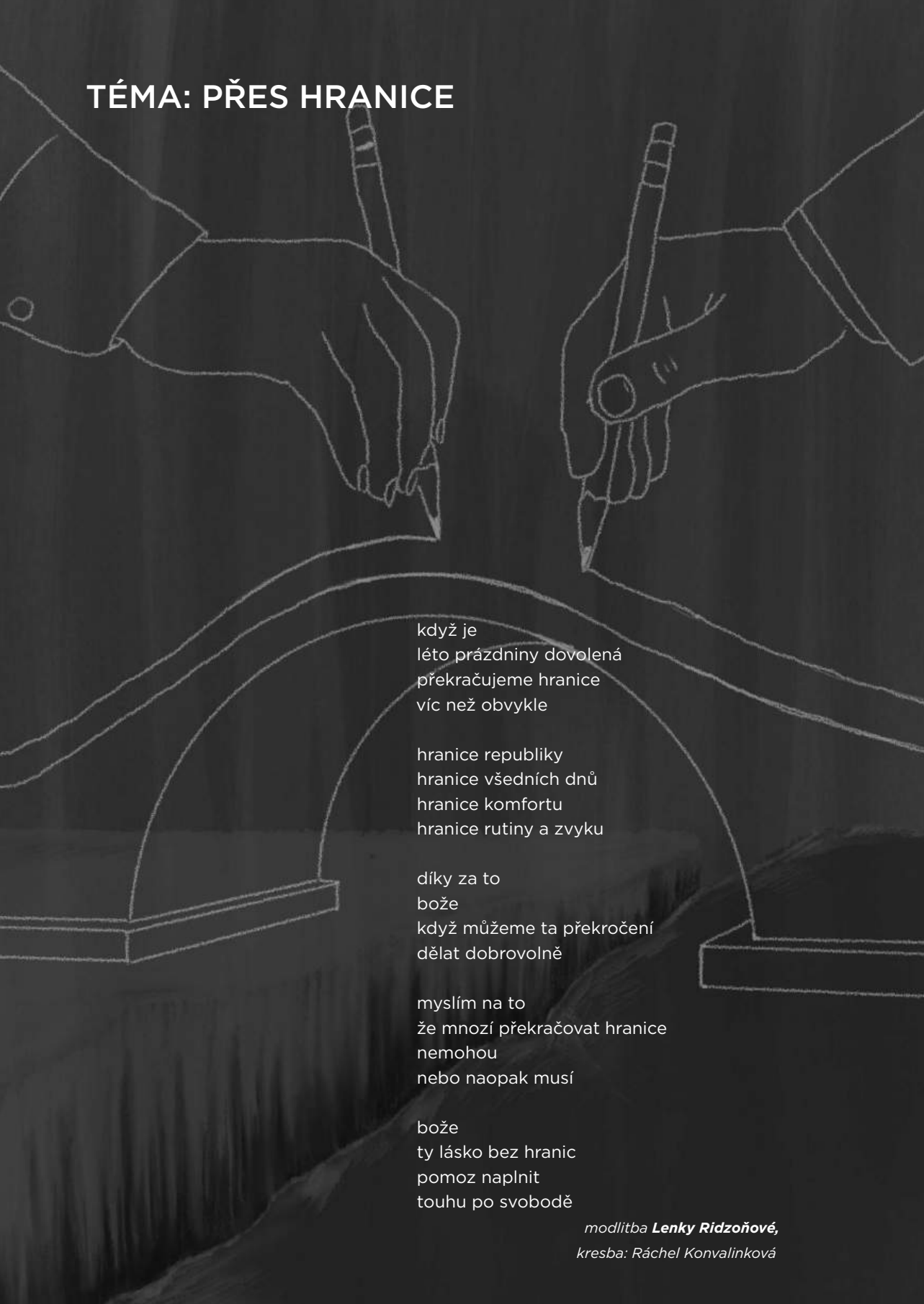

pobožnost O. Titěry v nové klubovně v Bělči

Slavnost měla i výrazný osobní rozměr. Účastníci i církevní vedení poděkovali Václavu Španihelovi, který po téměř osmi letech odchází z pozice hlavního správce tábora a zasloužil se o množství změn, nezapomenutelných setkání a povedených akcí. Roli správkyně převzala Kateřina Tesařová, která v Bělči vyrostla a dodnes bydlí v těsném sousedství tábora. Dobře tak zná jeho ducha, historii i potenciál.

Hof, foto: ARO

TÉMA: PŘES HRANICE

když je
léto prázdniny dovolená
překračujeme hranice
víc než obvykle

hranice republiky
hranice všedních dnů
hranice komfortu
hranice rutiny a zvyku

díky za to
bože
když můžeme ta překročení
dělat dobrovolně

myslím na to
že mnozí překračovat hranice
nemohou
nebo naopak musí

bože
ty lásko bez hranic
pomoz naplnit
touhu po svobodě

modlitba **Lenky Řidzoňové,**

kresba: *Ráchel Konvalinková*

Překročit hranici

Pán jí odpověděl: „Marto, Marto, děláš si starosti a trápíš se pro mnoho věcí. Jen jednoho je třeba.“ (Lk 10,41-42a)

Co když hranice nechrání život, ale náš strach? Naše pohodlí? Naši představu, že svět bude bezpečný, když si ho rozdělíme na „naše“ a „ty druhé“.

Lukášovo evangelium ukazuje Ježíše, který se před hranicemi nezastaví. Jde k hříšníkům, nemocným, znevýhodněným, k celníkům, ženám, Samařanům, k lidem vytlačeným na okraj. Překračuje hranice náboženské správnosti, společenské slušnosti, morálního odsouzení, hanby i nepřátelství.

Přitom mu není lhostejná pravda ani odpovědnost. Na lidech mu záleží: „Já jsem přišel, aby měly život a měly ho v hojnosti.“ (J 10,10) A Lukáš řekne: „Syn člověka přišel, aby hledal a spasil, co zahynulo.“ (Lk 19,10) Ježíš nevidí nejprve nálepku, kterou na člověka dali jiní, okolnosti nebo lidské řeči. Vidí člověka. A když se s ním někdo opravdu setká, neodchází stejný. Někdo vstane z lůžka. Někdo začne vidět. Někdo se přestane skrývat. Někdo vrátí, co ukradl. Někdo začne mluvit. Někdo zanechá, co budoval, a vydá se za ním.

Podívejme se na dvě místa, která nejsou přímo o Ježíšově překračování hranic: na Marii a Martu (Lk 10,38–42) a na Otce, který nedá dítěti hada, když prosí o rybu (Lk 11,11–14). Možná ukazují něco základnějšího: kde se naše hranice začínají. Ne na mapě. Ale v nás.

Marta slouží. Doslova lítá po domě. Má doma Ježíše, a přece je plná neklidu. Vyčítá mu, že její snahu nebere vážně. Marie sedí u jeho nohou a poslouchá, zatímco Marta se může zbláznit. A rozumíme jí. Někdo ten stůl připravit musí. Jenže otázka zní: odkud ta služba roste? Marta slouží, ale už nenaslouchá. Její služba se mění ve zmatek, tlak a vyčítku. Chce posloužit Ježíši, ale vtahuje ho do svého neklidu: „Pane, nezáleží ti na tom?“

Marie sedí u Ježíšových nohou jako učednice. Poslouchá. Ne proto, že by služba nebyla potřeba. Ale proto, že bez naslouchání se i dobrá služba snadno pokazí. To je první předpoklad ježíšovského překračování hranic: naslouchání. Nejdřív slyšet. Možná uslyšet pravdu místo předsudků. A nechat Krista srovnat náš vlastní neklid.

Potom Ježíš mluví o Otcí, který dítěti nedá hada, když prosí o rybu. Bůh není proti nám. Není to někdo, kdo naši důvěru zneužije. Dává dobré dary. Dává Ducha svatého. Člověk, který žije z důvěry v dobrého Otce, nemusí každého cizího člověka vidět jako hrozbu. Nemusí hned stavět plot. Nemusí chránit jen svůj strach. Může se učit naslouchat. Jako Marie, která si vybrala to jedno důležité.

A nakonec němý člověk promluví (Lk 11,14). Ježíš mu vrací hlas. Překračování hranic není jen to, že někoho pustíme mezi sebe, pomůžeme mu nebo o něm hezky mluvíme. Otázka je, jestli u nás může promluvit. Jestli nezůstane jen objektem naší služby, dobroty a otevřenosti. Jestli mu dovolíme promluvit – a začneme naslouchat.

Možná právě tak se hranice začínají překračovat. Uchem. Srdcem. Službou, která vyrůstá z naslouchání dřív než nohama. Důvěrou, která nemusí žít ze strachu. A odvahou dát druhému prostor, aby promluvil vlastním hlasem.

My lidé jsme odborníci na hranice. Stačí se podívat na mapu světa. Na ploty kolem nových baráků. Tady je moje. Tam je tvoje. Sem ještě smíš. Sem už ne. A hranice nestavíme jen kolem pozemků. Stavíme je i mezi sebou. V rodině. V církvi. Ve společnosti. Co s nimi? Možná začít tím jedním potřebným: zmlknout, naslouchat a nechat Krista, aby překročil hranici nejdřív v nás.

Emil Hankovský, farář

Překročit hranice, neztratit člověka

Kdy chrání a kdy začínají svazovat? A proč je někdy dobré je překračovat

Kdy nás hranice chrání, a kdy se z nich stává vězení? Proč Ježíš společenské konvence překračoval? Jak se dělá ekumena v době války a proč bychom lidi neměli redukovat na jejich politické či sexuální nálepky, jsme si povídali s Ivanou Procházkovou, hlavou Evangelické církve metodistické (ECM) v Česku.

Všichni přirozeně toužíme po bezpečném prostoru, kde nám bude dobře. Je potřeba hranice držet, nebo je máme překračovat?

Myslím, že určitý pocit bezpečí je přirozenou touhou jednotlivce i komunity. Kultura přijetí, ideál otevřenosti mohou být s bezpečím ale občas neslučitelné. Tzv. „bezpečný domov“ budujeme např. tím, že postavíme ve světě, který není a nikdy bezpečný nebyl, dům: zdí, střechu, do dveří vsadíme zámek a na okenice namontujeme petlice. Abychom se cítili v bezpečí, chceme mít otevírání a zavírání dveří a oken pod kontrolou. Nechceme bydlet na nádraží. Na druhé straně ale ani v ponorce. Budovat tzv. zdravé hranice, které chrání, ale nejsou zdí s ostnatým drátem. Aby mohl vzkvétat život, je třeba, myslím, někdy hranice držet a jindy je překračovat. Umění, zápas, kouzlo a dynamika života je v hledání, kdy a v čem hranice držet a kdy je překračovat.

Vnímám, že i když se navenek nějaký křesťanský sbor snaží být otevřený, mnohdy si vevnitř žije sám pro sebe. Lidé spolu jezdí na dovolené, ale dostat se mezi ně je na dlouhé lokte. Nebo

když se vytváří nějaký nový typ setkávání, na začátku může být sice ideál pozvat ostatní zvenčí, ale velmi často se kruh utáhne. Nejsem z toho úplně nadšený, ale ta touha, aby nám bylo bezpečno a abychom se sdíleli v důležitých věcech, je zkrátka silná.

I to je nějakým způsobem legitimní. Jde jen o to, aby společenství nezatuhlo, nestalo se z něj vězení. Nebo uzavřené ghetto, kde navíc začínou bujet toxické vztahy.

Kdybychom se na to podívali biblicky: Ježíš v rámci tehdejších hranic patrně nebyl úplně spokojen a toužil je překračovat. Proč to dělal? O co Ježíši šlo?

Jsem opatrná mluvit o tom, „o co šlo Ježíši“. Zvláště v evangelikálním prostředí se velmi často mluví o tom, co „Ježíš chce a co si přeje“. Známe i odvrácenou stranu těchto proklamací.

Ale vezmu si na pomoc Janovo evangelium. Pro téma hranic bychom v něm našli, myslím, řadu inspirací. Čtu v něm např. hymny o Ježíši stojícím na hranici dvou světů: nebe a země, Boha a člověka, ducha a těla. Ježíše v něm vidím jako toho, který zve a vtahuje člověka do hlubokého, bytostného přátelství a spojení s Bohem. To pak také otevírá nové možnosti společenství mezi lidmi. Některé hranice náboženské, rituální, společenské aj., jak byly nastavené v tehdejšímu judaismu, už něco takového nepodporovaly. Nepodporovaly život s Bohem, byly vylučující a neživoucí. Když se toto stane křesťanskému společenství, církvi, přestane být nositelkou života.

Zkostnatí, zamrzne v ní život. Překračovat hranice znamená pak zápas o holý život, o člověka i o Boha. V tomto zápasu lze i dnes umírat, ale toto naše umírání je už součástí Kristova boje, který nakonec byl a je vítězný.

Jak konkrétně a prakticky Ježíš ty hranice překračoval?

Nádherný příklad vidím v setkání Ježíše se Samařankou u studny. Ježíš vstupuje na „cizí“ území Samaří a porušuje tehdejší společenská pravidla. Osloví samotnou ženu na pustém místě. Sám unavený a žíznivý bourá zeď, která se tyčí mezi ním, mužem a Židem, a ženou Samařankou. Ale nejen to: žíznivý a unavený Bůh vztahuje ruku a zároveň podává ruku té, která žízni po životě a je unavená z několika nevydařených manželství. Zároveň nemyslím, že Ježíš zde hranice mezi Židy a Samařany jako takové popřel. Jen je ignoroval, protože skutečná průrva, kterou bylo třeba tehdy u té studny překonat, zela jinde. Paradoxně je to Samařanka, která připomíná Ježíši konvenční náboženské spory mezi Židy a Samařany. Nositeli pravého náboženství jsou Židé, nebo Samařané? Ta správná zbožnost, spiritualita je ta jeruzalémská, nebo ta gerazimská? Ježíš hranice, které Samařanka zmiňuje, nepřekračuje lehkým krokem. Domnívám se, že jen vidí skutečně „nepřátelskou“ linii jinde. V naší žízni, hladu, lži a pokrytectví, v hluchotě vůči tichému

Božímu hlasu v Duchu. Co z toho vyvozují pro téma překračování hranic? Pouhé zrušení stávajících hranic nemusí pomoci. Skutečná ohrožení života a naopak příležitosti mohou být jinde, než si na první pohled myslíme.

Takže nejde o samoučelné boření zdí... Ale mnohé hranice si vytváříme sami ze strachu.

A často zbytečně. Stavíme je mnohdy na úplně hloupých místech. Kdo ví, komu a čemu takové hranice pak slouží. Strach je mocný nástroj manipulace s jednotlivci i davem.

Před lety mi farář z jednoho vesnického sboru řekl, že až on tam skončí, ten sbor se zavře. Lidé se prý stěhují do měst a sbor nemá šanci přežít. Namítl jsem mu tehdy, že ta vesnice ale přece pořád žije. A on mi odpověděl: „Ale to jsou Romové.“ Nedovedl si vůbec představit, jak sbor místní komunitě otevřít a jak jim posloužit. Lepší pro něj bylo sbor zavřít. Přišlo mi to docela zraňující, on by se jistě neoznačil za rasistu, ale byla to silná lidská hranice a chyběla tam Ježíšova třetí cesta.

Dovedu si představit, že ne každý farář dokáže sloužit přes hranice vlastní kultury. Vyžaduje to určité obdarování, osobnostní nastavení, znalosti i dovednosti. Ne každý to prostě umí. ►

Třeba by byl pro sbor, který jste zmínil, vhodný jiný farář. Možná se ten člověk zkrátka bál, že to nezvládne. Nebo rasistou opravdu byl, to je také možné. Člověk občas sám o sobě může zjistit, že má rasové předsudky, a ani to netušil.

Občas ty bariéry získáme až časem.

Viděl jsem malé děti ve školce, měly tam chlapečka s jinou barvou kůže, ale ony tu barvu vůbec nevnímaly. Definovaly toho chlapce úplně jinými vlastnostmi. Byly pro ně podstatné jiné věci. Ne barva kůže.

Ivana Procházková pochází z Brna. Po gymnáziu vystudovala hudební vědu a estetiku na Masarykově univerzitě a krátce působila jako hudební pedagožka. Později nastoupila na Evangelickou teologickou fakultu v Praze. Po jejím dokončení pokračovala v doktorském studiu se specializací na starozákonní teologii. Jako farářka Evangelické církve metodistické působila ve sborech v Plzni a v Praze. V letech 2021–2025 byla členkou předsednictva Ekumenické rady církví v ČR. Od r. 2021 je superintendentkou Evangelické církve metodistické v Česku a první ženou v tomto úřadu.

V rámci církve si také rádi hrajeme na svém vlastním písečku. Máte bohatou zkušenost s ekumenou. Na jakých rovinách ta spolupráce funguje? Dovedu si představit, že vedení církví se sice na něčem domluví, ale místní komunity to vidí jinak. Nebo naopak, že něco hezkého kvete zesponu...

Obecně se domnívám, že platí, že v diakonii je ekumenická spolupráce už mnoho let samozřejmostí. A nemyslím, že je to jen „výcho-disko z nouze“, z personální nouze. Pomoc potřebným v nouzi zkrátka historické nebo věroučné spory odsouvá do pozadí. Nejsou relevantní.

Skutečně silným momentem pro mne byla návštěva Všeukrajinské rady církví a nábožen-ských společností v ČR na začátku dubna loň-ského roku. Všeukrajinská rada církví sdružuje zástupce křesťanských církví (pravoslavných, římských katolíků i protestantů), židovské obce i muslimského společenství krymských Tata-rů. Společně přijeli s jedním posláním, mlu-vili jedním hlasem: „Na Ukrajině, na okupova-ných územích probíhá genocida. Nepodlehnete manipulativní propagandě, která se šíří také v České republice. Zasévá nejistotu, strach, po-chybnosti nakonec i o tom, kdo je vlastně agres-sor, kdo rozpoutal a vede válku.“

Najednou začne být důležité něco jiného.

Přesně tak. Je mi líto, když vědomí podstatných věcí po pominutí krize zase zmizí a my se za-čneme znovu utápět v malichernostech.

Na poli ekumeny jsem moc vděčná za spolu-práci s vaší církví. Již několik let trvá naše spo-lupráce např. na kurzu pro pracovníky s dětmi. Ve vzdělávání se přitom na věroučné rozdíly na-ráží mnohem častěji. Kurz „S dětmi na cestě víry“ je od samého začátku ekumenický. ČCE naprosto otevřeně sdílí své know-how v oblasti financí, ohledně právních a účetních rámců na celé půdě ERC. S vděčností využíváme jako ECM pro naše duchovní supervizory vaší církve. A mohla bych pokračovat dále.

Byl jsem překvapen zahraniční zkušeností jedné z reformovaných církví. Kvůli úbytku věřících se rozhodli slučovat své vlastní sbory i sbory jiných denominací pod jednu střechu a sdílet faráře z různých církví podle potřeby.

Je to vlastně vtipné. Je to určitá nouze, ale mys-lím si, že skrze ni nás Pán Bůh něčemu učí. Při bohoslužbách nahlas vyznáváme, že církev Kris-tova je jedna, ale pak si křečovitě držíme svá malá teritoria. Kdo ví, proč vlastně!

Když jsem v devadesátých letech studovala teologii, vzpomínám si na setkání s tehdejšími sy-

nodním seniorem Pavlem Smetanou. Říkal už tehdy, jak je absurdní, že v malé obci se schází zvlášť např. deset českoobratrských evangelíků, pět metodistů a pět husitů. Dovedete si představit, že by vedení našich církví pozvala své členy do jednoho společenství a faráři jednotlivých denominací se v něm např. po pěti letech střídali ve službě? Třeba nás k tomu nakonec dovede nedostatek financí. Nebo farářů. Nebo obojí. Co všechno by mohlo napomáhat dobremu, vidíte?

Mám nemilou zkušenost, kdy se malá církev vymezovala vůči jiné malé církvi: je nás „pět a půl“, držíme si vlastní tradici – a s těmi druhými, kteří jsou nám de facto nejbližší, nebudeme mít nic společného, protože jsou zkrátka jiní a my přece nejsme jako oni. Podobné lpění na vymezování se mi v dnešním světě přijde jako projev malosti.

Nechci zlehčovat zápasy víry našich předků, vážím si jejich statečnosti, ryzosti jejich víry. Myslím si ale, že se doba proměňuje. Každá generace se přece znovu musí ptát, co je „dobré a Bohu milé“. Co bylo podstatné pro svědectví Kristu, věrohodné před třemi sty lety, nemusí být dnes.

Přemýšlím, čím by dnes církev mohla být tím příkladem v překračování oněch hranic. Aktuálně vedeme i napříč křesťanstvím spory v rámci kulturních válek o přístupu k sexuálním menšinám. Jak máme zvěstovat Krista relevantně, když jsme sami názorově rozdrolení?

Názorová pestrost nemusí být vždy na škodu. Úzký, jednostranný úhel pohledu, redukce člověka na jeden aspekt jeho života však považuji za smrtící. Nikdo nechceme, aby nás lidé definovali a nahlíželi na nás jen a pouze přes naši sexualitu. Samozřejmě, že sexualita k nám a naší lidskosti patří, ale nejsme jen ona! Na této kulturní válce je hrozné, myslím, především to, jak je člověk úzce redukován jen na jeden aspekt svého lidství.

Vrací mne to k dětem ze školky, které jste zmiňoval. Barva pleti jejich kamaráda je důležitá, je otiskem jeho kořenů, kultury, jazyka. Ale pro své spolužáky je také klukem, co má třeba čepici, kterou bych také chtěla, klukem s kudrnatými vlasy, veselou maminkou, starší sestrou...

V rozdělené společnosti se totiž stává, že i velmi otevření lidé, kteří by o sobě řekli, že jsou přijímající, dokážou někdy docela drsně nenávidět ty, co jsou na opačné straně spektra. Rád bych řekl, že v církvi je tomu jinak, ale žel ne všude. Myslím, že Kristus by chtěl oponentům přiznávat lidskost.

Přijde mi, že právě tohle je něco, co církev může společnosti nabízet. Nenechat se vehnat do úzkých uliček redukování, ale vidět v tom druhém člověka v celé jeho šíři. Člověka, který není jen svatý, a není ani jen hříšník. Počítat a pracovat s tím, že je v člověku dobro i zlo, vidět ho celého, s celým jeho životním příběhem. A mít pro druhého naději. To, co chci pro sebe – Boží blízkost a krásu života – to přát i tomu druhému. Někdy se to daří, jindy ne. A někdy se dějí zázraky.

připravil Martin Sabo, foto: archiv respondentky

Chvála inkluze

Brněnská Filipka ukazuje, že společné vzdělávání dává smysl

Psal se rok 2015 a ve školství to vřelo. Tehdejší ministryně školství K. Valachová dokončila přípravu změn školského zákona z dílny předchozího ministra M. Chládky, úpravy prošly parlamentem a k 1. září 2016 novela nabyla účinnosti. Zásadní proměnou prošel paragraf 16 školského zákona.

Od diagnózy k podpoře

Radikálně se změnil dřívější pohled na „dítě s diagnózou“, tedy na zařazování žáků do skupin podle jejich zdravotního či sociálního znevýhodnění. Dříve se posuzovalo především to, zda dítě špatně chodí, má poruchy učení nebo smyslový či mentální hendikep. Nově se školská poradenská zařízení přestala ptát primárně na diagnózu a začala více zjišťovat, jakou konkrétní podporu dítě ve škole potřebuje.

Hlavně však rodičům hendikepovaných dětí už nemělo být automaticky doporučováno poslat dítě do speciální školy, ale rodič měl právo přihlásit dítě s přiznanou podporou do spádové či jiné běžné školy, škola měla povinnost zahájit u dítěte poskytování podpory a škola pak dostala normovanou finanční platbu z MŠMT. Podpora potřebných dětí byla pro školství nově nastavena do pěti stupňů, od 1. stupně se základní mírou podpory, kterou si stanovovala a realizovala samotná škola, přes 2. stupeň až k 5. stupni, které musí být pečlivě popsány v písemném doporučení z poradny. Pro představu, např. dítě s 3. stupněm podpory může mít doporučenou podporu asistentem pedagoga. Takový asistent pak podporuje výuku v celé třídě, není tedy osobním asistentem žáka. V tomto duchu, v podstatě velmi jednoduše, funguje inkluze ve školách už desátý rok.

Inkluze pod palbou

Nastavení a spuštění inkluze vzbudilo u některých učitelů a ředitelů škol pobouření, i když žádné reálné zkušenosti, dobré ani špatné, neměli. Inkluze podle kritiků měla způsobit rozvrat školství, být drahá a zlikvidovat speciální školy. „Problému inkluze“ se chopily některé politické strany, kritikou nešetřily ani strany etablované. Prohlášení „zrušíme inkluzi v této podobě“ bylo skoro mainstreamové a tento pohled na inkluzi převzala i část veřejnosti. Opět, velmi nespravedlivě, bez dat a zkušeností ze škol.

celá škola u jednoho tábora

Jak vznikala Filipka

V září 2019 se v Brně otevírala malá církevní základní škola Filipka. Tři roky po zavedení inkluze v ČR. Zakladatelé promýšleli a zařizovali spoustu věcí, od poskládání pedagogického sboru, sborečku – měl čítat jen 5 pedagogů, přes školní budovu až ke vzdělávacímu programu. O inkluzi se v přípravném výboru školy ve sboru

ČCE v Brně-Husovicích moc nemluvalo. Možná sociální inkluze? Budoucí ředitelka školy se zkušností z realizace projektu Brundibár z ghetta, opery, kterou hrály a zpívaly romské děti z tzv. brněnského Bronxu, měla záměr přijmout pár dětí, které při nácviu opery Brundibár potkala. Z toho nakonec z relevantních důvodů sešlo, ale...

Do první třídy na Filipku přihlásili rodiče chlapce Adama (jména v textu jsou změněna), který měl stanovený 4. stupeň podpory a doporučeného asistenta pedagoga, jednalo se o chlapce s obrnou a mentálním hendikepem. Do třetí a čtvrté třídy přestoupili z jiné školy Cyril, Barunka a David, děti se 3., resp. 4. stupněm podpory, konkrétně děti s autismem a závažnými poruchami učení, včetně fyzického hendikepu. Cyril měl nárok na asistenta pedagoga a Barunka měla podporu druhého pedagoga na 20 hodin týdně. Najednou byl ze sborečku sbor. Rychle jsme našli dvě šikovné asistentky a na místo druhého pedagoga přestoupil ze zabydlené kanceláře na speciální škole ze dne na den autor článku. V tu ránu nás bylo i s vychovatelí deset.

Otevřená škola v praxi

Každodenní podpora Adama, Cyrila, Barunky i Davida na Filipce pro nás byla samozřejmá, navíc asistentky Martina a Lucka byly opravdu na svém místě a perfektně mixovaly individuální péči o všechny čtyři děti s podporou učitelek a zbytku dětí ve třídách. Významnou pomocí bylo i to, že dvě učitelky byly kvalifikované speciální pedagožky.

První roky ve Filipce byly školou pro všechny. Pro děti i dospělé. Je dobré zmínit podporu, kterou škola dostávala od poradny. V roce 2019 byl stále každý pozitivní příklad inkluze vnímán jako něco významného, víceméně nového a hodného následování. Práce poraden ve smyslu podpory inkluze byla zřejmá. Jednoduše řečeno: poradny, které měly na starosti Adama a další děti z Filipky, školu chválily. Speciální pedagogové z poradny dobře věděli, že Adam by ještě před

pár lety nastoupil na speciální školu, a dokázali ocenit, že Adam je ve Filipce šťastný a prospívá.

Náročné, ale zvládnuté začátky vedly k tomu, že pověst Filipky jako inkluzivní školy se šířila rychleji, než nás vůbec napadlo. Začaly přibývat telefonáty a e-maily často zoufalých rodičů, hledajících pro svoje dítě školu, která by dítě nejenom přijala, ale dala mu i potřebnou podporu. Filipka se tak během několika let vyprofilovala jako škola otevřená pro všechny a dobře integrující i děti s třetím či čtvrtým stupněm podpory. Vedle Adama a Barunky (Cyril se odstěhoval mimo Brno a David už je na SŠ) máme ve Filipce v červnu 2026 pět dětí ve 4. stupni podpory, 16 dětí ve „trojce“ a 45 dětí s „dvojkou“. Děti s Downovým syndromem, smyslovými hendikepy, poruchami chování a učení, děti znevýhodněné fyzicky i mentálně. U žádného z dětí to není jen formálně přiznaná podpora. Opatření, která jsou ve zprávách doporučena, jsou velkou pomocí pro pedagogy a dávají šanci dětem ve škole uspět. Mimochodem, Barunka před pár týdny úspěšně absolvovala náročné přijímačky na výtvarný obor na střední škole, svoji vysněnou volbu.

Učí se všichni

Je naší snahou nevylučovat žádné dítě ze společných aktivit, ať už je to každotýdenní výuka venku na prvním stupni, tzv. mimoden, výjezdy do přírody i měst nebo „jen“ obyčejný tělocvik či hraní na dvoře. Všechny děti s námi před pár dny absolvovaly týdenní školu v přírodě. Na zimní výjezd jsme pro Adama neváhali půjčit běžkařskou sledge, aby mohl být na lyžích ve Vysočina Aréně, a tak podobně.

Za sedm let existence Filipky jsme vybudovali školní poradenské pracoviště složené dnes ze čtyř speciálních pedagožek, dvou psychologek, logopedky, metodičky prevence a zástupu asistentek, asistentů a druhých pedagogů. Jde nejenom o každodenní práci asistenta pedagoga ve všech třídách, ale i o 50 hodin individuální speciálně-pedagogické, logopedické a psychologické péče týdně. Je to náš super speciálně- ►

-pedagogický tým. Podpora dětí totiž stojí na lidech a na jejich individuálnímu přístupu k dětem.

Čtenáře může napadnout, zda ve Filipce nestrádají žáci intaktní či nadaní. Ve škole samozřejmě máme rozvinutou péči o nadané děti, vzděláváme i děti mimořádně nadané, které se často a vysoko objevují ve výsledcích matematických olympiád apod. U sedmnácti loňských devátáků, byl mezi nimi i David a dalších šest dětí s podporou, nás příjemně zaskočila situace,

kdy nás po přijímacích oslovila novinářka připravující článek z dat CERMATu. Šlo o žebříček deseti nejúspěšnějších ZŠ v Brně a na Brněnsku podle výsledků u přijímacích testů na SŠ. Mezi cca stovkou škol byli devátáci z Filipky čtvrtí! Všechny děti z devátých tříd, vloni i letos, které Filipku absolvovaly, uspěly u státních přijímacích a nastoupily nebo nastoupí na preferované školy a obory. Tož, chvála inkluze!

Petr Konvalinka, zástupce ředitelky na ZŠ Filipka,
mezititulky redakční, foto: Sára Konvalinková

TEOLOGIE

Jak Ježíš překračoval hranice?

Evangelijní příběh ukazuje cestu překonání nejhlubších rozporů

Když chce člověk překročit některé hranice, jako jsou třeba hranice státní, tak obvykle proto, že se chce dostat jinam z rozmezí, v němž se aktuálně nachází. Překročení hranic není a nemůže být samo smyslem nějakého jednání, ale spíše součástí určité cesty, více či méně důležitou. Důležitější je cesta, smysl a cíl.

Ježíš také překračoval hranice. Poprvé jako nemluvně, když jeho rodiče prchli do egyptského exilu (Mt 2,13–15). Později překračoval také meze lidských představ o mesiáši a o spáse. A to prostě tak, že mesiášem byl. Nepřekračoval ale všechny hranice. Sám necestoval do zahraničí, ale někdy putoval do pohraničních nebo nežidovských oblastí (například do „týrských končin“ v Mk 7,24). Ani nepřekračoval Tóru. Překračoval však některá pochopení slov Tóry (Mt 5,17–20 a 5,21–48). Hranice přeci nejsou hlavně od toho, aby byly překračovány. Proto Ježíš sobotu především ctil, ale to mu nebránilo, aby v sobotu například uzdravoval (Mk 3,1–6).

Hranice patří do světa

Obecně býváme srozuměni s tím, že nesmíme překračovat meze zákona. Z bezpečnostních důvodů nesmíme překračovat v metru bílou přerušovanou čáru, dokud vlak nezastaví. Překračovat své lidství tak, že bychom z něho unikli, pak už vůbec nejsme schopni. Nemůžeme aktuálně vědět, co aktuálně nevíme. Nikdy neuvidíme svou postavu přímo svými očima. Nikdy se nestaneme bohy. Pravdu nikdy pravdivě nepopřeme. Natožpak abychom ji zrušili! To bychom museli nejprve zrušit Boha. Ale tím pádem nikdy nezničíme ani dobro. Jen se s ním dostáváme znovu a znovu do rozporu. Neměli bychom se spíše ptát, jak překročit tento rozpor?

Hranice jsou hlavně od toho, aby vymezovaly, cokoli je konečné. Co je určité, to má své meze, jak je už dávno známo. Jakákoli určitá věc na světě a jakýkoli určitý člověk na světě má své meze. Bezmezně nic na světě nedovede existovat. Především máme meze prostorové a časové, ale třeba i intelektové. Zároveň dochází k neustálému překračování mezí: například hranice mezi životem a smrtí. Jak to vše vůbec vylíčit konkrétně?

Překračování hranic v Ježíšově příběhu

Prvotní hranice, o které lze přemýšlet, je hranice mezi nekonečným Bohem a světem samých konečností. Přitom Boha žádné hranice neomezuji. Naopak Bůh sám vytvořil svět plný mezí. Aby však ukázal, že mu není svět lhostejný, vtělil se v jednom historickém člověku, takže největší mez, co existuje, se nezdá nepřekročitelná.

Co tedy nyní s Ježíšem, ve svém životě hranice překračujícím? Překračoval hranice spoutávajícího dogmatismu při výkladu Tóry, jsa spřízněn s liberálnějšími rabíny. Překračoval hranice předpisového chování, když proměnil vodu ve víno, a to jen pro radost (J 2,1–11). Překračoval také hranice, které oddělují lidi navzájem. Jednak aby vytvářel vztahy – vztahy, které se stále znovu kazí, snad co je člověk člověkem. Nicméně působil v krátkém životním rozmezí. Co však je pozoruhodné, velmi rychle si přitom vytvářel velmi pevné vztahy.

Překračoval totiž mezilidské cizoty. Když stoloval s celníky a hříšníky (Mk 2,15–17 par.), překračoval úzus nepřátelství. Když se neštít malomocných (Mk 1,40–45; Lk 17,11–19) a krvácející ženy (Mk 5,25–34 par.), překračoval mez mezi čistým a nečistým. Když nepohrdal Samaritány (Lk 10,25–37; 17,11–19; J 4,1–42), překračoval mezináboženskou nevraživost. Jednoduše řečeno: ztělesňoval boží odpuštění, které překonává hříchy. Ale také výzvu lidem, aby hledali, jak překračovat, co je navzájem odcizuje. Faktorů odcizování je mnoho a z nich si Ježíš sám zvláště všimal i chudoby (Lk 6,21 n.)

Vytvářel si vztahy, do jisté míry diferencované, k Dvanácti. Zejména k Petrovi (Mk 1,16–18 / Mt 4,18–20; Mk 8,29 par.; Mt 16,18; J 21,15–19) a Janovi (J 13,23; 19,26). Dále pak k přátelskému okruhu v Betanii, do něhož patřili Lazar, Marta a Marie (J 10,38–42; J 11,1–44; J 12,1–8). Dále pak k Marii Magdaléně (Lk 8,1–3; Mk 15,40–41; J 20,1–18), ale i k širší síti následovníků. Těžko ještě můžeme mluvit o křesťanském společenství, které vzniklo až o Letnicích (Sk 2). Ale jeho mezilidské

vztahy přerostly v síť přátel, která přechkala jeho smrt. Jmenovitě Dvanáct se stalo předobrazem křesťanského společenství. V něm pak padaly bariéry mezi lidmi, ač se nestíraly rozdíly. A ač lidé hřešit nepřestali.

Angelica Kaufmann: Ježíš a Samařanka u studny (1796)

Překračování, které spojuje

Docházelo tedy k proměnám společenských vztahů. Ty se ale proměňovaly po celé dějiny. A vstupovaly do nich mocné hry na pány a kmány. V moderní době pak společenské bariéry dostaly dalece sekulární povahu. Zapomenut je život rodin žijících v jedné místnosti. Naproti tomu vzešla moderní sféra oligarchů, vládnoucí svým bohatstvím. Je obehnána neprostupnou clonou. Jak tuto hranici překročit z perspektivy okolostojících? Oslovil by je Ježíšův výrok o uchu jehly? Vždyť ale Ježíše vyhledávali také bohatí lidé sami od sebe. (Mimochodem zájemci o křesťanství se objevují mezi velmi bohatými i dnes.) Jako by Ježíš překračoval sociální hranice už jen tím, že byl Ježíšem.

Jiné hranice překračoval proto, aby pomohl lidem v beznaději nacházejícím se na okraji společnosti nebo na okraji lidských zájmů. Byla to aktuální pomoc a zároveň názorný příslib nebeského království. Kvůli druhému zmíněnému aspektu jsou příslušná vyprávění platná ►

dodnes. Ti, které uzdravil, nacházeli nejen zdraví, ale i novou životní perspektivu. Měli také proč být zdraví.

Bezmezný Bůh

Ovšem nebeské království, jeden z ústředních Ježíšových pojmů, je metaforou pro překračování hranic ještě jiného druhu. Toto království není z tohoto světa (J 18,36) a samo nemá hranice ani celnice. Přináší překračování světských mezí do světa. Mimochodem tím, že zván je každý (Mk 1,14–15; Lk 4,16–21; Mt 8,11–12; Mt 22,1–14; Lk 14,15–24). Vždyť Bůh sám není omezen mezemi. Jako takový se sjednotil s omezeným člověkem. Stačilo, že se tak stalo jednou provždy. Aby bylo navždy zřejmé, že se to děje. Údělem křesťana je hledět přes své vlastní meze směrem k Bohu, u něhož pak má svůj podíl, přidělený díl věčnosti.

Z hlediska víry začal tedy s překračováním hranic sám bezmezný Bůh. Sám vytyčil svět mezí – a pak do těchto mezí vstoupil v osobě Krista. Ježíšův životní příběh je proto příběhem ukazujícím cestu překonání nejhlubších rozporů, jaké si dokážeme představit. Platí-li to, možnosti překonávání hranic jsou ve světě jednou provždy – a jednou provždy mají dobrý cíl. Záleží pak na lidech, zda a jak se vydají na cestu.

Z toho, které hranice Ježíš ctil a které hranice překračoval, rozpoznáme některé charakteristické rysy jeho tváře. Nakonec však Ježíšův příběh zahrnoval nejen překračování některých hranic, nýbrž Ježíš sám překročil hranici mezi životem a smrtí (Mk 16,1–8; Mt 28; Lk 24; J 20–21). A to je rozhodující. Ne ten či onen skutek, natožpak skutkaření. Od té doby je zřejmé, že propast mezi nekonečným Bohem a malým, konečným, smrtelným člověkem nezeje. Cesta je prostě otevřená. Otevřenost cesty platí i pro všední život, v němž se v jednom Duchu shledávají křesťané velmi odlišného původu, jako byli křesťané ze židů a křesťané z pohanů podle 2. kapitoly listu Efezským (Ef 2,11–22 a zvl. v. 14). Zde je patrný Ježíšův vliv na prvotní církev.

Ptáme-li se, jak Ježíš překračoval hranice, potřebujeme se sami ptát v jistých mezích a uznávat, že meze jsou celému světu vlastní. Není na nich nic zlého. Dokud neodddělují člověka od dobra a neodcizují lidi od sebe samých a od sebe navzájem. Nejmocnějšími dnešními faktory odcizení jsou peníze, materiální zájmy a násilí. Ježíšův příběh ukazuje boží vůli takové meze překračovat a boží výzvu, aby v tomto duchu lidé také jednali. Vstříc Bohu samému, pro jehož nekonečnost není žádná mez překážkou.

Jiří Hoblík, mezititulky redakční, foto: wikipedia.org

ROZHOVOR S FARÁRKOU VLASTOU HEINRICH GROLL

Snažíme se fungovat, jako by hranice neexistovaly

O zkušenosti z česko-německého pohraničí

Vlasta Heinrich Groll pochází z tradiční evangelické rodiny nedaleko Nového Města na Moravě. Vystudovala pedagogickou fakultu a později evangelickou teologii v Praze. V minulosti žila několik

let v Německu a v Rakousku, kde byla aktivní v místních evangelických církvích. Po návratu do Česka se vrátila do evangelického sboru v Boskovicích. V současnosti působí jako farářka

v Chebu a přilehlém okolí. Jak se jí žije a pracuje na pomezí čtyř zemí? Jaká je spolupráce s německými evangelíky? A proč jí Němci zakazovali mluvit německy?

Působíš jako farářka na samém západě Čech – na Chebsku a v Ašském výběžku. Jaká byla tvoje cesta právě sem?

Pocházím z Moravy a vždycky jsem byla přesvědčená o tom, že na Moravě zůstanu na věky věků. Ale někdo mi do toho shora pořád „háže vidle“. Takže jsem to v životě vzala přes Bavorsko, východ Rakouska a Brno až sem – do oblasti, kterou jsem vůbec neznala. Neměla jsem tu žádně vazby a dřív bych asi řekla, že sem vlastně není důvod jezdit.

S německojazyčným prostředím jsi ale už zkušenosti měla.

Do Bavorska jsem se vdala. Strávila jsem tam 7 let, narodili se tam oba mí synové. Byla jsem členkou reformované bavorské církve [Evangelisch-reformierte Kirche in Bayern, pozn. red.], presbyterkou jednoho sboru v Mníchově, a přitom dálkově studovala v Praze teologii. Potom jsme se kvůli práci mého tehdejšího manžela přestěhovali na úplný východ Rakouska, k Neziderskému jezeru. Tam jsem opět působila v reformované církvi – ve sboru, který je napůl německy a napůl maďarsky mluvící. Pomáhala jsem s bohoslužbami v jedné kazatelské stanici.

Pak ale přišlo domácí násilí a během covidu jsme se s dětmi stěhovali na Moravu. Do Chebu jsem přicházela těsně před rozvodem s prvním manželem. Někde jsem prohlásila, že tu zůstanu jen ty 4 roky, co je sbor podporovaným místem, a vrátím se na Moravu. Nakonec to dopadlo jinak – z místního kostelníka se stal můj partner a dnes jsme manželé.

Německá jazyková výbava ti tady, v německém pohraničí, určitě přijde vhod.

Když jsem přišla do Německa, uměla jsem německy velmi špatně. Učila jsem se za pochodu. Zprvu mi dokonce zakazovali mluvit německy, protože saská výslovnost se v Bavorsku moc netolerovala a netoleruje. V současnosti mluvím takovou směsí rakouské a bavorské němčiny, takže už mě berou. Kázání si nechávám opravit, aby bylo ve spisovné němčině.

Chebsko i Ašsko mají složitou historii, vzhledem k národnostním otázkám. Jak se podle tebe promítá do dnešního života místních sborů i širší společnosti?

Situace je tu trochu odlišná než např. na Sokolovsku nebo v Krušných horách. Tady část původních Němců pořád je a jsou i v našich sborech – i když dost často jenom papírově. Zejména na Ašsku, protože tam pořád zní věta: „Vy jste nám vypálili kostel.“ [V r. 1960 kvůli technické závadě na vysoušeči vyhořel luterský kostel Svaté Trojice v Aši, pozn. red.] Vnímají to jako kolektivní vinu Čechů za zničení svého symbolu. Byl to největší halový kostel ve střední Evropě pro 4000 lidí a symbol jejich identity. Historické rány jsou tu živé.

V podstatě tu neexistuje nic jako místní společnost. Všichni jsou „náplava“ odněkud. Vlastně tu neustále probíhá výměna obyvatelstva. Z mladší generace tu zůstane málokdo. Většina dřív nebo později odejde studovat pryč a už se sem nevrátí. Naopak se sem v rámci obchodu s chudobou stěhuje spousta sociálně slabých lidí. Další skupina jsou ti, kteří v Německu pracují, ale zatím tam nechtějí bydlet. Evangelíků je po městě požehnaně, ale v kostele je neuvídím, protože jejich život je v Německu. Je to takový zvláštní míšmaš.

Chebský sbor je navíc specifický tím, že velkou část tvoří lidé z Vysočiny a východních Čech, kteří sem přišli po válce za prací. Oproti severnějšímu oblastem seniorátu jsme tak víc ovlivnění neok Calvinismem.

Vlasta Heinrich Groll

Do jaké míry je zdejší příhraničí takovou „přechodovou“ zónou? Není to ani úplně Německo, ani úplně Česko. Setkáváš se u místních někdy s pocitem, že jsou „mezi světy“?

Místní se mnohdy necítí být plnohodnotnou součástí České republiky a mají pocit, že jsou ze strany politiků odepsaní. Mladá generace se začíná stěhovat do Německa, protože na opačné straně hranice jsou větší životní jistoty a levnější nájemné.

Místní Němci se jednoznačně považují za Němce. Části té mladší generace je už národnostní identita vcelku jedno, ačkoliv někde v jejich podvědomí stále zůstává, že jsou Němci – i když mnohdy mluví oběma jazyky. A stejně povětšinou zakotví v Německu. U zbylých lidí, kteří sem přicházejí nově, těžko říct.

Když jsem byla před časem na Českotěšínsku, místní evangelíci mi říkali, že křesťanskou identitu prožívají spíš v rámci regionu – i s jinými místními

církvemi, k nimž mají kulturně i spirituálně blíž – než směrem k celocírkevnímu strukturám. Měla jsem z toho dojem, že tam hraje větší roli sdílená historická a geografická zkušenost než konkrétní národnostní či církevní příslušnost. Řekla bys, že tvoje zkušenost z opačné strany republiky je podobná?

Tady to funguje v podstatě stejně. My máme ze tří světových stran Německo. Ani z církevního hlediska občas nemáme pocit, že bychom patřili do ČCE – na seniorát jsme navázaní málo. Spíš spojujeme východní a západní Německo.

Je to vidět i na našich česko-německých bohoslužbách, které se konají dvakrát za měsíc. Sjíždějí se tam lidé ze širokého okolí, třeba i z Plavna nebo Bayreuthu. Jedna paní k nám opakovaně jezdí z Loun. Většinou jsou to evangelíci, ale nejenom – máme tam i katolíky nebo evangelikály. Kdo je Čech a kdo Němec, to se vůbec neřeší. Vlastně se pokoušíme se fungovat, jako kdyby hranice neexistovaly – nejen státní, ale

i církevní. Důležité je společenství, setkání kolem slova Páně a hudby, a potom u kávy. Celkem je to minimálně 150 lidí, kteří se k nám na bohoslužby vracejí. Ale nedá se říct, že by to byli „moji“ farníci.

Region je specifický i tím, že je tu velké množství evangelických kostelů, které povětšinou postavili němečtí luteráni. Už jsi zmiňovala vyhořelý ašský kostel. Jaký vztah k nim dnes němečtí evangelíci mají? Jak se staví k tomu, že budovy po válce získala ČCE?

Potomci Němců je považují stále za své. Zářným příkladem je můj současný manžel. Jeho dědeček jako tesař pracoval na interiéru evangelického kostela v Podhradí, jeho tatínek tam byl kostelník a on to po něm převzal. Je to pro ně součást identity a snaží se, aby kostely žily dál. Pomáhají nám třeba i s opravami, například při shánění financí na opravu varhan v Hranicích a Podhradí.

Provoz kostelů je samozřejmě čistě na nás. Zdroje peněz z Německa postupně vyschly, i proto, že starší generace odešla a německé pohraničí – ať už jsou to Franky nebo Fojtsko – se vyliďňuje. Je to zkrátka zapadákov. A to je další věc, která nás spojuje. Všichni jsme v Bohem zapomenutém kraji.

Přeshraniční spolupráce je v rámci Západočeského seniorátu v poslední době aktuálnější. Jak konkrétně dnes vypadá? Na jakých rovinách se setkáváte?

Většina sborů tu má nějakého partnera, se kterým se méně nebo více setkávají. Ale my jako „chebsko-ašský“ sbor máme těch kontaktů mnohem víc. Dvakrát do měsíce máme česko-německé bohoslužby. Jezdím pravidelně do Německa na pastorálky. Jednou za dva roky máme seniorátní den pro všechny generace. Příští rok bychom rádi opět uspořádali cyklus varhanních koncertů, které se budou konat na české, saské i bavorské straně hranice. Když v našem partner-

ském sboru před Vánocemi náhle zemřel farář, vypomáhala jsem tam s bohoslužbami. Němečtí kolegové zase kážou pravidelně v mém sboru.

Každoročně se také setkáváte při společné česko-německé bohoslužbě u rozhledny Háj nedaleko Aše. To mě zaujalo, protože to je jedna z tzv. Bismarckových věží, které byly původně spojeny s německým národním uvědoměním. Jak tradice společných bohoslužeb vznikla? A jak se dnes historické souvislosti do setkání promítají?

*na česko-německém sborovém dni v Chodově
(2025)*

V Bavorsku je běžné, že v létě probíhají bohoslužby na kopcích, ideálně u nějaké rozhledny, protože je tam volný prostor. Na Háji podle všeho bývaly už kdysi před válkou. Můj předchůdce, farář Pavel Kučera, tam bohoslužby chvíli dělal, covidem se to ale přerušilo. My jsme se pak rozhodli, že to zkusíme obnovit. Loni jsme měli první pokus. Přijela nám kázat úplně čerstvá regionální biskupka z Bayreuthu, Berthild Sachs. Počasí vyšlo, lidé přišli. Na letošek jsme pozvali její předchůdkyni Dorotheu Greiner, v příštím roce bychom rádi pozvali někoho ze Saska, aby to bylo vyvážené.

Naráží spolupráce s německými partnery na nějaké rozdíly v mentalitě či církevní kultuře?

Já pocházím z Vysočiny, takže s bavorskou mentalitou jsem úplně v pohodě. V Německu jsem žila a mluvím jejich dialektem, takže mě přijímají. Navíc mám dost přímočarou náturu, lidí – ani Němců – se nebojím. Když mě vyhodí, vlezu zpátky.

Na žádné limity vlastně nenarážíme. Samozřejmě že někteří lidé můžou mít problém, ale obecně jsou rozdíly jen minimální. Příhraničí je prostě promíchané. A Frankové jsou taky jiní než zbytek Bavorska. Máme i podobně drsný smysl pro humor.

Letošní zasedání synodu se konalo právě v Chebu. Jaká to pro tebe i pro sbor byla zkušenost?

Přijde mi, že se lidé ve sboru synodu spíš zalekli. Na jednu stranu to bylo samozřejmě radostné, ale převážil šok z toho, kolik tu bylo najednou důležitých lidí. Myslím ale, že velký přínos spočíval v tom, že si nás mnozí lidé odjinud všimli a zjistili, kde to vlastně jsme. Že to tu ve skutečnosti vypadá trochu jinak než v televizi, kde politici říkají, že je to navždy odepsaný kraj, kde se už nic změnit nemůže. Asi nejčastější reakce synodálů byla: „Ono je to tady hezké.“

Shodou okolností právě zde přijal synod prohlášení, ve kterém vyjádřil podporu smíření mezi Čechy a Němci – zejména ve vztahu k jejich společné historii. Jak důležitá zpráva je to pro tvůj region?

Je dobrý každý hlas, který se zvedne a donutí tu mlčící většinu přemýšlet. Že vzniklo prohlášení naší církve, bylo významné. Obzvláště po té velké

„show“, která sjezdu sudetských Němců předcházela. Část Němců tu měla opravdu strach. Báli se, co přijde, protože padaly výhrůžky, že na ně budou plivat a kdo ví, co všechno. Výlohu německého spolku přímo na chebském náměstí někdo posprejoval hákovými kříži.

Prohlášení synodu souviselo s konáním sjezdu Sudetoněmeckého krajanského sdružení. Jeho součástí byla také bohoslužba, kterou jsi vedla. Jak k této spolupráci došlo?

S [evangelickým farářem pro menšiny, pozn. red.] Mikulášem Vymětalem jsme k tomu přišli jako slepí k houslím. Původně tam měl kázat nějaký farář z Rakouska, který ale ze zdravotních důvodů nedorazil. Společnost Johanna Mathesia [spolek, který sdružuje potomky německy mluvících evangelíků ze Sudet, zájemce o církevní historii a další příznivce, pozn. red.] hledala náhradního kazatele a jeden z jejich představitelů se obrátil na mě. Shodou okolností zrovna měl u nás Mikuláš bohoslužbu k mezinárodním dnům proti rasismu, a tak jsme řekli, že to uděláme. Já jsem do Brna stejně plánovala jet – s manželem, který je sudetský Němec.

V čem může být zkušenost příhraničního sboru inspirací pro ostatní části církve? A v čem je pro tebe naopak důležité propojení se seniorátem či celocírkevními strukturami?

Je to jako ve Zjevení Janově: snažíme se přežít, protože jsme ještě nenaplnili všechno, co máme. (*smích*) Myslím, že můžeme být inspirací pro ostatní v tom, aby se nebáli svých sousedů.

připravila Adéla Rozbořilová

Na hranice i za ně

Budování sboru na periferii

Možná ten příběh znáte, možná ne. Před osmi lety jsem do Ústí přišel jako „celocírkvní kazatel“. Sbor tu vymizel. Skořápka s farou, dvěma kostely ve špatném stavu a hrstka seniorek s „nedělním“ vztahem. Provoz stál na externistech ve správní komisi a zajistit pravidelné bohoslužby se snažili lidé i ze Slezska. Senior na mé instalaci nazval Ústí „nejhorším sborem v církvi“. Nikdo mu neodporoval.

Od té doby sborem propluly další desítky lidí. Na čas tu kratší, tu delší, pokřtění i nepokřtění, pasivně i aktivně, intenzivně i méně. Těch, co se přišli „ohrát“ – duchovně, lidsky i materiálně – byly nižší stovky. Z gruntu jsme za ty roky zrekonstruovali faru, aby sloužila nám, Diakonii, komunitě. Skořápka se zase začala plnit. Dnes tvoří sbor dvacet dospělých, jejich děti a vnoučata. Stále je to hrstka, ale jiná. V ČCE se objevovaly superlativy jako „zázrak v Ústí“, ale není to tak jednoduché a nemůžu si to přivlastňovat jako svůj úspěch. Nějak se to „stalo“, Duch svatý k tomu hodně přifoukl. Nemám žádný recept, jak to dělat i jinde. Viděl jsem, s čím vším se museli nově příchozí popasovat. ČCE má myslím pro hledající lidi dost vysoký práh na svém vstupu a „otevřené“ či „otevřeno“ v názvu akcí to nespasí. Co jsem zde pozoroval?

Kdo jsme: Práh jazyka a kmene

První práh spočívá ve střetu (liberální) teologie, specifického sociokulturního kódu ČCE a reality lidí, kteří tu hledají Boha. Jsme naturelem rodinná až klanová církev a do takové komunity se připojuje přirozeně, jen pokud k tomu máte předpoklad. Při bohoslužbách (i jinde)

komunikujeme hlavně slovem, složitě (křesťanství), až archaicky (hudba). Chybí současnost, emoce, symboly a rituály. Jako bychom u příchozích předpokládali racionalitu, vzdělání, jazyk a zvyklosti etablované střední třídy a zároveň u nich doufali v určité staromilství.

ČCE paradoxně právě svou intelektuální svobodou nastavuje laťku vysoko. Naše teologie pro nováčka (často nechtěně) obsahuje výzvu k dekonstrukci dosavadních přesvědčení a ke znovunalezení autentické cesty následování. Lidé, kteří touto náročnou (kognitivní) cestou projdou, pak společenství často nevyhledávají a „věří si sami“. Církvi je na severu hodně a ty charismatické jedou. Nefunguje zaměření se „na všechny“. Aby v jednom sboru vedle sebe bez napětí trvale sdíleli život a víru starousedlíci, etablovaná střední třída i lidé z menšin a okrajů, je sice krásné biblické, ale zatím nemůžu potvrdit, že reálné. Máme jiné kmeny a jazyk.

Lidé, kteří se zde k církvi odváží přiblížit a nechtějí jen „příležitostný spirituální doping“, málokdy hledají intelektuální ekvilibristiku. Jejich rodiny a vztahy jsou často nadranc. V Ústí jste s Ježíšem „na hoře“ jako církev Kristova. Ježíšova zvěst a zakoušená blízkost nejvíc přitahuje lidi s „křížem“. Osamělé, samoživitele, lidi po rozvodech, s životním traumatem, fyzickými i psychickými nemocemi, depresemi, úzkostmi, hendikepy. Doufají, že se jich někdo ujme. Církev přitahuje i lidi, kteří jsou úspěšní (nebo byli) a cítí v životě prázdnotu, vyhořelost, nesmyslnost. Chtějí získat smysl. I zde přitahuje církev lidi, kteří si chtějí odpočinout, realizovat své koníčky, být v přátelském prostředí. Chtějí čerpat, bavit se. Na takto motivovaných lidech se nedá rychle (pokud vůbec) stavět klasická sborová struktura ČCE (staršovstvo, úřad). Do církve ►

křestní shromáždění v ústeckém sboru

nepřicházejí presbyteři, hlasovní členové, salárníci, ale lidé s osobní (někdy i čistě sobeckou) motivací a často i velkým křížem. Farář je jimi někdy vnímán skoro jako „svatý“, takže podle něj se reálný život neměří. Proto všichni nováčci potřebují dobré vzory od starších (věkem i služebně) členů církve, jinak se nevzdají starých a brzy odpadnou. Noví členové se učí „jazyku kmene“. Panuje ve sboru jazyk rezignace a pasivity? Tomu se dá naučit rychle. Panuje nadšení? To potvrzuje, že jste tam, kde víru berou vážně a toužíte tak mluvit také.

Ten jazyk kmene musí hned na prahu říkat „jsi tu v bezpečí, buď v pohodě, máme tě rádi“. Když už někdo překročí práh, musí najít prostor prodchnutý důvěrou mezi Bohem, člověkem a bližním, ne prázdnu skořápku.

Vladka (88): „Pamatuji dobu, kdy bylo svátkem, když na bohoslužby přišli více než tři členové sboru. Já sama jsem v té době byla už jen takovou ‚konzumentkou‘. Bez opravdových činů lásky a obětavé pomoci sester a bratrů ze

Slezska, kteří se nás tehdy v krizi ujali, by zřejmě nebylo co zachraňovat. Ale přežili jsme a já dnes při pohledu na náš živý sbor vím, že Bůh nezapomíná.“

Petr (54): „Moje kroky mě dovedly k 11 letům v kriminále. K vězeňskému kaplanovi jsem se tam dostal původně v rámci legrace, na rozhovor mě zapsal jiný odsouzený. Kaplani mě vyvedli z mýtů o víře a to mě dovedlo až do církve a ke křtu. Tady ve sboru odpadá má ostražitost. Víím, že co tu řeknou, to je pravda a nemusím se bát podrazu. Splnil se mi sen někam patřit, moci se na lidi spolehnout. Věřit s hrdostí, nestydět se za svou víru.“

Alena (74): „Celý život jsem byla ateistkou a Boha dlouho hledala. V evangelickém sboru jsem před pěti lety byla pokřtěna a mohla Boha přijmout do života. Mám to tu moc ráda a byla bych šťastná, kdyby náš sbor ve svém směřování dál pokračoval.“

Co děláme: Práh kazatelný

Druhou bariérou je klasický církevní provoz. Tradiční formáty pravidelných „farářských“ bohoslužeb bez interakce, prostor, liturgie, hudba a setkávání – biblická, nábožko, střední generace... To na jednotlivce bez rodiny a (zatím bez přátel) ve sboru příliš nefunguje. Neudrží kontinuitu a sebelepší kazatel se časem omrzí. Více než pravidelné setkávání funguje spiritualita „události“, jako je provázení důležitými obdobími života a roku pomocí slavností s možností participace. Nejdou dělat každý týden. Jednou za čas intenzivně funguje lépe. Cesta přes práh ústecké fary tak stále častěji vede spíš přes příležitostná setkávání komunity a sboru a přes kuchyň a pomoc potřebným. Zvlášť pro introverty je ideální – „věřit rukama“ u společného díla. U práce se dobře povídá a seznamuje, tvoří komunita.

Katka (37): „Přestěhovali jsme se v rámci Ústí a měli malé děti. Já hledala změnu, a tak jsme začali chodit do sboru nejdřív jen jako návštěvníci. Když pak začala válka a můj muž se před cestou na Ukrajinu nechal spontánně pokřtít, opustila jsem členství jinde a přihlásila se sem. Fara pro mě není jen krásná stará vila, jsou to především lidé. Otevíráme se sousedům, vaříme pro lidi v nouzi. Teď vyhlížíme někoho, kdo to naše místo i nás přijme za své.“

Helena (33): „Na faru mě před pěti lety zavál sám Duch svatý a teprve při přípravě na křest jsem zjistila, že jde o domovský sbor mých prarodičů. Vnímám naše společenství jako výjimečné místo, kde se setkávají všechny generace, ať už při bohoslužbách nebo u společného vaření pro lidi v nouzi. Sbor mi dává posilu, naději a klid.“

Martin (43): „Na Velikonoce 2019 jsem tu byl pokřtěn. Postupem času jsem se ponořil do organizování nedělního ekumenického florbalu, kde se scházíme ze všech možných sborů. Budoucnost vidím optimisticky, máme tu dobré duše, které sbor zaniknout nenechají. Je to výzva a nový začátek. A my to zvládneme.“

Proč tu jsme: Práh odpovědnosti

Ale ta nejtěžší hranice je hranice vnitřní, kterou má v sobě každý sám. Nikdo se nenechává pokřtít proto, aby v církvi hned sloužil. Ale přesto s tím někteří začínou.

První moment identifikace se sborem jsem pozoroval ve chvíli, kdy se lidé byli sami schopní omluvit, že nepřijdou. Věděli, že se s nimi počítá. Silnějším momentem identifikace je vyslyšení prosby o jednorázovou pomoc. Slyšel jsem tu: „Nepřišla bych, kdybych neměla tenhle úkol.“ Jenže pak musí přijít otázka „a co je potřeba dál?“ A ne úprk, abych neschytil další práci. Odpovědnost „postarám se o dílčí věc“ musí získat kontext „starám se o sbor“. O sbor – lidi a jejich potřeby (protože o sbor se dá taky starat jako o mauzoleum předků). Ale nejvyšší práh je překročen až tehdy, když člověk dospěje sem: „Starám se o sbor nejen jako o skořápku pro sebe, svou rodinu a ty, co jsou v něm teď. Nechám tu skořápku prasknout a udělám prostor těm, co teprve mají vstoupit. Podělím se o to, co jsem v tomhle kamenolomu Páně tady na severu objevil/a, a je mi to tak drahé.“ Sám si je nazývá „tvůrci pokoje“ (εἰρηνοποιός; Mt 5,9). Klíčové je přijmout za své ujištění, že bez ohledu na moji původní motivaci, zázemí, rodinu, status, příjem, věk či zdraví můžu být podle Ježíše i já sám tvůrcem pokoje. Také se tomu říká v Bibli změna smýšlení, pokání či obrácení. A bez toho to nejde. Vůbec.

Pokud v jednom sboru začne víc lidí přijímat roli tvůrce pokoje, věci se pohnou vpřed. Sbor bez ohledu na početnost vnitřně vyrostle. Začne si budovat identitu jako společenství, které drží pohromadě vztahy jako síť víry, kterou do hlubin spustil Bůh, ne jako hvězdice točící se kolem faráře.

Dědictvím ústeckého sboru bylo spoléhání na to, že většinu logistiky, provozu i programu zajišťuje někdo „zvenčí“, třeba farář, kterého sem poslali „z Prahy“. K tomu se lze připojit aktivně, pasivně, anebo také nijak. Asi tak, jako když máte permanentku do fitka „na duchovní služby“.

na farní zahradě

V létě 2027 mé působení v Ústí končí. Když jsem to minulý rok oznámil, hned se začaly projevovat dva protichůdné fenomény. Tzv. „syndrom chromé kachny“ – odtáhli se ti, kteří měli vazby ve sboru mělké či žádné. A zároveň propukla „sborová adolescence“ – batolecí období péče faráře-rodíče končí, chod společenství nemůže záviset jen na něm, to nutí některé místní k převzetí odpovědnosti. Zdá se, že tvůrci pokoje povstávají právě v takových „krizích“. Sbor teď hledá už ne faráře-rodíče, ale faráře-kazatele, pastýře, učitele... Skoro jako by to nejlepší pro vznik identity sboru bylo, když jeho „prvotní hybatel“ přestane být potřeba a může tiše odejít.

Irena (68): „Byla jsem pokřtěna v dětství ze vzdoru rodičů proti komunistickému režimu v katolické církvi. Do severních Čech jsem se dostala na umístěnku a poznala tu evangelíky

v Chotiněvsi. Prošla jsem Církví bratrskou, až mě nakonec přijal ústecký evangelický sbor. Viděla jsem, jak začal žít a rozvíjet se – přicházeli hledající, odcházející, zůstávající.“

Martina (33): „Do sboru jsem přibyla relativně nedávno. Je to pro mě místo přijetí různosti. Svoji víru neprožívám tolik v rodině, jelikož jsem v ní jediná věřící. O to větší důležitost pro mě má spolužití s ostatními. Takto zdravé komunity jsou v dnešním hodně individuálním světě obrovsky potřeba.“

Jiří (46): „Dnešní doba osobním setkáním moc nepřeje. Proč tedy sbor, a ještě k tomu v ateistickém vykořeněném Ústí? Protože by to nemělo být rigidní, neměnné místo, ale živý organismus, který reaguje na svět kolem. A současný ústecký sbor takový je.“

Tomáš Jun, farář, foto: archiv FS Ústí nad Labem

SBÍRKA NA POMOC

POSTIŽENÝM ZEMĚTŘESENÍM VE VENEZUELE

Přispívat lze až do konce srpna 2026.

Co vám pomáhá udělat první krok k lidem, kteří jsou jiní?

Jako cizinec žijící v Česku jsem se naučil, že rozdíl mezi lidmi z jiných prostředí bývají často větší, než se zdá. Zároveň však k druhému přistupuji s vědomím, že nepochybně existuje něco, co sdílíme. Právě tyto společné body se pak stávají základem pro vzájemnou interakci, hlubší porozumění a rozvoj našeho vztahu. Domnívám se, že když křesťan přistupuje k druhým s misijním záměrem, nemělo by být jeho cílem jednostranně je změnit k obrazu svému. Měl by spíše usilovat o to, aby v sobě i mezi sebou navzájem vytvářeli prostor, kde může pod Božím vedením dojít k oboustranné proměně.

Kwanghyun Ryu, korejský farář multietnického sboru v Praze-Kobylisích

Moc rád bych řekl, že jsem v tom šampión, vždycky se mi to daří a mám na to jednoduchý recept, ale to bych trochu lhal. Nejvíce jsem se naučil z těch případů, kdy jsem sám sebe přistihl u předsudků a předporozumění, tedy tam, kde mi to tak docela nešlo. Jedna z věcí, která podle mé zkušenosti dobře funguje, je expozice – potkat se s druhým v nějaké docela obyčejné lidské situaci, která dokáže překonat to, co rozděluje, a vyzdvihnout to, co spojuje. Nakonec člověk obvykle zjistí, že ten druhý zase tak jiný není.

Petr Jan Vinš, starokatolický kněz a překladatel

V takové situaci mi pomáhá zájem. Vidět v druhých taky lidi. Zeptat se jich, co je baví, jaké je jejich oblíbené jídlo, na co rádi vzpomínají. Od obchodníka s látkami v Kábulu jsem si poslechl vzpomínky na Marseille, žena bez domova mi vykládala, jak v mládí závodně plavala,

její partner jako mladý kluk pracoval na stavbě žižkovského vysílače, ředitel komunikace sázkové kanceláře zas nadšeně vykládal o cestě lůžkovým vozem do Švýcarska. Zvědavost a zájem pomáhají překročit nejrůznější hranice.

Magdalena Trusínová, koordinátorka vztahů s veřejností vzdělávací instituce

Nevnímám to tak, že já jako vězeňská kaplanka přicházím za lidmi, kteří jsou jiní než já. Přicházím za lidmi, kteří stejně jako já chybují, nesou si svá zranění i naděje a potřebují přijetí. Pomáhá mi vědomí, že nikdo z nás není jen součtem svých selhání. Zkušenost mě učí, že člověka nemění samotný trest, ale důvěra, naslouchání a poskytnutí prostoru ke změně. Často si přitom také připomínám Ježíšova slova: „Byl jsem ve vězení a navštívili jste mě.“

Kristýna Čobanová, předsedkyně Vězeňské duchovenské péče

První krok k jiným lidem pro mě není samozřejmý. Často je to vnitřní zápas, kdy člověk neví, co čekat, a bojí se, že si neporozumí, ztrapní se či něco pokazí. Zároveň si ale říkám, že to je souboj, který se nedá nikdy úplně prohrát. Když do toho jdu s tím, že chci druhého poznat a něco se od něj naučit, vždycky tím něco získám. Někdy nové přátelství, jiný pohled na svět nebo zajímavou myšlenku. A i když to nakonec přece jen úplně nevyjde, pořád je to víc, než jen zůstat stát na místě.

Jan Nováček, předseda seniorátního odboru mládeže
připravila **Kar**

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady

2. a 16. června vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volby farářky a farářů ve farních sborech církve: Martiny Vlkové Šerákové v Krabčicích u Roudnice nad Labem, Jiřího Kučery v Opatovicích a Ivo Davida v Moravské Třebové a ve Vanovicích.
- SR souhlasila se zvýšením úvazku faráře v Brandýse nad Orlicí Hynka Schustera.
- SR na základě doporučení Komise pro hodnocení absolventů vikariátu a jáhenské praxe udělila osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře a farářky ČCE Marku Kačkošovi a Alžbětě Mackové a osvědčení o způsobilosti k ordinované službě jáhenky Blance Ližanové.
- SR se setkala k rozhovoru s Leonardem Tecou a vyslala jej do kaplanské služby v Centru sociálních služeb Praha 2.
- SR udělila dlouhodobé studijní volno Josefu Hurtovi v termínu od 1. 9. do 30. 11. 2026.
- SR udělila Vendule Glancové dispens od povinnosti setrvat ve službě farářky sboru ve Hvozdnici do konce doby jejího povolání.
- SR souhlasila s ukončením zaměstnaneckých poměrů Michala Šimka, Elišky Geislerové a Zdeňka Šorma dohodou. SR vyjádřila vděčnost za jejich dosavadní službu, váží si jejich ochoty i nadále podle potřeby sloužit v církvi a souhlasila se zachováním jejich způ-

sobilosti k ordinované službě faráře, resp. farářky v ČCE.

- SR zřídila místo pastoračního pracovníka Pražského seniorátu a pověřila službou na této pozici Karla Pacovského.
- SR přijala do vikariátu 2026/2027 Jakuba Johna a do jáhenské praxe 2026/2027 Jitku Voglovou. U obou stanovila jako podmínku přijetí vykonání jedné praxe na sboru.
- SR s vděčností vzala na vědomí zprávy kandidátky služby v církvi Evy Knížkové i jejího mentora Jonatana Hudce z povinné dvoutýdenní bohoslovecké praxe ve sboru v Praze 5 – Smíchově, která byla podmínkou pro přijetí do jáhenské praxe 2026/2027.
- SR jmenovala členy komitétu Světového luterského svazu v ČR za ČCE: Olgu Navrátilovou, Pavla Pokorného a Martina Balcara.
- SR vzala na vědomí rezignaci Rebecky Švecové na členství v kuratoriu Tábora Jana Amose Komenského Běleč nad Orlicí a vyjádřila vděčnost za její dosavadní službu.
- SR jmenovala Radka Vondru manažerem projektu výstavby nové budovy sloučené evangelické školy v Praze 7 – Holešovicích.

Aktivita

- SR vydala souhlasné stanovisko k návrhu seniorátního výboru Brněnského seniorátu na sloučení farních sborů v Olešnici a v Prosetíně v jeden sbor pod názvem „Farní sbor ČCE v Olešnici na Moravě a v Prosetíně u Bystřice nad Pernštejnem“ s účinností od 1. 9. 2027.

O sloučení finálně rozhodne konvent Brněnského seniorátu.

- SR pro vyloučení pochybností ve věci volitelnosti celocírkevních farářů a farářek do seniorátních výborů a do synodní rady podala následující výklad církevních řádů: Z ustanovení § 25 odst. 5 a § 28 odst. 9 Církevního zřízení vyplývá, že faráři a farářky povšechného sboru:
 - nejsou volitelní za členy ani náhradníky seniorátního výboru,
 - jsou volitelní za členy a náhradníky synodní rady s přihlédnutím k věkovému omezení danému § 28 odst. 10 Církevního zřízení.
- SR se podrobně zabývala zprávami z jednání seniorátních výborů a zprávami z vizitací seniorátních výborů ve farních sborech a vzala je na vědomí.
- SR vzala na vědomí zprávu Ondřeje Tířky z cesty na synod Skotské církve, zprávu Daniela Pfanna z mezinárodní konference vězeňských kaplanů, zprávu Pavla Šebesty z návštěvy rumunského krajanského sboru v Peregu Mare a zprávu Miroslava Pfanna z návštěvy ukrajinských krajanských sborů ve Veselynivce, Bohemce a Pervomajsku.
- SR se podrobně zabývala souhrnnými zprávami o dění v české i mezinárodní ekumeně a informacemi o účasti synodního seniora Pavla Pokorného na ekumenických akcích a vzala je na vědomí.
- SR souhlasila s příspěvkem 5 tis. Kč na recepci ekumenické poroty Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech 2026.

Hospodářské věci

- SR souhlasila s prodloužením termínu splatnosti překlenovací zápůjčky Diakonii ČCE ve výši 30 mil. Kč, určené na

předfinancování investice v Krabčicích, a to do 31. 8. 2026.

- SR souhlasila se záměrem rekonstrukce vzdělávacích prostor Husova domu a pověřila ústřední církevní kancelář výběrem dodavatele stavby, který vzejde z poptávkového řízení.

PRACOVNÍ NABÍDKA

Výběrové řízení: senior účetní

Do přátelského kolektivu pracovníků církevního ústředí Českobratrské církve evangelické (ČCE) hledáme novou kolegyni či nového kolegu na pozici senior účetní.

Co vás čeká:

- samostatné vedení účetnictví církevní organizace;
- podíl na závěrkových operacích a pravidelný reporting;
- zpracování daňového přiznání;
- komunikace s bankami, orgány státní správy, leasingovými společnostmi.

Požadujeme:

- SŠ nebo VŠ ekonomického směru;
- minimálně 5 let praxe;
- znalost účetního programu Helios;
- znalost všeobecného účetnictví;
- dobrou znalost práce na PC (MS Office – Word, Excel);
- ochotu seznamovat se s novými oblastmi.

Nabízíme:

- příjemný pracovní tým v samém centru Prahy (Jungmannova 9);
- přátelské prostředí respektující lidskou různost, která nás obohacuje;
- malé kanceláře klidného typu;
- možnost prohlubování profesního vzdělání;
- pracovní poměr na poloviční úvazek s možností přechodu na plný; ▶

- mzdové ohodnocení na odpovídající úrovni;
- 5 týdnů dovolené;
- příspěvek na doplňkové penzijní spoření, příspěvek na stravování, MultiSport karta.

Nástup očekáváme v září 2026.

Pokud vás nabídka zaujala, prosíme pošlete strukturovaný životopis na adresu fortova@e-cirkev.cz. V případě zájmu o více informací kontaktujte Evu Fořtovou (fortova@e-cirkev.cz, tel.: 739 413 633).

REDAKCE

Omluva

V dubnovém čísle ČB 4/2026 jsme na s. 17 mylně označili doc. Evu Křížovou jako praktickou teoložku. Správně mělo být uvedeno, že je socioložka. Za tuto nepřesnost se jí i čtenářům omlouváme.

redakce

POZVÁNKA

Konference o duševním zdraví v církvi

Srdečně zveme na konferenci s tématem duševního zdraví ve společenství církve. Koná se 19. září 2026 v Praze na Vinohradech.

Konference se uskuteční v prostorách evangelického sboru v Praze na Vinohradech. Nepočítá se s možností online připojení.

Na program jsou tři hlavní přednášky odborníků na duševní zdraví a v odpovědné části proběhnou dvě panelové diskuze s lidmi s vlastní zkušeností psychického onemocnění a s osobami, které se věnují pastorační práci osob s duševními problémy.

Témata:

- přehled nemocí a jejich dopadů na společenství v křesťanském prostředí
- principy Otevřeného dialogu
- spiritualita a duševní zdraví
- sdílení zkušeností ze života s psychickými problémy
- co můžeme udělat pro lidi s duševním onemocněním v našem společenství

Lektoři a hosté: Ivan Ryšavý, Stanislav Turek, Jiří Motl, Hana Karbanová, lidé s vlastní zkušeností psychického onemocnění

Účastnický poplatek 250 Kč pokrývá oběd i celodenní občerstvení. Přihlašovat se můžete na webu akce e-cirkev.cz. Akci pořádá Evangelická církev.

PUBLIKACE

Vychází nové číslo Sbírky kázání

Na přelomu června a července vyšla nová Sbírka kázání. Čtenáři v ní jako obvykle najdou 15 kompletních bohoslužebných pořadů. Součástí je opět přehled prvních biblických čtení a základů kázání, která byla součástí Sbírky kázání již v dřívějších letech.

Publikace již nevychází v tištěné podobě, ale pouze elektronicky. Zdarma ji můžete stáhnout na webu církevního ústředí (ustredicce.e-cirkev.cz/sbirka-kazani/). Na téže stránce naleznete i všechna ostatní čísla Sbírky kázání od r. 2002. Všem, kteří o to písemně požádají (ceskybratr@e-cirkev.cz), zajistíme jednoduchou brožuru v nížkonákladové produkci. Tyto fyzické kopie budou připraveny a rozeslány obratem. Spolu s nimi obdržíte i fakturu, která pokryje poštovné. Prosíme o její okamžité uhrazení.

V případě, že byste měli jakékoliv dotazy, neváhejte se obracet na redakci Českého

bratra, která vydávání Sbírký kázání zajišťuje: ceskybratr@e-cirkev.cz.

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS Tábor hledá faráře/farářku

Sbor v Táboře hledá kazatele/kazatelku od r. 2028.

K dispozici byt 4+1 se zahradou ve sborovém domě a kancelář. K pracovnímu úvazku je přiřazena pravidelná křesťanská výchova v Církevní mateřské škole, kterou sbor zřizuje, na samostatný pracovní úvazek. Vzhledem k církevní mateřské škole a lokalitě v historickém městě Tábor preferujeme kladný vztah ke katechezi a znalost české reformace spolu se znalostí angličtiny/němčiny, vhodné je i pedagogické minimum. V případě zájmu kontaktujte prosím: Věra Soběslavská, kurátorka vera.sob@seznam.cz, tel. 730 106 870

FS Hvozdnice hledá faráře/farářku

Sbor ve Hvozdnici hledá faráře/farářku na poloviční úvazek s nástupem od ledna 2027.

Bydlení ve zrekonstruované prvorepublikové vile, dobrá dostupnost do Prahy, aktivní sborová komunita.

Veškeré informace o naší farnosti najdete na webu hvozdnice.evangelnet.cz
Kontaktní osoby: Zora Kasíková, kurátorka (zorkasik@gmail.com), Zdeňka Skuhrová, místokurátorka (zdenka.skuhrova@centrum.cz)

FS Ústí nad Labem hledá faráře/farářku

Hledáme faráře či farářku pro sbor ČCE v Ústí nad Labem. Přidejte se k tomu, co společně tvoříme!

Byli bychom moc rádi, kdyby se v oknech naší fary dál svítilo. Hledáme do našeho

společenství duchovní oporu – faráře či farářku, kteří by s námi spojili svou cestu dlouhodobě, ideálně na 5 a více let.

Co vám můžeme nabídnout?

- Flexibilní úvazek s jistotou: Náš sbor z vlastních zdrojů a s podporou synodní rady a Pražského seniorátu může s klidem nabídnout až celý kazatelský úvazek.
- Bezstarostné zázemí bez „kostlivců“: Nečekají vás žádné starosti s neopravenými kostely. Zato se můžete těšit na velkorysé zázemí v opraveném sborovém domě v centru krajského města.
- Pohodlné bydlení: Přímě na faře je pro vás připravený byt pro kazatele. Hledáme někoho, kdo má chuť sdílet náš každodenní sborový život a komu dává smysl podílet se na budování živého společenství v našem regionu. Pokud vás naše nabídka oslovila, budeme velmi rádi, když se nám ozvete.

Kontakt:

Martin Zubík, kurátor

E-mail: usti-nad-labem@evangnet.cz

Telefon: 606 922 234

CÍRKEVNÍ HUDBA

Korektury k Evangelickému zpěvníku a chorálníku

Vznikl přehled všech korektur k tištěným verzím Evangelického zpěvníku (NEZ) a k jeho chorálníku, jakož i opravené verze příslušných stránek obou publikací. Vše najdete na webu evangelickyzpevnik.cz/materialy.

Chyby v elektronických verzích tvůrci zpěvníku shromažďují a snaží se je opravovat průběžně.

Za vzniklé potíže a dodatečnou práci se omlouváme.

MOJE CÍRKEV

*Mám rád biblické příběhy.
(Výpomocný kazatel
František Čunderlík.)
foto: archiv respondenta*

Mám rád biblické příběhy

Rozhovor s Františkem Čunderlíkem

Můžete se krátce představit?

Jsem Husákově dítě, ročník 1977, Pražák od narození, až teď posledních pět let jsem Kolíňák a myslím, že jsem si tady hezky zvykl. Po gymnáziu jsem dva roky studoval teologii, z které jsem odešel a vystudoval nakonec práva. K tomu jsem přidal nějaké profesní právní zkoušky v oblasti státní správy a samosprávy a nastoupil do úřadu Rady pro rozhlasové a televizní vysílání. Zde pracuji už dvacátým rokem. Vedle oddělení rozhlasového vysílání, což obnáší udělování licencí, kontrolu vysílaného obsahu jak veřejnoprávního média, tak soukromých stanic. Kontrolujeme také reklamu a obchodní sdělení v intencích ochrany spotřebitele, vyváženost například při předvolebních kampaních a podobně. Je v tom trocha administrativy, trocha analytiky a v poslední době také rozhlasová digitalizace. To je v oblasti médií velký kus práce, na které se aktivně podílím. S manželkou Romanou, kolínskou farářkou, máme jednoho syna.

Jak se zrodil nápad, že se chcete teologicky vzdělávat, když jste s tím kdysi začal?

K návratu k úvahám o teologii mě tak trochu motivovala moje žena farářka. Původně jsem jí nehodlal takzvaně lézt do zelí, ale postupně se ukázalo, že není tak špatné, když je nějaký náhradník v případě, že farářka onemocní, ztratí hlas nebo musí s dítětem do nemocnice. A druhým faktorem podle mě bylo, že od mých teologických studií uplynulo už mnoho let. Za tu dobu člověk tak nějak dozraje, na mnoho věcí získá jiný názor a uspořádá si nově své priority.

Kde jste absolvoval kurz pro vzdělávání laiků a jak dlouho trval?

Absolvoval jsem první běh, který probíhal ve spolupráci s teologickou fakultou. Nastupovali jsme v roce 2022 a loni, na jaře 2025, jsem měl ordinaci.

Kdy vás napadlo, že půjdete ke zkoušce, požádáte o ordinaci a stanete se výpomocným kazatelem?

Šel jsem do toho už s tím, že to dotáhnu, že se chci stát výpomocným kazatelem. Na kurzu jsme dostali výbornou motivaci a hodně nových a zajímavých informací. Doma jsme se ženou někdy mluvili o některých věcech a přicházely nové pohledy. Například pro ni byla zajímavá informace, jaká je dnes průměrná délka kázání. Doba je rychlá, všechno se zkracuje, i kázání. Ale obecně – vrátit se k teologickým tématům pro mě bylo hodně zajímavé. Z kurzu jsem byl nadšen, na každé nové setkání jsem se těšil a měl jsem radost i z praktických částí výuky. To byla hlavně příprava a provedení bohoslužeb pod vedením mentorů. Přípravovali jsme už během kurzu čtyři bohoslužby a provedli je v různých sborech, s různou akustikou, různým důrazem a různými písněmi, jednou s přípravou večere Páně. To bylo pro mě asi to nejceněnější, že jsem před přípravou bohoslužeb ke zkoušce měl takovouto průpravu s mentorem v zádech.

Co na to říkala manželka farářka, lidé ze sboru?

Žena mě hned od začátku velice podpořila. A lidi ze sboru taky, počítám do toho i to, že sbor účastníkům kurzu přispívá a doprovází je. Pro mě v tom byl i závazek, že si to nechci jen tak zkusit, ale že pak budu výpomocného kazatele opravdu dělat. Fajn bylo, že jsme jezdili na kurz spolu ještě s jedním presbyterem od nás ze ►

sboru a podporovali jsme se vzájemně. Člověku by se třeba nechtělo v sobotu brzo ráno vstávat a jet do Prahy, ale s vědomím, že na něj někdo čeká na nádraží, zaklapne budík, vstane a jde.

Co bylo na cestě k ordinaci nejtěžší?

Pro mě asi to sobotní ranní vstávání. V kurzu byla určitá povinná účast, já jsem z patnácti dnů absentoval jen jednou, takže jsem se v pohodě do limitu vešel. Někdy však docházelo k dohodovým situacím. Například: v noci z pátku na sobotu odjela žena se synkem do nemocnice. Ráno, když mi zazvonil budík, mi žena volala, že si ho tam nechají a že s ním tam zůstává, a já at' jedu na kurz. Zpátky jsem v sobotu večer jel rovnou do nemocnice, vystřídal ženu a byl s klukem přes noc. A Romana jela honem domů a v neděli ráno měla bohoslužby. Takovéto časové komplikace asi byly to nejtěžší.

Jak často vedete bohoslužby?

Zhruba je to stále stejné – asi šestnáctkrát do roka, to je jednou, někdy dvakrát měsíčně. Když

mám bohoslužby v Kolíně, někdy také jedu do kazatelské stanice. Teď o prázdninách se chystám na dvojboj Velenice – Poděbrady. Jak se sbory slučují a mění se organizace, je ideální, když mohu zastoupit faráře komplexně. Nemám řidičák, takže základním dopravním prostředkem je pro mě vlak. V Poděbradském seniorátě je fajn, že tu je hustá železniční síť a spousta sborů, myslím že devět, na trati. A pokud to nejde až na místo vlakem, někdo ze sboru mě vyzvedne a popoveze.

Co je na přípravě bohoslužeb nejnáročnější a co naopak radostné?

Nejvíce mě baví exegeze a nejtěžší je z množství informací, které člověk načerpá, pustit třeba devadesát procent pryč a soustředit se jenom na něco. Kázání není přednáška. Je potřeba si udělat osnovu a držet se jí, nevyužité informace mít buď jen vnitřně pro sebe, nebo si je schovat na jindy. Mám od profesorů z teologické fakulty dva musty na přípravu, kterých se držím – jeden od Martina Prudkého a jeden od Jirky

Mrázka. Ti nám doporučili určitý postup, který se snažím dodržovat. Teoreticky tedy můžu kázat na stejný text i víckrát, a pokaždé se zaměřit na něco jiného. Mám rád biblické příběhy a zájímají mě příběhy lidí, jejich radosti i starosti. Rád je sdílím s druhými, ať už s lidmi v okolí, ze sboru nebo s kolegy v práci. Často zde nacházím motivy nebo náměty pro kázání.

Vyjadří vám někdo někdy vděčnost za vaši službu?

Mám dojem, že u nás v Poděbradském seniorátu i v těch několika sborech mimo něj, kde jsem byl, mají výpomocní kazatelé lepší pozici než faráři. Často s námi lidé mluví o tom, co je zaujalo, co je zarazilo nebo jak se jim to líbilo. Prostě máme zpětnou vazbu. A u farářů to často tak není, tam lidé službu berou jaksi víc automaticky a zpětnou vazbu moc neposkytují. Takže mám dojem, že jsme oproti farářům více hýčkaní.

Jaká byla největší výzva, kterou jste musel dosud jako kazatel překonat?

Když jsem měl za sebou pár prvních kázání a navštívil několik sborů, uvědomil jsem si, jak jsou ty sbory různé. Jak mají různá očekávání, jak různá je tam atmosféra. Když člověk káže v cizím sboru, samozřejmě tam ty lidi méně zná, nebo je nezná vůbec, a to je pak výzva skoro všechno. Zpívají se různé písně, někde i z jiných zpěvníků, někde lze zařadit náročnější písně, někde raději ne. Někde mají varhaníka, někde ne. Už jsem taky v jednom sboru doprovázel společný zpěv na ukulele. Z kurzu vím, že někteří kazatelé vozí s sebou na bohoslužby do malých sborů reproduktor a použít z něj doprovod písni, aby podpořili společný zpěv. Ideální to není, ale je to způsob, jak hudbu do kostela dodat. Protože bez zpěvu by lidem zmizel prostor pro jejich vyjádření a spoluúčast. V otázce písni a doprovodu mi velice pomáhá žena, hudba je její velký koníček a dokáže mi poradit, jak zpěv uchopit.

Jak se setkává vaše role výpomocného kazatele s vaším občanským povoláním? Je to pomoc nebo spíš překážka?

Na jednu stranu se to moc nepotkává. Jsem v poradním odboru organizačním a právním synodní rady, tam se některé právní agendy sice překrývají, ale jen okrajově. Na druhou stranu mnozí z mých kolegů v práci, ačkoli to jsou právníci nebo analytici, studovali také religionistiku, takže témata náboženská nebo teologická pro ně nejsou úplně cizí. Neříkám, že jsou všichni věřící, ale někteří jsou, nebo jsou aspoň pokřtění, a ostatní mají docela povědomí. Jeden bývalý kolega byl dokonce také ordinovaný kazatel, i když jiné církve, takže pro ostatní to nebyla žádná novinka, když jsem se rozhodl pro něco podobného. Potěšilo mě, že na mou ordinaci přijela delegace mých kolegů z práce a velice mi fandí.

Jak vidíte své působení do budoucna?

Nerad si to přiznávám, ale musím se trochu ohlížet na zdraví. Nedávno mě na dva měsíce vyřadila ze života záda. Zjistil jsem, že i takové věci jako odpočinek a cvičení musí mít svůj čas v denním rozvrhu. Máme před sebou změnu seniorátů, mnohé sbory uvažují o slučování nebo nějakých změnách, tak uvidíme. Chtěl bych i nadále tak třetinu svých aktivit věnovat svému domovskému kolínskému sboru a zbylé dvě třetiny sborům v seniorátu nebo blízkém okolí. Tím, že žiju na faře a mám ženu farářku, dobře vím, že nejen neobsazené sbory potřebují faráře, ale občas i ty obsazené, když má farář dovolenou nebo hostuje jinde. Navíc střídání na kazatelně dělá občas dobře každému sboru. Takže když to shrnu – rád bych zachoval podobnou četnost vedení bohoslužeb jako dosud, ale vyšší už ne.

Co byste vzkázal lidem, kteří přemýšlejí o tom, že by se stali výpomocnými kazateli?

Doporučil bych jim, ať si zkontrolují diář a plány na nejbližší dva roky a jdou do toho. Soboty na kurzu je potřeba naplánovat a pak plně prožít. Ale stojí to za to. Kurz je opravdu hodnotný ►

a nic člověku nenahradí osobní kontakt s vyučujícími i ostatními účastníky v kurzu. Otázky víry, výkladu textu nebo důrazů člověk zažije intenzivně s lidmi z různých sborů, různých povolání, kteří přišli z různých pohnutek, a to je zajímavé,

pestré a obohacující. Člověk si to srovná v sobě a pro sebe a jde pak vybaven do služby druhým.

připravila **Daniela Ženatá**, foto: archiv
respondenta

EKUMENA

Letošní Noc kostelů ukázala, že odvaha má mnoho podob

K ekumenické iniciativě se i tentokrát připojila řada evangelických sborů

Noc kostelů se stala v České republice již tradiční událostí, očekávanou mnoha tisíci zájemců. V letošním 18. ročníku se zapojilo 1871 kostelů a modliteben a podle informací bylo v celé České republice během Noci kostelů zaznamenáno více než 420 000 návštěvnických vstupů. Své dveře otevřela i řada evangelických kostelů a modliteben. Pohled do několika z nich vám nabízíme níže.

Jako téma letošního ročníku organizátoři zvolili heslo „Odvaha“. „Jak už slovo odvaha napovídá, něco se tu váží. Pokládáme na váhu to, čeho si vážíme, a to, čeho se bojíme. Na jedné misce vah je to, na čem mi záleží, na druhé misce vah je to, co mohu ztratit. Čeho si vážím natolik, že se odvážím přemoci svůj strach? Odvaha se rodí, když odpovědnost převáží nad lhostejností. Když naděje převáží nad skepsí. Když víra převáží nad strachem. [...] Ovšem poselství, které křesťanské kostely uchovávají jako zdroj víry, příběh Ukřižovaného a Vzkříšeného, vybízí k cestě. Vyzývá k odvaze vyjít zase ven,“ uvedl k tomu Pavel Pokorný, synodní senior ČCE a předseda Ekumenické rady církví v ČR.

Smíchovský eintopf

Letošní program Noci kostelů jsme chystali již podruhé společně s německy mluvícím sborem a poprvé také ve spojení s organizátory sousedských setkání, která u nás pořádáme desetkrát do roka. Jelikož každý přispěl svou částí a očekávali jsme velmi pestré složení návštěvníků, nemohlo vzniknout nic jiného než jakýsi (nejen programový) „eintopf“.

Komu nestačila skvělá zeleninová polévka, mohl si opéci buřt, nabrat z potravinové pomoci či napečených buchet. Kromě jídla proběhla výtvarná dílna pro děti. Smíchovští příležitostní zpěváci s doprovodem orchestru zapěli Requiem F. X. Thuriho a několik dalších kousků. Vystoupil zde i ekumenický pěvecký sbor Martinschor. Součástí programu byla také možnost pohovořit s hosty v českém i německém jazyce a nechyběla komentovaná prohlídka budovy. Na závěr zahrála skupina Doubers. Kontrabasista z Faerských ostrovů B. F. Johanson a kytarista S. Weinfurter nás vtáhli do severské melancholie. Večer byl příjemně vlahý, a tak se naše pestrobarevné setkání rozcházelo až po půlnoci.

Jonatan Hudec, FS Praha-Smíchov

hudební vystoupení ve zlínském kostele

Písečtí evangelíci nabídli pestrý program

Podruhé se otevřely dveře píseckého evangelického kostela v rámci Noci kostelů. Letošní rok byl v Písku ekumenický, čtyři kostely (dva katolické, husitský a evangelický) se k této akci připojily. Návštěvníci si mohli vyzvednout speciální průvodku „Stopařův průvodce po píseckých kostelích“, do které sbírali v každém kostele razítka. Kdo navštívil alespoň tři kostely, získal certifikát a drobnou odměnu.

V evangelickém kostele se začínalo pět minut před šestou. Nejprve vystoupily děti ze Základní umělecké školy. Taneční obor si připravil vystoupení pod vedením Evy Rohanové. Výtvarný obor měl přehlídku kostýmů pod vedením Lucie Boháčové. Po krátké pauze měla slovo prozařtímní ředitelka Diakonie Písek Eva Bočanová Brůhová, která prezentovala píseckou Diakonii. Pak se hudby ujal smíšený pěvecký sbor Sborissimo, který vede sbormistryně Lenka Halamová. Podobně jako v loňském roce hrála úspěšná písecká hudební skupina Mezi řádky. Na závěr Noci kostelů jsme se mohli zaposlouchat do písní Karla Zicha v podání píseckého zpěváka, kytaristy a bývalého kurátora Jana Franců.

Během celého večera byl otevřen infostánek Diakonie Písek. Návštěvníci si mohli prohlédnout výstavu Bibli či expozici Toleranční modlitebny na Vysočině. Nejen pro děti byl připraven fotokoutek a malování zvířátek. Občerstvili jsme se palačinkami a sýrovými plackami.

Během večera prošlo kostelem více než 200 zájemců a jsme rádi, že jsme mohli nabídnout kostel jinak, než jak ho známe z nedělních bohoslužeb. Díky všem, kdo se na Noci kostelů podíleli.

Daniel Freitinger, FS Písek

Ve Zlíně táhly „svítákovky“

Noc kostelů 2026 ve Zlíně byla opět zorganizována ve spolupráci s členy zlínského společenství Církve československé husitské. Program jsme se letos rozhodli zajistit z vlastních zdrojů: začalo se zajímavou přednáškou husitského faráře Z. Kovalčíka o Janu Karafiátovi.

Ve svižném tempu byl poté vystřídán tanečním vystoupením dívčího souboru Gabriela. Děvčata si choreografii i nácviky zabezpečila sama a unikátní premiéra byla příjemným překvapením nejen pro jejich rodiče. Atmosféra se pak zklidnila při zpěvu písní ze zpěvníku Svítá – společné zpívání při kytáře sblížilo členy ►

výtvarná dílna v Brně II

sboru i všechny přichází bez ohledu na denominaci a chvály jistě mířily přímo vzhůru do nebe.

Koncert mladého varhaníka Dominika Kruyera byl sázkou na jistotu, často totiž doprovází i při bohoslužbách. Souběžně s hlavním programem mohli zájemci absolvovat komentovanou prohlídku kostela, prohlédnout si varhany, vyšplhat na věž či investovat do vkusných výrobků a bio dobrůtek ve fair trade obchůdku nebo ve stánku chráněné dílny organizace Naděje.

Ve foyer kostela poutala pozornost výstava obrazů Daniela Balabána nazvaná „Obraz cestou života“. Nechybělo ani tradiční chutné občerstvení pro návštěvníky kostela, kterých letos přišlo 111! Jsme vděční za tuto možnost otevřít náš kostel (fyzicky i symbolicky) přichozím jako místo přátelského přijetí i duchovního obohacení.

Janina Zemanová, FS Zlín

Na palačinky nebo kávu s farářem do „Blahoše“

Po šestnácté hodině otevíráme mezi prvními. „U vás vždycky s dětmi začínáme. Vloni jste nám chyběli.“ Minulý rok spolkl energii sboru přechod na režim bez farářů a jednání s několika kandidáty, takže jsme se k Noci kostelů nepripojili. Letos sice stále bez vlastního faráře, ale s nadějí na změnu se do organizace Noci kostelů opět pouštíme.

Zahajujeme odpoledne na zahradě divadlem pro děti. Pozvali jsme Jana Horáka a jeho Tučňáky na arše. Nezklamali. Bavili se děti i dospělí. Ve výtvarné dílně jsme sledovali, jak se vyrábí pergamen. „Napsala jsem si svoje písmeno,“ ukazuje jedna sestra ze sboru ozdobné P a spěchá do kuchyňky vařit kávu k dobročinným palačinkám. „Se špenátem, nutelou nebo domácí marmeládou?“ Udělali jsme asi 550 benefických palačinek a vybrali přes 11 000 Kč pro Diakonii Brno.

Zájem vzbudila komentovaná prohlídka obrazů klientů s autismem z organizace Za sklem, divadlo pro dospělé Good Job či cvičení s baletkou. A na Kafe s farářem Petrem Pazderou Paynem do opraveného zahradního altánu z 19. století přišli zájemci také. Celkem náš kostel stojící mimo brněnské centrum navštívilo 330 lidí.

Eva Kazdová, FS Brno II

Myšlenka otevřít kostely v noci vznikla ve Vídni, kde se v roce 2005 pod názvem *Lange Nacht der Kirchen* první Noc kostelů konala. Do České republiky myšlenka Noci kostelů pronikla v roce 2009. Na její organizaci se dnes podílejí společně koordinátoři z křesťanských církví napříč ekumenou. Příští ročník Noci kostelů je naplánován na pátek 4. 6. 2027.

připravila ARO, redakčně upraveno, foto: archiv sborů

Běleč opouštím jako jiný člověk

Bilancování s bývalým správcem Tábora J. A. Komenského Václavem Španihalem

V posledních letech patřil k hlavním tvářím bělečského tábora i Václav Španihel, který zde od roku 2018 působil jako správce. Do podvědomí návštěvníků se tento „ogar“ z Valašska zapsal především svou vlídností a nekonečným klidem. Letos v červnu jsme se s ním na pozici správce rozloučili a poděkovali mu za jeho mnohaletou službu církvi. Jak na své působení vzpomíná? Co mu bylo posilou v náročných chvílích a co mu přinášelo radost? Nejen za tím se s Václavem Španihalem společně ohlížíme.

Pamatuješ si na své první léto ve funkci správce tábora? Jaké bylo?

Bylo to léto poslední předcovidové. Jel jsem prakticky nonstop. O sobotách, kdy se běhy střídají, klidně 16 hodin, a stejně nebylo vše ideálně připraveno. Je to alchymie, uklízíte a připravujete celý tábor a k tomu se loučíte a vítáte hosty, trochu schizofrenní. Jezdilo se nakupovat do Makra (dnes nás zavází), takže dvakrát týdně jsem tam strávil 6–7 hodin, tahal tunové nákupy, které jsem vzal třikrát do ruky. Někdy mě pobaví, když si vzpomenu, že jsem měl pocit, že dělám něco špatně, když to nestíhám, a ono bylo špatně to nastavení. Ale bylo to i plně radostných setkání a objevování.

Šel jsi do té role s nějakou představou? Jak se lišila od reality?

Představu jsem zhruba měl, část agendy jsem už předtím dělal. Ale před nástupem jsem se měl na vše lépe doptat. Bylo to takové „když ptáčka lapají...“ Bylo mi řečeno, že vrchol se-

zóny jsou letní prázdniny a mimo ni to jde. Ale realita byla mnohem tvrdší. Prakticky rok a půl jsem si neudělal volný den. Před Vánocemi 2018 jsem přestal cítit ruce. Taky jsem měl představu, že bude připraven byt správce, místo toho jsem přebíral tábor a s kamarády jsme dodělávali byt, ve kterém se nedalo bydlet.

Co tě na práci správce nejvíc bavilo a co bylo těžké?

Kontakt s lidmi, kolegy, klienty. Práce na úžasném místě, kterým tábor je. To, že do Běleče jezdí lidi rádi, prožívají intenzivní zážitky, píšou o tom blogy, těší se celý rok. Práce s [kuchařem, pozn. red.] Alešem Slavíkem – to je kolega snů, hrozně moc mě naučil. Samotná práce s lidmi, moct o ně pečovat.

Co mě nebavilo, a tedy bylo těžké: papíry tábor nedělají, ale jsou potřeba. Dále kontroly hygieny, velká sucha, hluční klienti, moc vody, málo vody. Někdy to, že na bydlení a jídlo je odborník každý.

Odnášíš si z Běleče nějaký vzácný zážitek?

Celou dobu se učím víc mlčet a víc naslouchat. Věnovat se každému naplno, ale také být přijatelně asertivní. Duchovně mě naplňovaly nedělní táborové bohoslužby. Formativní byla ta obrovská zodpovědnost, rozhodně dnes jsem někým jiným, než když jsem nastupoval, také se snažím nesoudit lidi, celý příběh zná málokdo.

Práce v pohostinství může být dost náročná a psychicky vyčerpávající. Co ti pomáhalo náročné momenty překonat? Co ti dodávalo energii a motivaci? ►

Václav Španihel

Rozhodně modlitba, ta pomohla vždycky. V Bělči jsem se naučil krátkou modlitbu: „Pane Bože, podrž mě.“ Může to vypadat jako zoufalé zvolání, ale to, že si řeknete o pomoc, že se na chvíli v nějaké krizi zastavíte, funguje. Pak hektolitry kávy (*úsměv*). Ale byly to i modlitby hostů, podpora kolegů a návštěvníků, v neposlední řadě rodina v čele s manželkou Johankou, ale i babičkou Pavlou, která v Bělči 4 roky vařila. Později i to, že jsme začali dělat v Bělči vlastní pobyty, táta víkendy, dobrobrigády nebo festival Podzimní snění.

V posledních letech v táboře probíhaly velké rekonstrukce, které se promítly i do provozu. Jak náročné bylo všechno skloubit?

Díky za otázku, to je moje parketa, tanec mezi kapkami deště a krizové situace. Když je nejhůř, jsem nejkliďnější. Byl to extrém, stálo to mnoho sil a těch rekonstrukcí běželo moc najednou, řemeslníci zlobili, ale dobře to dopadlo.

Kdy v tobě uzrálo rozhodnutí, že je čas předat pomyslnou štafetu dál?

Po odstěhování mi došel dech, viděl jsem, že si musím vybrat: buď rodina, nebo správcování naplno. Obojí jsem nevzdával, selhával jsem buď tam, nebo tam. Práce se udělalo mnoho, tábor opouštím v lepším stavu, než kdy předtím byl. Jsem rád, že tu „štafetu“ předávám právě Kateřině, její schopnosti jsou ohromující.

Jak probíhalo tvé loučení s táborem? Je něco, co se ti opouští opravdu těžko?

Lidi, místo, vztahy, intenzita bytí... Ale loučení bylo důstojné a dojemné – prostě jsem jen nepřestal, „dohráli“ jsme to do konce.

Kdybys měl jednou větou popsat, čím je Běleč výjimečná, co by to bylo?

Když lidi přejedou támhle bělečský mostek (jediný příjezd do tábora), začnou se chovat srozumitelně, uvolní se a usmívají se. Často i ti, co jsou tu poprvé.

připravila **Adéla Rozbořilová**

Přála bych si, aby Běleč zůstala místem, kam se lidé rádi vracejí

S Kateřinou Tesařovou o vizi pro Tábor Jana Amose Komenského

Tábor J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí vede od května nově Kateřina Tesařová. Na nové působiště přichází z ekonomické sféry, kde se věnovala administrativě a financím. I když se sama nepovažuje za věřící, s Bělčí ji pojí silné osobní pouto. Pozemek, na němž tábor stojí, původně patřil jejímu prapradědečkovi. Na co by chtěla ve své funkci navázat a co považuje za největší výzvu?

Jaká byla vaše cesta k roli správkyně?

Co vás přivedlo k rozhodnutí se o tuto práci ucházet?

K rozhodnutí ucházet se o pozici správkyně mě přivedlo především silné citové pouto k tomuto místu. Běleč znám dlouhá léta a nebylo mi lhostejné, že v poslední době, alespoň po vizuální stránce, působila zanedbaně. Vnímala jsem to jako příležitost přispět k tomu, aby místo znovu získalo svou energii a důstojnou podobu.

Práce v církvi má svá specifika, ať už jde o hodnoty, tradice nebo mezilidské vztahy. S jakými pocity jste do tohoto pracovního prostředí vstupovala?

Do církevního prostředí vstupuji s respektem a úctou k hodnotám i tradicím, které jsou s ním spojené. Zároveň bych ráda přinesla vlastní pohled, energii a odhodlání hledat praktická řešení každodenních situací. Věřím, že respekt k tradici a otevřenost novým nápadům se mohou dobře doplňovat.

Pozice správce občas vyžaduje

i rozhodnost a schopnost prosadit se.

Jak se v takových situacích cítíte? Je to pro vás výzva?

Rozhodnost a schopnost dotahovat věci do konce považuji za přirozenou součást této role. Jsem zvyklá jasně zadávat úkoly, sledovat jejich plnění a poskytovat zpětnou vazbu, aby vše fungovalo podle plánu. V tomto směru se cítím jistě a považuji to za jednu ze svých silných stránek.

Rádi bychom vás představili našim

čtenářům, kteří vás ještě neznají. Můžete jim říct pár slov o sobě?

Vystudovala jsem obchodní akademii v Hradci Králové a následně jsem pokračovala ve studiu na Univerzitě Pardubice. Přestože se mi studium nepodařilo dokončit, získala jsem řadu cenných zkušeností v praxi. Pět let jsem pracovala v Praze na pozicích ekonomického zaměření. S manželem vychováváme dvanáctiletého syna a osmiletou dceru. Ve volném čase ráda cestuji, trávím čas s rodinou a setkávám se s přáteli.

Ve funkci správkyně jste od letošního

května. Už se vám podařilo do nové role

„vplout“? Jak proběhlo střídání s vaším předchůdcem na pozici správce?

Začátky mi výrazně usnadnila pomoc pana Václava [Španihela, bývalého správce tábora, pozn. red.], který mi v prvních dnech předal mnoho cenných zkušeností a informací. Vedle běžné agendy bylo potřeba řešit i řadu restů spojených s přípravou sezóny, takže jsem se od začátku musela věnovat hlavně operativním ►

nová správkyně tábora Kateřina Tesařová

záležitostem. Současně se snažím některé procesy nastavit jinak, aby byla práce do budoucna efektivnější.

Na co byste chtěla ve své nové roli navázat? A na čem bude naopak potřeba zapracovat?

Ráda bych navázala na vše dobré, co se v Bělči podařilo vybudovat, a zachovala její jedinečnou atmosféru i otevřenost vůči lidem. Zároveň vidím prostor pro postupné zlepšování organizace, plánování a celkové péče o areál. Mým cílem je, aby se práce dařila zvládat efektivněji a aby se návštěvníci i zaměstnanci cítili v Bělči co nejlépe.

Z čeho máte největší obavy? A na co se naopak těšíte?

Největší obavy mám z toho, abych dokázala naplnit očekávání spojená s touto funkcí a zvládla vše v kvalitě, kterou od sebe vyžadují. Na druhou stranu se velmi těším na výsledky postupných změn a na to, že bude vidět konkrétní posun. Radost mi dělá také setkávání s lidmi, kteří mají k Bělči podobně blízký vztah jako já.

Pocházíte přímo z Bělče a do tábora to máte z domova kousek. Co pro vás tábor znamená?

Běleč je pro mě místem plným osobních i rodinných vzpomínek, které sahají až k mému dědečkovi a pradědečkovi. Mám ráda zdejší přírodu i atmosféru a vnímám tábor jako přirozenou součást života obce. Oceňuji také to, že se zde potkávají lidé různých zájmů a že je to místo, kde si lidé navzájem pomáhají.

Jakou Běleč byste chtěla spoluutvářet v dalších letech? Máte nějaké konkrétní plány?

Přála bych si, aby Běleč zůstala místem, kam se lidé rádi vracejí, ať už kvůli pobytům, akcím nebo setkávání s ostatními. Mým cílem je postupně zlepšovat zázemí i fungování areálu tak, aby odpovídal současným potřebám a zároveň si zachoval svůj charakter. Konkrétní změny chci realizovat krok za krokem, s důrazem na dlouhodobou udržitelnost a smysluplný rozvoj.

připravila Adéla Rozbořilová

Blíží se volba nové synodní rady

Církev hledá kandidáty

Přípravy na volbu nové synodní rady Českobratrské církve evangelické pokračují. Konventy na podzim roku 2025 uskutečnily průzkumnou volbu, jejímž cílem bylo vytipovat možné adepty pro nové složení církevního vedení, které se má ujmout služby v listopadu 2027 na následujících šest let.

Mandátová komise synodu následně oslovila dvanáct farářů a dvanáct presbyterů, aby zvážili svou kandidaturu. O náležitostech tohoto povolání měli také možnost hovořit se současnou synodní radou a předsednictvem synodu. Ze všech oslovených kandidaturu nakonec přijali čtyři presbyteri: Simona Kopecká, Jana Šarounová, Janina Zemanová a Petr Hladík a tři faráři: Roman Mazur, Jiří Tengler a Michal Vogl.

Pro volbu šestičlenné synodní rady a stejného počtu náhradníků to však nestačí. Klíčový bude proto mimořádný synod, který se usku-

teční 24. října 2026. Do té doby je stále otevřen prostor jak pro ty, kteří své původní rozhodnutí nepřijmout kandidaturu přehodnotí, tak pro oslovování a navrhování zcela nových kandidátů.

Představitelé synodu proto vyzývají sbory k modlitbám za průběh volby i za budoucí vedení církve. Prosí o zařazení přímlov do bohoslužeb i osobních modliteb a zároveň o citlivé hledání a oslovování vhodných kandidátů. „Přemýšlejte, kdo by byl vhodný, koho povzbudit. Nejde o přemlouvání; odmítnutí je třeba respektovat. V Duchem svatým inspirovaném rozhovoru se však může potkat povolání církvi s povoláním vnitřním,“ apelují předsedkyně mandátové komise synodu Anna Pokorná a předseda synodu Michal Kitta s tím, že návrhy na konkrétní kandidáty je možné průběžně sdělovat synodálům.

Jiří Hofman, foto: ARO

instalace současné synodní rady (2021)

Je potřeba tam s nimi prostě být

O zkušenostech s duchovenskou službou ve věznici a hranicích v prostředí za mřížemi

Ondřej Zikmund je od roku 2013 farářem evangelického sboru v Kutné Hoře. Od roku 2018 dochází do ženské věznice ve Světlé nad Sázavou, nejprve jako dobrovolný duchovní, od roku 2022 zde působí na částečný úvazek jako kaplan. Co pro něj znamená být vězeňským kaplanem? Nejen o tom, ale i o lidské blízkosti, práci s důvěrou a o tom, jak se v prostředí za mřížemi přirozeně utvářejí a testují hranice, mluví v následujícím rozhovoru.

Mám pocit, že duchovní, kteří dochází do věznice, jsou často trochu jiní, možná otevřenější, trpělivější, jako by měli hlubší pochopení pro člověka, který se ve svém nezdařeném životě plácá. Co služba ve věznici přináší tobě?

Spatřuju v tom hluboký smysl. Ty ženy jsou tam v těžké situaci. Jsou omezené na svobodu, jsou pořád na jednom místě, zažívají tam nudu i bezmoc, pláčají se v životě. Žijí tam ve zvláštním bezčase. Je to taková šed. Mně v tom dává obrovský smysl to, že je potřeba tam prostě s nimi být. Jednak že ten čas jim mohu nějak naplnit, a to i s ohledem na jejich budoucnost. A také že mohou zažít, že ne pro všechny jsou sociální spodinou. Prostě mě to baví. A baví mě to i tou svou bizarností, že přijdeš do vězení a můžeš si tam s nimi povídat. To mi přijde prostě fascinující. Často slyším, že rozhovor s kaplanem je jedna z mála smysluplných chvil, které tam zažijí. To je pro mě hrozně důležité. Jsem rád, že jim mohu nějak pomoci.

Ve věznici se údajně setkáváme s těmi největšími hříšníky a hříšnicemi. Jak to vnímáš?

při svojí instalaci v Kutné Hoře (2018)

To je docela zajímavé, já ty ženy vlastně nevnímám jako nějaké echt hříšnice. Když jsem tam dělal nástupní pohovor, tak jsem byl upozorněn, že tam budu pracovat se spodinou společnosti, ale já to vnímám asi jinak. Ony tam jsou všechny v těch tepláčkách, všechny vypadají tak nějak stejně...

Máš chuť si taky obléknout tepláky, aby ses jim přiblížil?

Ne, to zase takhle úplně nechci. To by pro mě byl problém. Ale jsem rád, že nemáme uniformy. Jsem rád, že tam můžeme být v civilu. Myslím si, že i pro ně to je fajn, že za nimi přijde někdo normálně oblečený a popovídá si s nimi. Jako by jim člověk vracel jejich důstojnost. Mám pocit, že ty tepláky, prostředí a všechno kolem je o tu důstojnost tak trochu připravuje. Přijde mi, že díky tomu lidskému přístupu kaplanů se jim ta důstojnost zase nějak navrácí. Že si uvědomují, že jsou lidi. Mám tam jednu klientku, která říká, že jí ten pobyt ve věznici i něco dává. Že si třeba díky tomu přečetla od Havla „Dopisy Olze“, což jinak by prý v životě nepřečetla, a že tam nachází ohromné pochopení. Že jak to Havel psal ve vězení, tak to vlastně popisuje přesně i její pocity. Moc jí chybí takové to obyčejné tlačená. Má doma dva syny, občas jí napíšu, což je super, ale ona by potřebovala slyšet i detaily z normálního života, třeba co je ve slevě v Lidlu. Protože ty vlastně dělají život životem. A tak se stane, že se s ní bavím také o těch úplně obyčejných věcech.

Zaujala mě tvá zmínka o důstojnosti.

No ano, vždyť jsou duševně i duchovně v bahně a neumí se z toho vyhrabat. Setkávám se tam často i s vražedkyněmi. Většinou jsou to ženy, které zabily svého manžela nebo někoho blízkého, protože je dlouhodobě nějak týral. Tak to prostě jednou vyřešily takhle rázně. A když se s nimi bavím, vidím, že to jsou úplně normální ženské. Nedávno jsem tam měl jednu klientku, která uměla krásně mluvit. Vyprávěla svůj příběh. Dovedla skvěle reflektovat svůj čin. Až mi šel mráz po zádech. Většinou je vidět, že mají mozek naprosto v pořádku. Mnohdy v nich vidím docela chytré ženy. Nezajímá mě, co udělaly, ale co je zajímavé a jestli najdeme nějakou společnou řeč, jestli budou ochotné se se mnou vážně bavit. Samozřejmě spousta z nich chce jenom známky, dopisní papíry, hygienu a podobné věci, což bývá otrava. Ale když se některá

z nich dokáže zastavit, sednout si a vážně popovídat, svěřit se, přemýšlet, tak je to prostě fantastické.

Máš v hlavě nějakou stanovenou hranici, s kým by ses už nebavil?

To jsi mě zaskočil. Asi jsem nad tím nepřemýšlel. Vlastně ani nevím, podle čeho bych pak ty lidi rozdělával. Pro mě je důležité, pokud dotyčná osoba má skutečný zájem, je ochotná se se mnou bavit a chce přemýšlet o smyslu života a podobně. Pak bych nikomu nebránil. Pokud uvidím, že dotyčný hledá a má skutečný zájem, tak jsem tomu otevřený.

Někdy je dobré mít vlastní hranice v tom, co připustíme, a co už ne. Jako například když nějaký klient chodí za duchovním z jiných důvodů, než by měl, což se může projevat i tím, že ruší, provokuje atp. Máš v tom nějak nastavené hranice?

Tohle jsem řešil spíš kdysi, ještě jako dobrovolník. Chodil jsem do kaple a čekal, koho mi dozorcí přivedou. Dělal jsem biblické vždycky pro dvě skupiny za sebou. A tam se přesně taková narušitelka objevila, tak jsem zažádal, aby mi tuhle ženu příště nepřiváděli, a bylo. Teď v pozici kaplana, který je zaměstnanec věznice a má možnost volného pohybu, už je to jinak. Navštěvují vězeňkyně i přímo na jejich oddílech, dělám tam biblické přímo na cele a kdo tam chce přijít, přijde. Často vezmu kytaru a zpíváme „světákovky“, to je hrozně baví.

Ale i tak je asi potřeba jisté hranice si stanovit, aby ti klienti nepřerostli přes hlavu.

To rozhodně! Máme novou kolegyni, která je taková poctivá a měla dvě odsouzené v kapli. Potom, co odešly, zjistila, že v kapli zmizela krabička sirek. Tak přemýšlela, co s tím, a nakonec se rozhodla, že to raději nahlásí. Takže z toho bylo takové malé pozdvižení a ty ženy z toho měly samozřejmě průšvih. Mně přišlo hodně důležité, že to kolegyně nahlásila, protože tím ►

se stanovily jasné hranice, že ten kaplan není někdo, ke komu si mohou dovolit všechno. Je to zaměstnanec a má nějaké svoje povinnosti. Ale i lidsky – nejde jen tak k někomu přijít a něco mu vzít. Je prostě důležité, zvláště ve věznici, dát najevo, že určité jednání prostě není přípustné.

Určité hranice jsou nastavené vězeňským systémem, kde jsou už dopředu jasná pravidla. Přesto si myslím, že duchovní se snaží přinášet do vztahů s klienty víc světla, což se projevuje větší svobodou, otevřeností v komunikaci i lidskou blízkostí. V tom vězeňském prostředí to je dost neobvyklý jev. Máš nějaké své osobní hranice pro utváření mezilidských vztahů ve věznici?

Můj kolega Aleš Kocián mi dal jednu velkou radu a té se držím: „Mluv o sobě co nejmiň.“ Ve věznici o mně ví, že jsem ženatý a mám děti, ale neví kolik, jak se jmenují ani kolik je jim let. Samozřejmě že kdyby chtěli, tak si mě asi najdou, ale o svém osobním životě jim nevyprávím. Což chápu, že to je trošku nesouměrné, protože ony mně o sobě vypráví hodně, často vím detaily

o jejich rodině, v jaké jsou situaci. Moje osobní hranice je hlídat si své soukromí.

Přejdou ještě k jiné hranici. Jsou klienti, kteří k duchovním docházejí, a klienti, kteří nedocházejí, i když vědí, že mohou. Jak tohle vidíš ty?

Tady mezi našimi klientkami se setkávám se dvěma skupinami. Jednak ženy, co tam nechťejí být, snaží se dostat domů, jsou v kontaktu s rodinou, snaží se a pracují na tom, aby se domů dostaly co nejdřív. Druhá skupina naopak působí, jako by si řekly, že už to v té base nějak doklepou. Tak nějak rezignovaly. Ony vědí, že jim je v base líp než venku. Mají tam teplo, postel i jídlo, tak se už o nic nesnaží.

Vím, že s některými ženami bude ten rozhovor k ničemu, že to ani mě nebude bavit. A pak jsou klientky, se kterými mě to baví. Odpovídá to jejich životnímu nastavení. Když mají ony zájem hledat a pracovat na sobě, tak mě to těší a baví, ale když jsou ženy, které si jen stěžují a nikam to nesměruje, je to prostě k ničemu. Ale nevím, jestli je v tom nějaká zásadní hranice. Určitě to není víra. Tady ve věznici věří snad všechny, jsou zbožné až na střechu a čtou Bibli, tedy aspoň se tak prezentují. Některé si myslí,

že mě na to nachytají, ale některé to tak mají opravdu. Ale kde je ta hranice přesně, nevím.

Někdy bývá hranicí jazyk. Setkáváš se tam i s cizinkami? Nacházíš si s nimi společný jazyk?

Občas na nějakou cizinku narazím. Společný jazyk je většinou angličtina. Ale je to těžké, protože nejsem zrovna skvělý angličtinář. Samozřejmě jim nemohu nabídnout veškerý servis jako těm ostatním. Měli jsme tam třeba jednu paní, tuším že byla z Peru, takže anglicky mluvila taky dost lámaně. Ale postupně se naučila i pár slovíček česky. Takže jsme se pozdravili a něco málo si řekli, ale je to prostě těžší, nejde to tolik do hloubky. Jazyky jsou někdy dost znatelná bariéra.

Setkal ses někdy s něčím, co by se dalo nazvat genderovou hranicí? Některé kaplanky, které dochází do mužských věznic, se setkávají s tím, že se musí víc hlídat a být obezřetnější, protože přístup mužských klientů k ženám je jiný než k mužům. Prožíváš ve svojí roli něco podobného?

Ve Světlé jsme dva kaplani a jedna kaplanka, každý máme svůj okruh klientek. Zatím se mi nestalo, že by došlo k něčemu, kde by ty vězeňkyně měly jiný přístup, než by měly mít. Ani mě snad nikdy nenapadlo, že by to mohlo být jinak.

Duchovenská služba ve věznicích je někdy náročná a vyčerpávající. Vnímáš nějakou hranici v tom, kolik té práci dát? Zvláště ty, který to máš spojené ještě s farářskou prací, což taky vyžaduje své. Na věznici mi přijde zajímavé, že tam ti lidi prostě jsou. Že stačí jen za nimi přijít. Většinou tě rádi vidí, můžou si s tebou popovídat, vědí, že po nich nebudeš nic chtít. Protože po nich nechceš nějakou aktivitu, nějaké povinnosti a sálár. V tom je to snazší.

Jen občas po nich chceš, aby se nad sebou zamysleli...

To je možná taky taková hranice, že některé se nad sebou zamýšlejí a některé ne. A s těmi, co se zamýšlejí, se pak pracuje líp. Ale jinak jsem se asi zatím hranicí toho, kolik mám nebo bych měl dávat této službě, nezaobíral. Zatím to zvládám a na hranici kapacity svých možností jsem ještě našťestí nedošel.

Jak vnímá tvé kaplanství sbor? Nemá pocit, že ho nějak šidíš?

Do věznice jezdím na jeden den v týdně a ten mi samozřejmě ve sboru chybí. Ale zatím je to v pohodě. Sbor vnímá, že moje služba je i jinde a respektuje to. Někteří ze sboru se mnou dokonce byli ve věznici na bohoslužbách.

Dokážeš rozlišit, kdy ti někdo říká pravdu, nebo kdy si záměrně vymýšlí?

Já to asi nedovedu poznat. Ale přišel jsem na to, že mi vlastně nevadí hrát jejich hru, i když mám pocit, že mi kecají. I tak je možnost, že tam kousek pravdy je. A i když je to hodně nepravděpodobné, stejně jim tu jejich verzi nechám. Nesnažím se nastavit jim zrcadlo nebo jim říkat, že to, co povídají, jsou nesmysly. Prostě je nechám vymluvit, nechám je říct, co chtějí, a nechci jim bourat jejich představu.

Existuje jakási hranice, nebo možná až propast mezi odsouzenými a společnostmi, protože společnost je v tomto směru plná předsudků a obav. Co bys společnosti vzkázal?

No hlavně to, aby se předsudků zbavovala. Aby se zajímala a nahlížela na ty, co si věznicí prošli nebo prochází, ne jako pouze na darebáky, co si zaslouží trest, ale také jako na lidi, kteří potřebují pomoc a podporu. A také aby se naučila těmto lidem dávat druhou šanci.

připravil Zdeněk Turek, výpomocný kazatel, foto:

archiv respondenta

Žena, kterou neumlčeli

Za Zdenou Mašínovou ml. (1933–2026)

Rodina Mašínových patřila k těm, jejichž jméno mělo být vymazáno z národní paměti a uchováno nanejvýš v archivu státní bezpečnosti. To se díky Bohu nepodařilo. Podařilo se ovšem tohle jméno překrýt mnoha vrstvami dezinformací a klišé tradovaným totalitní ideologií i mnohými současnými pohledy na protikomunistický odboj; důsledkem je automaticky používaný přívlastek „kontroverzní“ nalepovaný na členy této rodiny. Proti tomu je nutné se vymezit, osobní seznámení s těmito osobami a prostudování různých pramenů dovoluje za kontroverzní označit nanejvýš některé interpretace historiků, politiků či veřejnosti.

S paní Mašínovou jsem se poprvé setkal při pohřbu Milana Paumera před 16 lety a od té doby jsem ji pravidelně navštěvoval v jejím olomouckém bytě, naposledy v domově pro seniory, kde strávila své poslední roky. Po dlouhých letech se jí podařilo navázat kontakt s církví, ve které byla jako dítě pokřtěná a pak z mnoha důvodů o tuto vazbu přišla. Její příběh napoví, proč tomu tak bylo.

Narodila se 7. listopadu 1933 v Praze jako nejmladší ze tří dětí Zdeny Mašínové a pplk. Josefa Mašína, někdejšího legionáře a za 2. světové války člena odbojové skupiny Tři králové (Balabán, Mašín, Morávek), popraveného nacisty v červnu 1942. Její dva bratři, Ctirad a Josef, se rovněž zapojili do odbojové činnosti, za kterou byli po válce oceněni medailí za chrabrost. Po nástupu komunistického režimu v aktivním odboji proti totalitnímu režimu pokračovali, než na podzim 1953 s Milanem Paumerem odešli do západního Berlína a vstoupili do americké armády.

Paní Mašínová se těchto aktivit kvůli nízkému věku i vrozenému onemocnění nohou ne-

mohla zúčastnit, nicméně jako jejich sestra byla roky perzekvována a sledována státní bezpečností. Po válce studovala v Jeseníku na reálném

gymnáziu, po nástupu komunistů a nuceném vystěhování rodiny vystudovala Vyšší zdravotnickou školu v Olomouci a pracovala zde jako laborantka na hygienické stanici. V té době již byli její bratři zapojeni do odboje. Na konci listopadu 1953, po odchodu bratrů za hranice, byla zatčena a několik měsíců strávila na samotce ve vězení. Na jaře dalšího roku ji sice propustili na „svobodu“, ale zůstala pod stálým dohledem státní bezpečnosti. Režim se pomstil na jejich mamince, kterou bez důkazů odsoudili na 25 let

do vězení, kde zemřela v důsledku těžké nemoci. Nedoložili jí žádný podíl na činnosti jejích synů, nicméně syn Josef tvrdí, že o jejich aktivitách věděl. Zdena žila tehdy s babičkou, velmi nuzně poté, co byly připraveny o veškerý majetek a neustále čelily tlaku státních a policejních orgánů a jejich přísluhovačů. V roce 1973 se provdala za Rudolfa Martina, žili spolu v Konstantinových Lázních. Po roce 1989 se vrátila do Olomouce. Dosáhla rehabilitace své matky i strýce, podařilo se jí získat zpět rodinný statek v Lošanech, odkud pocházel její otec a kde je nyní zřízen Památník tří odbojů.

Její maminka byla pokřtěná evangelička, věřící se stala v těžkých dobách okupace. Svě děti nechala pokřtít v evangelickém sboru v Poděbradech, kam se nuceně přestěhovali v roce 1940. Zdenka vzpomínala, jak se k nim velice vstřícně chovala rodina bratra faráře Jeschkeho, což bylo v jejich případě coby nepřátel Říše vzácné. Velice se přátelila s jejich dcerou Rut. Tehdy se také seznámili a sblížili s Paumerovými, kteří byli rovněž evangelíky, a s Kubišovými, rodiči Marty Kubišové.

V roce 1948 byla Zdena confirmována, od té doby ji provází konfirmační verš z evangelia podle Matouše 24, 13: „Ale kdož by setrval až do konce, ten spasen bude.“

Nikdy se svých bratrů ani rodičů nezřekla, naopak. Na otázky, jestli někdy vyčítala svým bratrům nebo otci, že svými odbojovými akti-

vitami ohrozili celou rodinu, razantně odpovídala, že do odboje šli právě kvůli rodině a celé společnosti. Za svobodu se musí bojovat a bez zbraní to nejde, to považovala za samozřejmé. Nad řečmi o hrdinství či domnělých zločinech se usmívala a považovala je za nepochopení skutečné motivace ke službě své zemi. Vždy stála za svými bratry a po celou dobu nesvobody až do konce svého života zůstala autentickou svědkyní několikageneračního boje za svobodu, který přinesl jejich rodině tolik bolesti a ztrát.

Paní Mašínová byla oceněna z rukou předsedy vlády, Ústavem pro studium totalitních režimů a prezidentem republiky při udílení státních vyznamenání, které nepochopitelně odmítl udělit jejím bratrům. Považuji za oprávněné, kdyby se se k ní přihlásila i církev, ke které patřili její rodiče a sourozenci. A to za neoceňitelné svědectví o podobě totality a boje proti ní, které sdílela s mnoha mladými lidmi ve školách, v médiích a také v prostředí olomouckého sboru, jehož členové ji navštěvovali, a dokud to bylo možné, zajišťovali její odvoz na bohoslužby. Takových příkladů toho, že svobodu a demokracii nemáme bez boje, osobního nasazení a obětí, kolem sebe mnoho nemáme. Připomínejme si takové lidi, kteří byli členy naší církve a s nimiž jsme ztratili spojení kvůli tehdy panující nenávislné ideologii, strachu a následně vlivem nízké informovanosti.

Marek Zikmund, farář, foto: Ben Skála

15.–20. srpna 2026, Strážné-Hořejší Herlíkovice

RE: GENERATION

Česko-německý seminář s tlumočením

Přihlášky a program:
pratele-herlikovic.evangnet.cz

Maturita, a co dál?

Jak vypadá zkouška dospělosti na škole pro lidi s mentálním hendikepem

Ondrovi je jednadvacet. Narodil se s postižením, které nese rysy autismu. Začalo se projevovat kolem jeho tří let. Přesvědčit odpovědné instituce o tom, že Ondrův problém v komunikaci s okolním světem i jeho často prudké chování nejsou výsledkem pouhé „nevychovanosti“ a nezmění se větší přísností, nebylo pro Ondrovy rodiče vůbec lehké. Příspěvek na péči získala rodina až v Ondrových třinácti letech.

Naštěstí pomohly speciální školy. Díky prakticky orientované výuce dnes Ondra zvládá věci, které byly dříve v kategorii snů. V praktické škole Diakonie ČCE v Ostravě-Hrabůvce letos udělal závěrečné zkoušky a uzavřel školní docházku. Před jeho rodinou se otevírá otázka – co dál?

15 minut na potítku

Praktickou školu lze chápat jako střední školu pro lidi s hendikepem. Závěrečné zkoušky jsou pro žákyně a žáky stvrzením, že na maximum využili svůj potenciál. Kromě toho se jedná o důstojný rituál zakončující celé studium. Nikdo ho nebere na lehkou váhu. Všichni dorazí elegantně oblečení. V některých rodinách se na zkoušky připravují velmi svědomitě i doma.

Skládají se z teoretické a praktické části. V té teoretické žákyně a žáci prověřují svou schopnost odpovědět na dvacet otázek, ze kterých losují. Průběh se shoduje s maturitní zkouškou.

Kdo si vylosuje otázku, má 15 minut na právu. Potom jde ke své třídní učitelce, která s ním o tématu patnáct minut povídá.

Otázky se týkají například péče o domácnost, práce na zahradě, péče o děti. Kdo na ně neodpoví verbálně, vyjádří se pomocí komunikačních kartiček či s pomocí znakování, které se ve škole naučil.

Zkouška chutná dobře

Praktická část představuje hlavní část zkoušky. Základem je vaření. Žákyně a žáci osvědčují, že zvládnou připravit určitý pokrm. Například slané, sladké palačinky, chlebičky s dvěma různými pomazánkami. Připravují také polévku a hlavní jídlo skládající se z masa a šfouchaných brambor. Na přípravu pokrmů jsou vyměřené dvě hodiny. Zkušební komise sleduje celý průběh přípravy jídla včetně závěrečného servírování.

Dále zkouška prověřuje schopnosti v drobné manuální práci. Před komisí například žákyně či žák dotvoří keramický výrobek barvami. Měsíc před zkouškou musí také zkoušené doma zasadit rostlinu, starat se o ni a pak komisi předvést výsledek.

Nakonec ukážou své schopnosti v domácích pracích, jako je vysávání, žehlení, utírání prachu.

Všechny praktické zkoušky skládají žákyně a žáci s dopomocí asistentů pedagoga, kteří každého zkoušeného dlouho znají a mají zmapovanou míru jeho schopností. Jak říká ředitelka speciálních škol Diakonie ČCE v Ostravě,

náročnější bývá pro žákyně a žáky teoretická část zkoušky.

„Tu praktickou si celý rok nacvičuji,“ říká ředitelka Iveta Pross. „Svými schopnostmi si jsou jistí. Navíc co se týče jídla, výsledky své zkoušky si pak sami vychutnají. To velmi motivuje.“

Tohle těžko vysvětlíte

O tom, že Ondra svou maturitu na praktické škole Diakonie v Ostravě zvládne, jeho maminka nepochybovala. Vždy se snažila Ondru vychovávat tak, aby mohl žít co nejběžnějším způsobem života.

Má zkušenost z práce v ústavech, kam přicházeli dospělí lidé s hendikepem poté, co už o ně jejich rodiče nemohli pečovat. Doma zažívali láskyplné prostředí. Všestranná péče rodičů v nich však nerozvinula samostatné schopnosti. Život bez rodičovské podpory pak pro ně byl nesmírně tvrdý.

Paní Alena Staňová se proto svého Ondru snažila vést k samostatnosti od jeho nejmenších let. Bez podpory specializovaných škol to ovšem nešlo. Ve chvíli, kdy Ondra ve třech letech ztratil schopnost řeči, se už rodiče smířovali s tím, že nikdy mluvit nebude. Pak ovšem Ondra nastoupil do speciální školky, kde s ním pravidelně pracovala zkušená logopedka s paní učitelkou. Ta se mu intenzivně věnovala. „Rozvinula jeho schopnosti tak, že dnes mluví skoro až moc,“ komentuje to s úsměvem paní Staňová.

Jenomže to samo o sobě nestačilo. Komunikovat byl Ondřej ochotný jenom s lidmi, které důvěrně znal. Před cizími ze sebe nedostal slovo. A při sebemenším náznaku nepohody na ně reagoval prudce.

Paní Staňová s ním zažívala nejednu stresovou situaci, jejichž příčiny byly pro okolí nepochopitelné. „Jedete například autobusem,“ vzpomíná paní Staňová, „sedíte na místě vyhrazeném pro lidi s hendikepem. Vedle Ondry se posadí stará paní, které není dobře a jede k lékaři. Na to místo má právo stejně jako my. Ondra ji ale nezná. Nechce ji vedle sebe a dává to prudce najevo. Těžko to té staré paní vysvět-

líte. A ještě hůř to vysvětlíte Ondrovi, že se takto nemůže chovat k cizím lidem,“ vzpomíná paní Staňová na zážitky, kterých ale výrazně ubylo.

Na plný výkon

„Praktická škola Diakonie ČCE v Ostravě byla jedna z nejlepších věcí, která se nám stala,“ vysvětluje Alena Staňová, proč se dnes dívá do budoucnosti s daleko větším optimismem než dříve. Když nastoupil Ondra na praktickou školu, našel tu trpělivé, empatické pedagogy a skvělé asistenty, kteří pro něj byli velkou autoritou. Společnými silami ho učili nejen vařit, uklízet či pracovat na zahradě, ale také zvládat každodenní situace.

Škola výrazně utlumila Ondrův strach z komunikace v cizím prostředí. To jeho maminka považuje za zásadní. „Je hezké, když se naučíte namazat si toust,“ říká. „Když ale v obchodě na pultovém prodeji neumíte říct – dobrý den, prosím toust – tak se nenajíte.“

Díky vzdělávání v praktické škole dnes Ondra zvládá menší nákupy samostatně. Doma si uvaří. Lze se s ním bez větších stresů najít v restauraci. Když navštíví lékaře, zvládá odpoví- ►

dat na jeho otázky. To je také obrovský posun. Každý si asi dovede představit, jaké by to bylo, kdyby u lékaře nedovedl říct, kde ho bolí.

„Samozřejmě Ondra stále potřebuje korekci,“ říká jeho maminka.

Praktická škola Diakonie ČCE Ostrava-Hrabůvka vzdělává ve dvou třídách. V každé třídě je deset žákyň či žáků. Většina z nich má poruchu autistického spektra. Na jednu třídu připadá jeden učitel a dva asistenti pedagoga. Na druhou třídu dva učitelé a dva asistenti pedagoga. Zájem o praktickou školku je větší, než škola může uspokojit.

Když Ondra někam vyráží samostatně, mají jeho blízcí přehled o tom, kde se pohybuje a co dělá, aby mohli zasáhnout, kdyby se Ondra dostal do konfliktní situace. Míru důvěry, kterou mu dnes mohou dát, si ovšem před několika lety ani nedovedli představit.

Je to též díky tomu, že ve školním prostředí byl Ondra úplně jinak motivovaný než doma. „Ve škole pracoval na plný výkon. Když přišel domů, vypnul,“ popisuje paní Alena rodičovskou zkušenost, kterou lze považovat za univerzální a která se netýká jen rodičů dětí s hendikepem.

A teď do práce?

Rodina má k jeho nově nabytým schopnostem takovou důvěru, že chce Ondrovi najít nějakou lehčí brigádu. Nabízí se třeba doplňování zboží v obchodě, kde pracuje Ondrova babička. Ondra ji dobře zná, mohl by se tedy v její přítomnosti cítit bezpečně. Ondra by také mohl

roznášet letáky, ale není jisté, jak dlouho by se učil příslušné trasy.

Ondra žehlí

„Mohl by vykonávat celou řadu zaměstnání,“ říká paní Alena Staňová. „Potřeboval by ale k sobě asistenta, který by mu čas od času pomohl zvládnout situaci, se kterou si neví rady. To je úkol, který nelze po běžných členech pracovního týmu chtít.“

Tím paní Staňová naráží na problém, který řeší všechny rodiny dětí s hendikepem, jež mají šanci samostatněji žít a pracovat. Vždy budou potřebovat podporu.

Někde fungují organizace, které ji poskytnou. Jinde ale ne. Systémové řešení je stále ještě před námi. Rodiny dětí s hendikepem si ho ale zaslouží. Mají právo na jistotu, že jejich děti budou moci žít plnohodnotný život.

Adam Šůra

ROZHOVOR S TVŮRCI PODCASTU „TEOLOGICHTÍ LEHKOODĚNCI“

V taláru se světelným mečem

Když jazyk superhrdinů otevírá rozhovory o spiritualitě

O víře, popkultuře a humoru bez křeče. V podcastu „Teologičtí lehkooděnci“ čtveřice mladých evangelických farářů (Magdalena Horáková, Benjamin Kučera, Jan Lavický a Benjamin Roll) nenásilně propojuje spiritualitu a teologii se světem fantasy a sci-fi. Název si vypůjčili z vojenské terminologie – označuje jednotky, které se dokážou hbitě pohybovat i v náročném terénu. Ke komu v podcastu vlastně mluví? Kde vidí průniky mezi křesťanstvím a populární kulturou? A proč může být Bilbo Pytlík inspirací pro naši církve? O tom všem jsme mluvili s tvůrci – evangelickými faráři Magdalenou Horákovou a Janem Lavickým.

Odkud se vzala myšlenka začít dělat vlastní podcast?

Jan: Vzniklo to před dvěma nebo třemi roky na farářském kurzu, kde jsme se potkali s Majdou [Horákovou] a Benem Kučerou. Došlo nám, že se většina našich společných rozhovorů točí kolem toho, co jsme viděli nebo četli. Tak mě napadlo, že bychom si o tom mohli povídat formou podcastu. Jasnější podobu tomu dal název – Teologičtí lehkooděnci – což je sousloví, které zaznělo na farářském kurzu, a mně se to hrozně líbilo.

Magdalena: Původně je to spíš pejorativní označení faráře nebo teologa, který není úplně dobře teologicky vyzbrojen. Nemá dost načteno a není dostatečně vzdělán.

Mluvíte hlavně k „evangelickým nerdům“?

J: Myslím si, že v realitě mluvíme především k nim. Záměrem ale bylo dělat podcast i pro ty, kteří v církvi třeba nejsou úplně ukotvení, ale zajímají je přesahová témata nebo průřezové přehledy oblastí popkultury. Ale jaký dosah ten podcast má mimo naše evangelické kamarády a nerdy, to opravdu nedokážu odhadnout.

M: Když natáčíme, vlastně moc nepřemýšlím nad tím, kdo to bude poslouchat. Dělán to hlavně kvůli tomu, že mě to baví. A pokud to, co z toho vznikne, bude bavit i někoho dalšího, tak je to skvělé.

Vy sami Teologické lehkooděnce popisujete jako „neformální pokec o teologii, víře a popkultuře“. Jak se takový neformální pokec připravuje?

J: Většinou tak, že se shodneme na tématu. Jeden z nás pak má na starost připravit osnovu dílu – nadhodit témata v takovém předstihu, aby se na ně ostatní mohli připravit. Míra přípravy je pak na každém zvlášť.

Od začátku jsme chtěli, aby to bylo hodně neformální. Aby to nebyla další schůze, další práce, protože takových věcí máme každý až nad hlavu. Snažili jsme se ten formát vymyslet prostě tak, aby nás to nezatěžovalo, ale abychom se u toho spíš odreagovali.

M: Pro posluchače by bylo samozřejmě lepší, kdybychom měli scénář a odpovědi si dopředu připravili. Ale to by nás stálo energii a čas, a hlavně by se z toho pro nás ztratila radost.

nahrávání jednoho z dílů podcastu

Technickou a organizační výzvou může být i to, že každý z vás bydlí v jiném koutu země. Jak se vám to daří skloubit?

M: Je pro nás nejlepší se scházet online. Dlouhé mezery mezi díly jsou dané tím, že trvá, než se domluvíme na termínu nahrávání. Můžeme až večer, po staršovstvu, když děti spí a partneři nic nenamítají.

J: Rádi využijeme příležitost živého nahrávání. Zatím se to v plné sestavě podařilo jednou ve studiu a jednou částečně, když jsme se během akce pro mládež sešli v Třebchovicích [p. Orebem] s publikem. Jen Ben Roll se připojil online.

M: Shodli jsme se na tom, že sejít se osobně nad mikrofonom je vždycky lepší. Víc to odsýpá, cítíme se líp, než když koukáme do kamery a přemýšlíme nad tím, jestli jsme se vyjádřili správně. Víc to připomíná ten přátelský pokec.

Jaká to pro vás byla zkušenost, nahrávat před živým publikem? Chtěli byste si to zopakovat?

J: Mně to přišlo fajn, byl jsem moc rád, že nás pozvali. Myslím si, že ohlas byl dobrý, na druhou stranu je to skutečně jiný formát a budeme ještě do příště přemýšlet, jak tam tomu publiku

dát víc prostoru nebo nějak jinak s ním interagovat. Na příští jaro jsme pozvaní na Quattro, mládežnické setkání pěti seniorátů.

M: Bylo to strašně fajn. Mě to pozvání dost překvapilo, ale vlastně jsem si to tam užila.

Pro svoje pořady vybíráte témata, jejichž spojení s teologií je neobvyklé – zabíháte třeba do fantasy literatury nebo popkultury, např. k Pratchettovi, Tolkienovi a dalším. Odkud pro ně čerpáte inspiraci? Jak vznikají ta témata, to spojení teologie a popkultury?

M: Máme sdílený soubor, kam Jeník na začátku vykopnul pár témat, kterým by se rád věnoval a ke kterým všichni můžeme připisovat další věci. Z toho seznamu vybíráme, na co máme chuť. Když jsme natáčeli před publikem, tak to bylo zrovna na Mikuláše, takže se nabízelo téma „andělé a démoni“. Nebo prostě zvolíme to, co nás zrovna láká.

Jedním ze základních prvků vašeho formátu je o tématech hovořit odlehčeně a s humorem. Co je pro vás hranice „odlehčenosti“ v teologii?

A nemáte někdy pocit, že už je to na úkor myšlenkové hloubky?

J: Velká výhoda je, že nevysíláme živě. To nám dává možnost si to trochu promyslet. Taky do různých otázek vstupujeme s různou intenzitou – někdy se o ní baví všichni, někdy dva a ostatní spíš přizvukují. K humoru přistupuju stejně jako ve své práci. Co bych si nedovolil v neformálním rozhovoru, který vedu jako farář, to si nedovolím ani v podcastu.

M: Doufám, že jako faráři máme tuhle vnitřní stopku nastavenou automaticky. Dovedu si představit, že jsou lidi, kterým náš podcast nic neřekne. Humor je velmi individuální záležitost, stejně jako víra. Je vlastně velmi snadné dostat se v tom přes čáru. Neděláme si legraci z Boha, ale ze sebe. Ale dovedu si představit, že i přesto bychom mohli někoho podráždit. Už jenom to, že přirovnáváme různé fantasy a pohádkové postavy k mesiášům, k Ježíšovi, k různým biblickým postavám, by mohlo být vnímáno jako rouhání.

Stává se vám někdy že se na něčem teologicky nebo interpretačně neshodnete? Necháváte ty rozdíly zaznít i v podcastu?

M: Mně se stává, že se mi v diskuzi otevře nový obzor na věc, na kterou jsem měla nějaký svůj názor. Ale že bychom se vyloženě neshodli ve smyslu nějakého konfliktu, to ne. Můžeme mít různé preference, co se týče postav. Kluci třeba nesdíleli můj názor na Andrzeje Sapkowského a styl, jakým píše svoje ženské postavy, k čemuž já jsem velmi kritická. O takových věcech se pak bavíme ještě mimo nahrávání.

Teologicky jsme víceméně na stejné vlně, protože jsme všichni studovali stejnou školu ve stejnou dobu. Chodili jsme na téže přednášky, ovlivňovali nás titíž teologové a učitelé.

J: Myslím si, že je to důležitá součást toho podcastu. Kdyby se jen harmonicky slepovaly dílky mozaiky, chyběl by podcastu určitý šmrnc, který je důležitý. Právě třeba v pohledu na daného autora. Debaty o tom, jestli je Pratchett

cynik, patří k mým nejoblíbenějším momentům.

Ben Roll jako postava z fantasy světa

Mnohé současné filmy, seriály či ságy pracují s motivy oběti, vzkříšení, vyvoleného (mesiáše) nebo transcendence – pojmy, jejichž doménou je křesťanství. Co se podle vás děje s jejich významem, když se přesouvají z náboženského kontextu do popkultury? A proč vlastně podle vás křesťanskou symboliku využívají?

M: Evropská kultura – a nejen ta – je křesťanstvím hodně ovlivněná a čerpá z něj různé archetypy a motivy. Zároveň jde o věci, které s člověkem nějakým způsobem rezonují a autoři se s nimi snaží vypořádat – mnohdy jinak než právě křesťanství. Možná hledají odpověď tím, že o tom píší. Je zajímavé, jak často se dotknou něčeho hlubokého. Něčeho, o čem víra ví a má to pojmenované. Vždycky mám radost, když v knížce nebo ve filmu zasvítí ta schovaná perla, ke které se člověk musel nějak promyslet, a odkrývá poznání víry. ►

Ale je to případ od případu. Ta škála filmů, seriálů, knížek nebo počítačových her je obrovská. Jsou tu kvalitní věci, které nesou řemeslný um i myšlenku, na druhé straně spektra je pak čistě konzumní zboží.

J: Druhá věc je, že mnoho věcí, o kterých se bavíme, buď přímo pochází ze Spojených států, anebo jsou americkým kulturním prostředím hodně ovlivněné. Americká společnost je výrazně religiózní a vkládat do kulturních děl náboženské nebo křesťanské motivy tam není nic divného. Odvrácená stránka věci je, že to může být taky dobrý byznys. Taky se k tomu dostáváme, stejně jako k banalizaci nebo vyprázdněnosti, byť spíš okrajově, protože hlavně si povídáme o tom, co nás baví.

Svět superhrdinů a geekovská subkultura jsou i dnes z velké části „mužská záležitost“. Jak se v takovém prostředí hledá prostor pro jiné hlasy a perspektivy – třeba tu ženskou?

M: Já to tak vlastně ani nevnímám. Zase záleží, do kterého žánru se díváme. Tipuju, že v oblasti počítačových her budou spíš dominovat muži, ale pak jsou literární žánry, ve kterých absolutně dominují ženy. Teď je třeba hodně na vzestupu romantická fantasy [tzv. romantasy, pozn. red.], kterou píšou ženy pro ženy a má obrovskou fanouškovskou základnu.

J: Situace se v posledních 15 letech dost proměnila. Konkrétně třeba fantasy nebo komiks se stal hodně mainstreamovou záležitostí. Je mnohem běžnější než třeba během mého dospívání. Ani to genderové rozložení není tak jednostranné. Obecně přibývá i autorek – v literatuře, filmu i v herním designu.

Jaké máte na podcast ohlasy?

M: Zatím jsme pro ohlasy moc prostor nedávali. Teprve teď, rok od prvního dílu, jsme si založili facebookovou stránku. Epizody nahráváme na církevní SoundCloud, kde není možné přidávat komentáře. Takže vlastně nevíme. Já bych moc ráda zřídila YouTube kanál, kde by lidé mohli

reagovat a dávat nám nové návrhy, a třeba i stížnosti.

J: Pokud nějaké stížnosti byly, týkaly se technické roviny, ale ne obsahu. Jinak mě až překvapuje, kdo všechno podcast slyšel, nebo dokonce pravidelně poslouchá. To mě vždycky potěší. Taky mě moc potěšili Pastoral Brothers, kteří se stali našimi velkými fanoušky, naše díly sdílí a upozorňují na ně.

Jaké máte Lehkooděnci aktuálně plány? Chystáte nějaké novinky?

M: Už máme domluvené téma dalšího dílu, kterým bude „Harry Potter“ [rozhovor proběhl v květnu 2026, pozn. red.]. Na to se moc těším. I s ohledem na to, že se teď připravuje nový seriál.

J: Rádi bychom měli YouTube kanál. A já bych byl rád, kdyby i další grafiky od Majdy našly pozdější uplatnění. Myslím, že i ta grafická stránka, kterou díky Majdině zručnosti máme, je pěkná rovina našeho podcastu. Uvítali bychom, kdyby se nám s tím dařilo líp pracovat, třeba právě na YouTube.

M: Ke každému dílu kreslím originální logo tak, aby tam bylo ideálně nějaké splynutí teologie a popkultury. Mám i rozpracované portréty každého Lehkooděnce v této souhře – třeba Bena Rolla v taláru se světlým mečem nebo Jeníka v zaklínačské zbroji držícího Bibli. Ale bere to hodně času.

Jaká popkulturní postava by mohla být pro naši církev inspirací?

M: Mě napadla Tonička Bolavá z Úžasné Zeměplochy. Je to mladá čarodějka, což ovšem ve světě Zeměplochy není kdovíjak dobrá práce, protože čarodějky většinou chodí po horách a zapadlých vesnicích a koukají, kde je co potřeba. Jsou to vlastně takové pastorační pracovnice. Tonička Bolavá chce pomáhat lidem, a zároveň jí ti samí lidé často házejí klacky pod nohy. Ona je z toho zoufalá a nešťastná, jak někdy lidi můžou být zbednění, ale nevzdává to. Vlastně tu svoji dobrou práci nedělá kvůli uznání. A má

i pružné myšlení, hledá nové způsoby, jak něco oživit, jak to dělat jinak. Když tohle nefunguje, proč na to nejít úplně odjinud. Proč dělat službu, kterou nikdo nechce, a místo toho tu energii nevěnovat do něčeho potřebnějšího.

J: Vybral bych Bilba Pytlíka. Hobita, který měl rád svůj pohodlný nedobrodružný život a netoužil po žádném velkém dobrodružství, po objevování neznámého. Ale vývoj událostí ho tím směrem nasměroval a on se k tomu postavil vlastně velmi statečně, i s vědomím vlastních

limitů a předností. Navzdory různým pokusem zvládl projít celým dobrodružstvím. A myslím, že pro naši církev, která se teď taky vydává do neznáma, na velké dobrodružství související s proměnou struktury, a třeba i zažitých formátů fungování církve, to může být dobrá inspirace. Nebát se ty kroky udělat, ale být si zároveň vědomi toho, na co naše síly nestačí.

připravila **Adéla Rozbořilová**, foto: archiv
respondentů, kresba: M. Horáková

HORIZONT

Setkání a setkávání

Zkušenost s Peterem Sorátem, teologem bez domova

Nic nenahradí osobní setkání a nejinak tomu bylo při setkání s Peterem Sorátem. Nedošlo by k němu bez správkyně kostela u sv. Martina ve zdi v Praze, paní Marty Vrškové. Marta stejně jako Peter pochází ze Slovenska. Oba dva jsou svým způsobem spojení s Prahou. Martu znám už léta. Petera jsem měla teprve osobně poznat. A tak začalo setkání s ním díky Martě a iniciativě pana Davida Jurecha pomalu krystalizovat.

S Peterem jsme si dali sraz před kostelem sv. Ludmily na náměstí Míru. Peter na rozdíl ode mě byl na místě srazu včas. Cestou do ne zcela konkrétního cíle mi Peter v několika desítkách minut vylíčil svůj životní příběh, cestu, která ho nakonec přivedla k životu na ulici. Ten trval víc než 9 let. Poutavě o tom Peter vypráví v knize, kterou napsal. Kniha se jmenuje *Pouličný diviak. Zo života na ulici* a vyšla v roce 2012.

To je také rok, kdy Peter začal žít jinak, už ne na ulici, i když jak sám říká, možná zůstal stále bezdomovcem. Jeho domovem je od roku 2023 malý pokoj v evangelické ubytovně. V roce 2018 pak Peter vlastním nákladem vydal dru-

hou knihu a od té doby následovaly další knihy a jejich vydání jako např. *Medzi kniha* pojednávající o dětství na faře nebo *Trhovisko Miletičova*.

Už při osobním setkání s Peterem jsem pochopila, jak neobyčejný a plný životní síly, kreativity a důvěry v život Peter je. Mluvil o svých studiích teologie, o rodině, která ho od dráhy faráře spíš odrážela, respektive nevěřila tomu, že je to pro něj dobrá volba. Peter absolvoval teologii, religionistiku a filozofii v Bratislavě, získal magisterský titul. V rámci studia strávil rok na Evangelické teologické fakultě v Praze. Je však přesvědčený, že žádný lidský obor se nedá vystudovat. Je to nekonečný proces a nakonec člověk stejně nic neví. Peter se nikdy o službu faráře nepokusil, dle svých slov si však v kontaktu s lidmi někdy připadal jako farář-psychoterapeut.

Bezesporu umí naslouchat, rozmlouvá s lidmi, ať už na trhu Miletička nebo během provázení po Bratislavě. Osobní setkání s Peterem stojí za to. K němu došlo i během pastorálky v dubnu tohoto roku. Setkali jsme se u Martina ve zdi. Petr vzpomínal na svá studia v Praze, hovořil o zklamání z konkrétních setkání a rozhovorů s faráři, zároveň připustil, jak náročné ►

autorka článku s P. Sorátem

povolání to je. V souvislosti s podobenstvím o hřívnách (Mt 25, 14–30), které bylo základem pobožnosti, zmínil, že člověk může objevit svoji hřívnu i tím, že začne něco dělat. Najednou je to tu – „hle, hřívna“, o níž člověk předtím netušil, že by ji měl.

Knihy Petera Soráta je možné zakoupit přímo u autora na trhu Miletička v Bratislavě anebo objednat poštou.

Kniha *Pouličný diviak* existuje také jako audiokniha a je možné ji zakoupit za dobrovolný příspěvek.

Kontakt: peter.sorat@gmail.com nebo facebook.com/peter.sorat

To, o čem Peter mluví, sám zažil. Domnívá se, že „člověk je od narození po smrt časovým bezdomovcem“, a tak je podstatná právě ta přítomná chvíle. Petr připouští, že žít jako bezdomovec v malém městečku nebo na vesnici je mnohem náročnější než život v anonymitě města Bratislava. Čím větší město, tím větší možnosti přežití se nabízejí. Život na ulici přežijí jen psychicky odolní jedinci, jak Peter ve své knize uvádí a ví, o čem píše. Peter je důkladný pozorovatel života, píše o závislostech a uvádí konkrétní příklady lidí, s nimiž se setkal,

s nimiž něco prožil – to dobré i to, co pak vyhodnotil jako zklamání. Zachycuje příběhy lidí, kteří našli sílu vymanit se ze své konkrétní závislosti. Sám tu svoji zvládl, konkrétně závislost na hraní rulety. Přišel kvůli ní o rodinu, chtěl spáchat sebevraždu, dostal se na úplné „dno“. Našel v sobě přes to všechno vnitřní sílu učinit změnu – začít žít jinak. Svoji zkušenost popisuje v již zmíněné knize *Pouličný diviak*. Je to kniha o odvaze, vnitřní síle, ale i o víře, že život stojí za to. Peter píše o svých životních zkušenostech s bezdomovectvím, z toho všeho ale nevylučuje víru v Boha. Vnímá ji jako „zkoušku i šanci na odražení se ze dna a zároveň jako zmrtvýchvstání v životě“. Spíše než o „Bohu“ mluví Peter o životě s velkým „Ž“ a také o naději, bez níž podle jeho slov nemá život smysl.

Bezesporu vnímá Peter život na ulici jako síto. Jak sám píše – nejlepší a nejpevnější lidi potkal na ulici a někdy je to jen jeden člověk ze sta, někdy ze sto padesáti, někdy z tisíce. Bezdomovectví je pestré, má mnoho podob, je plné kast a lidí, kteří bojují a nevzdávají se. Nazývá ho „vypáleným znamením zla a neúspěchu“, zároveň je Peter za bezdomovectví rád. Považuje ho za nejdůležitější zkušenost ve svém životě.

Kristýna Malíšková Pilecká, farářka, foto: archiv

P. Soráta

Pod Rozsíčkou mezi lesy...

Tábor na Blažkově už po 70 let formuje generace evangelíků

Dnes jsou tu jen prázdné louky a hluboké lesy. Nic nenasvědčuje tomu, že právě tady, v romantické krajině u Sázavy, se začal psát příběh, který ovlivnil životy celých generací evangelíků. Trávit léto na evangelickém táboře na Blažkově chtějí lidé všech věkových kategorií i dnes. A to i navzdory široké nabídce volnočasového vyžití a spíše skromnému vybavení tábora.

Úroveň komfortu se Blažkov blíží spíš skautským táborům než rekreačním kempům. Splachovací záchod tu nenajdete, místo nich jsou tu staré dobré kadibudky. Vaří se na starém sporáku na dřevo a teplá voda není samozřejmostí. Jedinou zděnou stavbou v tábořišti je budova kuchyně. Na ni navazuje jednoduchá dřevěná jídelna se zastřešeným zápražím. Spí se v chatkách s palandami. Nejstarší z nich je „heraklitka“ z r. 1952. Žádný luxus, přesto sem děti i mládež jezdí s nadšením. I ty z většího města tu v zabláceném oblečení běhají po lese, hrají volejbal nebo dodnes nadšeně zpívají ze staré Nové písně.

Na počátku bylo Slovo

Délku historie blažkovského letního střediska prozrazuje letopočet 1956 na fasádě budovy kuchyně. Ovšem jeho kořeny musíme hledat ještě o 10 let dříve a o 30 km vzdušnou čarou západněji. Právě tam, na louce u řeky Sázavy, v r. 1946 vzniklo Středisko biblických kursů „Sázava“. Podrobnosti o historii obou tábořišť se dnes můžeme dozvědět i díky synovi jednoho ze zakladatelů, Janu Vondrovi mladšímu, který z podkladů z pozůstalosti po otci a ze vzpomínek účastníků uspořádal dvě knihy (*Sázavský deník*,

2009 a *Blažkovský deník*, 2019). Tam lze najít spoustu dalších souvislostí, které se do tohoto článku nevejdou.

I když jako vedoucí kurzů na otce (i maminku) bratr Vondra nenavázal, obě místa se mu vryla hluboko pod kůži. Na Sázavu i na Blažkov totiž jezdil právě s otcem a dalšími členy rodiny od útlého věku. „Řádně jsem začal jezdit každý rok po konfirmaci v r. 1959 a jezdil jsem až do r. 1962. Potom už jsem byl na vysoké škole v Plzni a začal jsem jezdit na lesní brigády, např. v Adamově [v Jeseníkách],“ vzpomíná.

Příběh „Sázavy“ se začal psát už před válkou. Iniciovali ji mladí z (tehdy jediného) brněnského sboru, kteří se chtěli hlouběji a soustavněji ponořit do studia Bible. „Když jednou za války putovalo několik členů brněnského Sdružení mládeže Českomoravskou vysočinou a utábořilo se nedaleko Sázavy, řekli si, jak by bylo krásné, kdyby větší počet členů našeho sboru mohl tak zde trávit svou dovolenou v klidu a soustředění uprostřed krásné přírody, v bratrské družnosti, v rozjímání Písma svatého,“ uvádí výroční zpráva tábora za r. 1946 a 1947.

K zájmu brněnské mládeže o studium Bible bezesporu přispěl i vliv některých tehdejších kazatelů, kteří svým výkladem dokázali své posluchače oslovit a strhnout, jako např. profesor teologie Slavomil C. Daněk či pozdější synodní senior Viktor Hájek, který v letech 1929–1950 působil právě v Brně.

Vhodný čas pro realizaci myšlenky biblických kurzů pro mládež přišel až po r. 1945. Ujali se jí samotní mládežníci v čele s Jiřím (Ilko) Staňkem, Oldřichem Keřkovským, Vlastimilem Burešem či Janem Vondrou starším. Program kurzů tvořil původně především ►

biblický seminář na Sázavě (1949)

teologický obsah. Na tábor jezdili faráři z celé církve, kteří mladým evangelíkům přednášeli na nejrůznější témata.

Druhý programový pilíř tvořil přirozeně pohyb. Napomohl tomu i fakt, že „generálním ředitelem“, jak jej s nadsázkou táborníci titulovali, byl učitel tělocviku Jan Vondra starší. Každé ráno tak začínalo budičkem a následnou rozčivkou. Ne všichni se však po ránu cítili na sportování naladěni, a tak si hledali způsoby, jak se rozčivče vyhnout. Po svém to řešili bratři Kabíčkové, kteří byli dvojčata – a tak se ranního cvičení vždy účastnil jen jeden. Cvičitele Vondru, který je od sebe neuměl rozeznat, tím patřičně zlobili.

I když biblické kurzy iniciovala mládež z brněnského sboru, byly otevřeny zájemcům z celé církve. A ti sem také jezdili ze všech možných směrů – od Prahy, Ostravy i Bratislavy. S výběrem přednášejících farářů prý dokonce pomáhala synodní rada (resp. ústřední kancelář), protože měla o jejich působení lepší přehled.

Přes to vlak nejede

Jednou z výrazných součástí koloritu sázavských kurzů byla železniční trať, která tábořiště obepínala z jižní strany. Dnes již zaniklá trasa propojovala Havlíčkův Brod se Žďárem nad Sázavou (a Brnem). Vlakové spojení z Brna bylo sice přímé, i přesto cesta zabrala tři a půl hodiny. Vedení trati přímo kolem tábora bylo sa-

mozřejmě velmi příhodné. Nic na tom neměnil ani fakt, že vlak tu nestavěl. Mládežníci si totiž našli způsob, jak se s touto okolností popasovat. Většina účastníků mířící do tábora od Brna vystoupila ve stanici Sázava, odkud to bylo asi 3 kilometry pěšky. Ve vlaku zůstalo jen pár silných jedinců, kteří pokračovali v jízdě až do příští stanice Nízkov – společně se všemi zavazadly původního osazenstva. Při průjezdu tábořištěm je házeli z oken vlaku na „dopadovou plochu“, kde si je táborníci převzali.

Paradoxně právě trať se stala samotnému táboru osudnou. V úseku mezi Příbyslaví a Žďárem nad Sázavou do velké míry kopírovala meandrovitý tok řeky. V 50. letech proto proběhla výstavba nové – přímější – trati. Tu původní převzala do užívání armáda, která tu prováděla cvičení – a to i přímo v táboře, kde zrovna běžel kurz.

Armádě záhy začal tábor překážet, a tak v r. 1954 sboru přišel příkaz, že musí tábořiště vyklidit. Na stěhování i hledání náhrady zbýval necelý rok. Naopak prý ze strany armády přišlo poměrně štědré finanční vyrovnání, díky němuž bylo možné stěhování logisticky zajistit, ale také z poskytnutých peněz mohla být na novém místě postavena zděná budova kuchyně.

Jak to bylo s Blažkovem

Po takovém místě, jako byla Sázava, se odpovídající náhrada hledala těžko. V hledáčku se nejprve ocitl pozemek nedaleko Sazomína. Místní

ale na poslední chvíli svoji nabídku odřekli, čímž pro iniciátory mládežnických kurzů nastala kritická situace. Organizátoři se tehdy obrátili na tehdejšího horáckého seniora (a budoucího seniora synodního) Václava Kejře, jestli by neměl tip na odpovídající pozemek s blízkostí evangelického kostela. Kejř jim tehdy doporučil okolí Blažkova. Organizátoři kurzů si oblast prošli a objevili plácek u lesa, který se jim zalíbil. Vydali se proto do nedaleké Dolní Rozsíčky a u prvního statku se zeptali, komu pozemek patří. Měli štěstí, že statkář, který jim otevřel, byl nejen majitelem pozemku, ale také člen významné evangelické rodiny Žilků (z téhož stavení pocházel i teolog a dlouholetý děkan pražské teologické fakulty Ferdinand Žilka). To ale mladí muži nevěděli. Na otázku „na co to chcete?“ proto jen nejistě odpověděli, že by zde rádi postavili evangelický tábor. Statkář Adolf Žilka se zamyslel a odpověděl: „Když je to tak, jak říkáte, tak na to vám já to dám zadarmo.“ A bylo vyřízeno.

Stěhování tábora probíhalo od léta 1955, kdy se začalo s demontáží jednotlivých objektů. Na Blažkov byla převezena a znovu smontována heraklitka a jídelna, jejíž jádro je dosud stejné jako před 80 lety. Se stavbou se pokračovalo i během letních kurzů, které byly do velké míry pracovní. Budova s kuchyní byla postavena až v následujícím roce. Také chatky vznikaly postupně. Zpočátku si táborníci museli vystačit s vojenskými stany s kruhovým půdorysem, které sbor získal od UNRRA.

Tábor v době nesvobody

Od roku 1956 fungoval tábor na novém místě jako Letní středisko „Blažkov“. Název měl své opodstatnění. „V 50. letech se znárodňovalo leccos, včetně táborů. Otec měl obavu, aby to nepotkalo i je. Prosazoval, aby se místo slova ‚tábor‘ používalo ‚středisko‘, aby si to pánové nahoře nespletli a nechtěli to taky. Ale tábořiště bylo naštěstí moc primitivní na to, aby se tam rekreovali,“ vysvětluje Jan Vondra ml. dobové souvislosti.

Tábor sice komunisté nakonec neznárodnili, ale do jeho provozu zasáhli. V letech 1973–1989 se na Blažkově směly konat pouze rekreační pobyty pro rodiny a členy sborů. Kurzy pro mládež byly až do revoluce zakázány. Nové možnosti se evangelíkům naskytly po r. 1990, kdy se pobyty pro děti a mládež obnovily. V konturách ustálených v 90. letech tábor běží v podstatě dodnes.

Zpočátku na Sázavu i na Blažkov jezdili převážně členové brněnských sborů. Postupně sem začaly na rekreaci jezdit i jiné farní sbory, například Nosislav, Klobouky u Brna, Proseč, ale třeba i Trutnov a mnoho dalších.

Ať je teplo nebo zima

Středisko dodnes patří brněnským evangelíkům – oficiálně sboru Brno I. Pečuje o něj kuratorium složené rovnoměrně ze členů Prvního a Druhého brněnského sboru.

Tábořiště je hojně využíváno, v období od jara do podzimu se tu dveře netrhnou – v těsném zákrytu se tu střídají rodinné pobyty, dětské tábory i setkání mládeže. V roce 2009 se podařilo obnovit i „sázavskou“ tradici biblických kurzů pro mládež – pod názvem LeSeM (Letní setkání mládeže). Iniciovali je farář Michael „Miki“ Erdinger a člen sboru Brno-Židenice Ladislav Chladil ml., oba „odchovanci“ blažkovských táborů. Hlavní sezónu uzavírá pobyt pro seniory počátkem září.

Blažkov ale nespí ani mimo ni. Během roku se tu konají adaptační kurzy brněnských evangelických škol, bývají tu setkání mládeže Brněnského seniorátu (tzv. školka mládeže), jezdí sem sborové zájezdy, skauti, a někdy je tu dokonce i svatba.

Místo se mění, síla zážitků zůstává

V průběhu let se tvář tábořiště nevyhnutelně změnila. Hluboké lesy ustoupily těžařům, takže okolí tábora momentálně vévodí všudypřítomné oplocenky. Ve spodní části areálu přibyl dřevěný altán, budova jídelny prošla v r. 2014 rozsáhlou rekonstrukcí. Na stejném místě ►

současný stav tábora (červenec 2026)

nestojí ani kadibudky – ty byly přemístěny v r. 2011. Původně stály hlouběji v lese, což obyčejné užití toalety – hlavně za tmy – povyšovalo na adrenalinový zážitek.

Za 70 let fungování se na Blažkově vystřídal už tisíce dětí, mladých i starších táborníků. A je to nekončící proud. Čím to, že je Blažkov i dnes tak oblíbený? „Lidé se rádi vrací na místo, kde zažívají mnoho hezkého – od bezva vedoucích, přes kolektiv, kde se cítí přijímaní, ať již jsou jácíkoliv, až po zážitky z přírody. Blažkov asi není úplně pro každého, ale kdo na něm zažije hezký čas, rád se vrací. Tábory mají vysokou úroveň a vedoucí se dětem opravdu věnují,“ říká Miki Erdinger.

Podobnou zkušenost má i o generaci starší Jan Vondra. „Poznal jsem tam spoustu dobrých lidí, kterých si vážím dodnes. Obohatili mě i tím, co žili a vyjadřovali. Ať už to byl bratr farář Herýán, Kája Trusina, bratři Kabíčkové a spousta dalších,“ vypočítává.

„Blažkov není jen místo. Blažkov je bytí s lidmi. Patří k němu i takové maličkosti, které se těžko vysvětlují někomu, kdo tam nikdy nebyl. Večery za jídelnou. Zpívání. Večerní nástup na náměstíčku. Koupání po okolí. Každoroční obavy, jestli jsme si to už definitivně nerozházeli s mlynářem. Nekonečné rozhovory. Tajné i netajné návštěvy kuchyně. Vodní bitvy. Sušení nádobí na kamnech,“ doplňuje Iva Květonová, farářka sboru Brno I, která na Blažkov každoročně jezdí.

O společenství dobrých lidí tu zkrátka jde především. Platilo to i na Sázavě. Snad i proto se sem lidé stále rádi vracejí. Svědčí o tom i vžitá formule, kterou se účastníci jednotlivých pobytů loučí: „Pod Rozsíčkou mezi lesy za rok ruce podáme si!“

Adéla Rozbořilová, foto: repro Sázavský deník (s. 109) – s laskavým svolením autora, Ben Skála

POSLEDNÍ SLOVO

Přátelství přes hranice

Pamatujete si, jaké to bylo jako dítě nebo dospívající stát u poštovní schránky a s nadějí do ní nahlížet, zda nepřišel další dopis od vašeho kamaráda, se kterým jste si dopisovali? To bylo za studené války, dávno před internetem

a sociálními sítěmi. Svět působil cizěji a rozdělejší – a právě proto bylo přátelství na dálku tak vzrušující. Umožňovalo setkání přes hranice a žilo z fascinace tím, co je odlišné. Z počáteční důvěry k cizímu člověku postupně vyrůstalo přá-

telství. Co bylo zpočátku cizí, se stávalo srozumitelnějším, a to, co bylo společné, obohacovalo obě strany.

To vše umožňoval dopis jako médium. Dokázal překročit železnou oponu, která se lidem zdála nepřekonatelná, i šíři oceánů. Jediný list papíru v obálce, popsaný srdečnými slovy, dokázal prolomit hranice a změnit životy statisíců lidí.

A možná je to víc než jen hezká vzpomínka. Vždyť i samotná křesťanská víra se šířila prostřednictvím dopisů. Pavlovy listy nejsou ničím jiným než duchovními znameními života přes hranice – psanými společenstvím, která často sotva znal, nesenými důvěrou, povzbuzením, a někdy i konfliktem. V jejich jádru však vždy stál vztah.

Přátelství zde hraje překvapivě ústřední roli. Sám Ježíš už své učedníky nenazývá služebníky, ale přáteli (J 15,15). To jejich vztah zásadně mění – už není utvářen odstupem a hierarchií, ale blízkostí, důvěrou a sdílenou odpovědností.

V křesťanském smyslu přátelství překračuje hranice. Není omezeno jen na podobně smýšlející lidi. Ježíš záměrně hledá blízkost těch, kdo stojí na okraji – cizinců, vyloučených i těch, kdo smýšlejí jinak. Přátelství se tak stává prostorem, kde rozdíly nemizí, ale dají se unést.

To nabízí důležitou perspektivu pro dnešní ekumenismus. Tam, kde církve ještě nejsou plně sjednocené, vzniká společenství často nejprve ve formě přátelství: skrze naslouchání, důvěru a pohostinnost. Přátelství není hotový program, ale praxe. Je to způsob, jak kráčet vedle sebe i bez hotových odpovědí.

Dalo by se říci, že přátelství je jakýsi „mezistupeň“. Je víc než pouhá spolupráce – ale ještě to není plná jednota. V něm se však už nyní stává viditelným to, co je možné: společná cesta navzdory rozdílům.

Možná právě v tom spočívá skutečný význam oněch starých přátelství na dálku. Ukazují, že porozumění často začíná v maličkostech. Prv-

ním krokem směrem k druhému. Ochotou setkat se s tím, co je cizí. A možná to platí dodnes: všude tam, kde se lidé začnou vnímat jako přátelé, ztrácejí hranice část své moci. Přátelství totiž nepřekonává všechny rozdíly. Ale dokáže je proměňovat.

Rita Famos

V tomto smyslu lze přátelství chápat také jako vůdčí koncept ekumenismu, jak o něj usilujeme v rámci Společenství evangelických církví v Evropě (CPCE/GEKE), ale i v konkrétních partnerstvích, jako je nedávno uzavřená dohoda mezi Českobratrskou církví evangelickou, Evangelickou reformovanou církví ve Švýcarsku (EKS) a Pomocným dílem švýcarské evangelické církve (HEKS).

Rita Famos, prezidentka Evangelické reformované církve ve Švýcarsku, přeložila ARO,
foto: EKS-EERS (eks-eers.ch)

Samé jedničky? (Předávání vysvědčení na EA Praha, kostel sv. Martina ve zdi, 26. 6. 2026.) *foto: Hof*

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Ester Karásková

Členové: Pavel Hanych, Jiří

Hoblík, Jiří Hofman, Jana

Hofmanová, Ondřej Kolář,

Roman Mazur (synodní rada),

Lenka Ridzoňová, Martin Sabo,

Adam Šůra

NA OBÁLCE

pohled do Máchova kraje

foto: ARo

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka zářijového čísla

ČB 9/2026 je 23. 8. 2026.

VYŠLO

13. 7. 2026

BANKOVNÍ SPOJENÍ

číslo účtu: 236982522/0300 (var.

symbol 980103)

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 11x

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

TISKNEME NA ŠETRNÝ PAPÍR:

– suroviny pocházejí pouze
z udržitelných zdrojů s důrazem
na ochranu biotopů

a biodiverzity (papír má
certifikace FSC a PEFC)

– papír neobsahuje toxická
a ekologicky nešetrná plnidla

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem Ježíš ve všedních situacích.

PŘÍLOHA

NEVIDITELNÍ HRDINOVÉ MEZINÁMI

STUDENTSKÁ
LITERÁRNÍ SOUTĚŽ 2026

Neviditelní hrdinové podle mladých autorů: odbojáři, učitelé i maminka

Úvod ke zveřejněným pracím ze studentské literární soutěže

Letos v březnu uspořádala Evangelická církev už 5. ročník setkání věnovaného lidským právům, občanské statečnosti a ochraně lidské důstojnosti. Koná se na půdě Senátu Parlamentu ČR v pražském Valdštejnském paláci. Církev se v nich dlouhodobě snaží otevírat otázku lidské důstojnosti nejen jako etického či teologického pojmu, ale také jako konkrétního závazku v každodenním životě – v rodinách, komunitách, sociálních službách, ve vzdělávání či v práci s lidmi na okraji společnosti. Součástí každého ročníku je také studentská literární soutěž na dané téma. Účastnit se mohou děti ve dvou věkových kategoriích (10–15 a 16–21 let), a to buď v českém nebo ukrajinském jazyce. Letošní ročník nesl téma „Neviditelní hrdinové“ a byl věnován těm, jejichž hrdinské činy se často odehrávají tiše, každodenně a mimo pozornost médií.

Pořadatelé obdrželi na 70 soutěžních textů v češtině či ukrajinštině. Myšlenkově i obsahově rozmanité práce se zabývaly nenápadnými hrdiny – těmi byli ve studentských pracích například učitelé, maminka či odbojáři.

Vypíchnout si zaslouží regionální oborová rozmanitost škol, ze kterých se studenti a studentky hlásili. Práce poroty potěšily svou vysokou literární i obsahovou kvalitou, což je oproti loňským ročníkům znatelný posun – v české kategorii porota udělila dvě zvláštní ceny. Celkově se zdá, že letošní téma „Neviditelní hrdinové mezi námi“ mladé autorky a autory oslovovalo a dávalo prostor se k němu osobně vztáhnout.

Odborná porota ocenila celkem 14 prací. Výsledky byly slavnostně vyhlášeny během konfe-

rence v Senátu. Ceny předal předseda Senátu Miloš Vystrčil společně se zástupci poroty a partnerů soutěže. Ocenění si odnesli věcné ceny či finanční odměny.

všechny oceněné soutěžní práce najdete zde

Nejlepší práce ve všech soutěžních kategoriích jsme se rozhodli nabídnout i vám, čtenářům časopisu Český bratr. Za pozornost ale stojí i ty, které se do něj bohužel nevešly. V české sekci doporučujeme vaši pozornosti zejména tři vítězné práce ve starší kategorii. Na prvním místě se umístilo vysoce aktuální pojednání Anežky Vavříkové o tom, jak demokracii a hodnoty ztrácíme ne jedním konkrétním krokem, ale postupným rozměňováním hodnot, rozkladem občanské společnosti a dílčími událostmi, při kterých je mlčící většina „spolupachatelem“.

Pomyslnou stříbrnou pozici obsadila velmi silná osobní výpověď studentky Ady Šmídové o tom, jak několik generací mladých lidí formoval svým nezapomenutelným přístupem jeden středoškolský učitel. Na třetím místě bodovala práce Alžběty Klonfarové – angažovaná a argumentačně dobře vystavěná úvaha o neviditelném každodenním hrdinství dívek a žen, které

i v roce 2026 narážejí na tabuizaci menstrua-
ce, bagatelizaci bolesti a systémové překážky
ve školství i zdravotnictví.

Silné jsou také texty mladých Ukrajinek
a Ukrajinců, pro které je už čtyřletá zkušenost
války každodenní drsnou realitou. „Pro mě spo-
čívá pravá síla a hrdinství ne ve velkých činech
nebo slávě, ale v každodenní vytrvalosti, péči
a lásce. Moje maminka je živoucím ztělesně-
ním tohoto hrdinství. Ukázala, že být hrdinou
znamená statečně procházet obtížemi, podpo-
rovat ty, které milujete, a dělat vše pro to, abyste
druhým přinášeli štěstí,“ píše například Auryka

Šandyba, kterou porota ocenila druhým místem
v mladší kategorii.

Všechny práce naleznete na webu církve (QR
kód). Věříme, že i pro vás budou inspirací.

Adéla Rozbořilová, šéfredaktorka časopisu
Český bratr

Ráno 4. září

Je 4. září roku 2023. Školní třída vypadá ne-
zvykle prázdně. Nade dveřmi visí hodiny.
Jdou o tři minuty napřed. Tenká pavučina na
velikém okně v bílém rámu se bledě třpytí. Poně-
kud ošoupané, bílé zdi se pomalu začínají barvit
do žluto-zlata. Ťik-ťak tikají hodiny. Srovnané
lavice, zastrčené židle, čistá podlaha. Zvláštní
pohled. Ale ženě sedící u stolu se líbí. Sedí tak
nehybně, že by se dala považovat za součást
školního majetku. Dívá se do prázdna a asi o ně-
čem přemýšlí. Náhle vstane a s podrážděným
výrazem vyjde ze dveří. Tento výraz jí na tváři
přetrvává většinu času, teď je ale docela opod-
statněný. Protože se ozývají hlasy. Dětské hlasy.
Školní rok začíná.

Jde po chodbě. Děti ji zdraví. Vchází do třídy,
sedají si ke kamarádům, povídají si. Nepříjemný
zvuk školního zvonění drásá uši. Za chvíli se ve
dveřích objeví učitelka.

„Dobrý den,“ pozdraví až příliš zřetelně.

„Dobrý den,“ odpovídají mumlavě páťáci.

„Tak se pozdravíme,“ pokračuje učitelka,
„ruce z kapes, Jindřichu – netvařte se tak otrá-
veně, Julie – co vy tam vzadu? Já mám času
dost,“ protahuje slova.

Hodiny ukazují přesně osm hodin.

„Tak kdo chybí?“ ptá se učitelka.

„Terka,“ odpoví někdo.

„Jenom? Má vás být 23. Kde je zbytek?“

„Paní učitelko, nás je odjakživa 21, Terka
chybí, tak je nás 20,“ začíná vysvětlovat Amál-
ka.

„No, on měl přijít někdo novejš.“

„Fakt?“ Žáci zase začínají hlučet.

„Ticho!“ okřikne je učitelka a promne si
spánky.

Hodiny ukazují 8 hodin a 1 minutu. Ozve se
zaklepání na dveře.

„Dále,“ vzdechne učitelka.

Dveře se opatrně otevrou. Projde jimi velmi
vysoký, usmívající se muž. Musí se trochu
ohnout. Za ním stojí dvě děti a vypadají poně-
kud nejistě. Muž je popostrčí dopředu.

„Dobrý den.“

„Dobrý den,“ odpoví učitelka chladně.

Muž se otočí na své děti a něco jim říká. Asi
se je snaží povzbudit.

„Vy budete ti noví, co měli dneska přijít.“

„Ano, ano,“ přikývne muž a je zřejmě rád, že
to pochopila. „Nevěděl jsem, v jakém patře je
tato tržida, omlouvám se,“ pokračuje se slyšitel-
ným přízvukem.

„To jste se měl někoho zeptat. Takhle mají“ – ukáže na děti – „pozdní příchod hned první den.“

„Pozdní příchod?“ zjevně nerozumí.

„Ano,“ učitelka mluví pomalu jako s malým dítětem „my tady totiž chodíme včas. Asi si na to budete muset zvyknout. Musím si vás zapsat, jméno?“

„Oles Povoroznjuk,“ odpoví muž.

„Jejich,“ učitelka prezíravě ukáže na děti „ne vaše.“

Muž se pousměje, ale už nervózněji. Učitelčin tón se mu zřejmě nelíbí.

„Danilo a Inka.“ Podívá se na hodiny. „Pardon, už musím jít na práci.“ Otočí se k dětem a něco jim říká, tváří se omluvně. „Na shledanou,“ rozloučí se a odchází.

„Na shledanou. A říká se do práce.“

Ale muž už je pryč, asi spěchá.

Učitelka potřese hlavou, pak se ohlédne a zeptá se: „Jak se teda jmenujete?“

Dívka, která dosud stejně jako její bratr mlčela, se trochu napřímí. „Inka Povoroznjuk. Inka a Danilo.“

„Vůbec vám nerozumím,“ říká učitelka.

„Inka a Danilo,“ zopakuje chlapec a vypadá, že už by radši zmizel.

Učitelka se podívá na seznam žáků. „Ach, ti cizinci. Co to máte za divný příjmení?“

Páťáci mlčí, nově přichozí též.

„Tak si sedněte,“ propustí je učitelka povýšeně. „A zítra si nespleťte patro. Hodina začíná v osm.“

Děti zůstanou stát, nerozumí. Učitelka ukáže na lavice. Sednou si. Hodiny ukazují 8 hodin a 3 minuty. Julie zvedne ruku.

„Ano, Julie?“

„Paní učitelko, hodina přeci začíná až teď. Naše hodiny jdou trochu napřed.“

„To není podstatné. Pět minut před hodinou, když zvonilo, měli být tady.“

„Totiž, vy jim chcete dát pozdní příchod, ale oni přišli včas.“

„Mají chodit dřív.“

„Ale...“

„Učitelka jsem tady já, Julie, vy mlčte,“ zarazí ji učitelka a pokračuje: „Dneska si budeme povídat o tom, co kdo zažil o prázdninách. Utvořte skupiny a proberte to. Noví žáci si vás jistě rádi

poslechnou, i když nebudou rozumět,“ dodá kousavě.

Žáci začnou přecházet od lavice k lavici. Inka a Danilo sedí sami a něco si šeptají. Přijde k nim Julie.

„Do you speak English?“ zeptá se.

„Yes,“ odpoví Inka a Danilo přikývne.

„Co jste dělali o prázdninách?“

Sourozenci zase znejistí a Danilo řekne, jako by se chtěl vyhnout odpovědi: „Jeli jsme hodně dlouho autem...“

„Hele, jsme v Česku, tak mluďte česky!“ okřikne je učitelka.

Julie, která k ní stojí zády, otočí oči.

„Jeli jsme autem po břehu moře... Bylo to tam moc hezké,“ říká Inka anglicky, ale tišeji. Zní, jako by začínala vyprávět smutný příběh. Danilo se bavit nechce, vytáhne sešit a tužku.

Jemnými tahy vyvede okno, pavučinu, o tři minuty spěchající hodiny a Julii, jak se na Inku dívá velikýma, šedýma očima a jak pozorně poslouchá.

Vera Gotlib, 1. místo (mladší kategorie, česká část)

Neviditelní hrdinové jsou obyčejní lidé

Neviditelní hrdinové mezi námi... Když se nad tím zamyslíme, je jich ve skutečnosti mnohem víc, než se zdá. Domnívám se, že hrdiny nejsou jen ti, které jsme zvyklí tak nazývat – vojáci, policisté, hasiči či zdravotníci, ale i ti, kterých si většina lidí nevnímá: ti, kdo každý den vykonávají svou práci a činí náš život bezpečnějším a pohodlnějším.

Souhlasili byste se mnou, kdybych řekl, že hrdiny jsou i pekaři, kteří zatímco spíme, zajišťují celé zemi chléb – základní potravinu? Pracovníci komunálních služeb, kteří udržují naše město čisté a útulné? Řidiči, učitelé, dobrovolníci? Jejich práce je často nenápadná a pro většinu lidí samozřejmá, ale přitom je nesmírně důležitá. Hrdinové totiž nejsou vždy na titulních stránkách novin ani na televizních obrazovkách, nenosí hrdinské pláště a nemají nadpřirozené schopnosti. Jsou to obyčejní lidé, kteří žijí mezi námi a chodí po stejných ulicích jako my. Jsem přesvědčen, že je vidáme každý den, aniž bychom tušili, že kolem nás právě prošel hrdina.

Hrdiny můžeme nazvat i naše rodiče. Chrání nás, starají se o nás, zajišťují nám vše potřebné

a dávají nám svou lásku a péči. Někdo řekne, že je to přece samozřejmost, rodičovská povinnost. Ale zamysleli jste se někdy nad tím, jak to všechno zvládají? Jak je to pro ně těžké? I oni se unaví, vyhoří, sní o odpočinku. Představte si, že nemají volné dny ani dovolenou. Naši rodiče jsou jako věčné motory. Nejsou jen hrdinové – jsou to superhrdinové.

Neviditelní hrdinové jsou ti, kdo tiše pomáhají druhým. Bez publicity, bez křiku a vychloubování, bez hraní pro publikum. Někomu se to může zdát jako maličkost, ale pro toho, kdo pomoc dostal, to může být záchranné lano ve složitém a tvrdém světě. Možná to byla jeho poslední naděje na záchranu.

Pro mou zemi je téma hrdinství dnes mimořádně aktuální. Už čtyři roky moje Ukrajina hrdinsky brání nejen svou svobodu a hranice, nejen své území a právo být samostatná a nezávislá, ale i svobodu celé Evropy. Nebojují žádní superhrdinové, žádný Batman ani Superman, ale obyčejní lidé z masa a kostí. Nepřítel je nazývá „kyborgy“, protože stojí a vydrží tam, kde nevydrží ocel ani beton. I oni mají strach, i oni chtějí být se svými rodinami a dětmi,

ale drží linii a chrání náš klid. Stojí v mrazu i v horku, ve sněhu i v dešti, bez svátků a volna. Jsou to obyčejní lidé, jejichž jména a tváře většinou neznáme a možná je nikdy nepoznáme, ale právě jejich hrdinské činy nám umožňují žít náš šťastný život.

Ve skutečnosti jsou neviditelní hrdinové obyčejní lidé. Nehledají slávu, uznání ani ocenění, ale činí tento svět lepším a laskavějším. Jsou jako majáky, které tiše dávají své světlo a ukazují cestu těm, kdo ztratili víru a naději.

O tomto tématu jsem hodně mluvil s maminkou. Zeptal jsem se jí, koho považuje za nejdůležitějšího hrdinu. Podívala se na mě, tiše se usmála a řekla, že ho znám. Byl jsem velmi překvapený. V duchu jsem začal vyjmenovávat všechny, které znám... Maminka se jen usmívala. Řekl jsem, že nevím. A ona odpověděla: „Ty ho nejen znáš – ty se s ním každý den setkáváš.“ Zmátlo mě to. Pak dodala: hlavní neviditelný hrdina je uvnitř každého z nás. A každý den, každou minutu, každou vteřinu svádí ten nejtěžší boj.

Dlouho jsem mlčel a přemýšlel nad jejími slovy. Ano, je to pravda. Když se mi nechce trénovat, číst nebo jít ven, právě můj vnitřní hrdina mě nutí vstát. Dává mi sílu překonat lenost a udělat dnes to, co zítra přinese své plody a dovede mě k úspěchu.

Náš vnitřní hrdina to má nejtěžší, protože boj se sebou samým je ten nejtěžší. Známe své silné i slabé stránky a často si svou lenost či nechut

něco dělat omlouváme špatnými podmínkami, nedostatkem prostředků, nálady nebo příležitostí.

Moje učitelka říkala, že letos si připomínáme 30 let existence Senátu Parlamentu České republiky. A já jsem se zamyslel: kolik důležitých zákonů bylo v těchto zdech navrženo a přijato lidmi, jejichž jména většina občanů nezná? Kolik rozpočtů bylo schváleno a kolik mezinárodních smluv podepsáno, které změnily život lidí k lepšímu a otevřely nové možnosti? Kolikrát se zde vedly debaty a hájily zájmy státu? Kolikrát političtí představitelé s podporou svých neviditelných vnitřních hrdinů odolali tlaku a hájili zájmy země? Kolikrát měli odvahu učinit správné rozhodnutí?

Myslím, že o tom by se dalo mluvit donekonečna. Na závěr se však chci obrátit na prezidenty všech zemí, politiky a státní představitele: zastavte se na chvíli, naslouchejte svým neviditelným vnitřním hrdinům, podívejte se, kam směřuje světlo vašeho vnitřního majáku, a přijměte rozhodnutí, která vyvedou svět z chaosu, válek a nepořádku. Udělejte to, aby my i další generace měly budoucnost. Chceme vidět zítřek. Chceme v tom zítřku vidět svítání. Obracíme se na všechny lidi na planetě: chraňte a naslouchejte svému neviditelnému vnitřnímu hrdinovi, protože je to jediný maják, který vám pomůže prožít tento život důstojně.

Yurii Zinchuk, 1. místo (mladší kategorie, ukrajinská část)

Hranice ticha

Představme si náměstí. Je plné lidí, ale přesto v něm něco chybí. Hlasy se pohybují těsně nad zemí, slova jsou opatrná, vyhlazená, nepřímá. Všichni mluví, ale nikdo neříká to podstatné. Ne proto, že by nebylo co říct. Ale proto, že ticho je pohodlnější než

pravda. Protože mlčení nic nestojí. A odvaha ano.

Taková náměstí nejsou výjimkou dějin. Jsou jejich pravidlem. Největší tragédie nezačínají výstřelem ani výkřikem. Začínají tichem. Okamžikem, kdy se společnost shodne, že je lepší

nevidět, neslyšet, neptat se. Pravda neumírá náhle. Zprvu se jen vynechá z titulku. Pak se přesně neuvede v reportáži. A nakonec přestane existovat. Ne proto, že by zmizela. Ale proto, že jsme se přestali ptát, kde je.

Jenže mezi tím tichem existují lidé, kteří ho odmítají přijmout. Nejsou hluční. Nestojí na pódiích. Nenápadně vstupují do každodennosti. A právě tím ji mění. Neviditelní hrdinové. Ti, kteří nedovolí, aby se mlčení stalo normou.

Jednoho takového znám. Není to osobnost z učebnic. Neobjevuje se v médiích. Nemá pamětní desku. Je to člověk, který každý den stojí před třídou. Učitel. Možná by se zdálo, že to není nic výjimečného. Ale výjimečnost se často nepozná podle povolání, nýbrž podle postoje. Pamatuji si jeden konkrétní okamžik. Spolužák seděl v lavici a snažil se být co nejmenší. Posměch byl tichý, ale vytrvalý. Smích, pohledy, poznámky, které zraňují právě proto, že jsou pronášeny jakoby mimochodem. Většina z nás mlčela. Ne proto, že bychom souhlasili, ale

proto, že bylo snazší nic neudělat. Zvyk mlčet je nakažlivý.

Ten učitel však mlčet nedokázal. Přerušil výklad. Zastavil třídu. Nezvyšil hlas. Nekřičel. Jen se díval. Dlouho. A pak řekl: „Ve chvíli, kdy se díváte jinam, se z vás stává součást problému.“ Byla to prostá věta. Ale tížila víc než jakýkoli trest.

Ten den se nic dramatického nestalo. Nikdo nebyl potrestán. Nikdo neodešel v slzách. Ale něco se změnilo. Ticho dostalo trhlínu. Najednou už nebylo samozřejmé. A právě v tom spočívalo hrdinství. V drobném narušení rutiny, ve schopnosti zastavit svět na pár vteřin a připomenout mu, že lidská důstojnost není samozřejmost.

Tehdy jsem si uvědomila, že skutečná odvaha není hlučná. Nepřichází s gesty, která by zaplnila titulní stránky. Přichází v okamžiku, kdy je pohodlnější mlčet... a někdo se přesto rozhodne promluvit. Naše dějiny jsou plné velkých jmen. Gabčík, Kubiš, Palach, Havel. Lidé, kteří odmítli přivyknout tichu, i když věděli, že za to

zaplatí. Jejich činy dnes obdivujeme, protože vidíme jejich důsledky. Ale kolik drobných rozhodnutí, kolik neviditelných gest, kolik obyčejných „ne“ předcházelo těmto okamžikům?

Normalizace nebyla jen politickým obdobím. Byla mentálním stavem. Lidé se naučili oddělovat myšlenky od slov. Přestali se ptát, protože otázky byly nebezpečné. A hlavně zbytečné. Nic neměnily.

Jenže skutečnost byla jiná. Mlčení nikdy není neutrální. Je to prostor, kde se zabydluje lež. Kde se z rezignace stává norma. Kde se z pohodlí stává vina.

Dnes už se oheň nerozdělává na náměstích. Hoří jinde. V pozornosti. V paměti. V ochotě rozlišovat.

Nebezpečí nezmizelo, jen změnilo podobu. Nepřichází s uniformami a rozkazy. Přichází s únavou, zahlcením, relativizací. S pocitem, že na pravdě nezáleží, protože existuje příliš mnoho verzí. Že nemá smysl mluvit, protože hlas se ztratí.

A právě proto jsou neviditelní hrdinové důležitější než kdy dřív. Jsou to lidé, kteří si všimnou, že někdo sedí sám. Kteří se zastanou, když se ostatní dívají stranou. Kteří řeknou „promiň“, i když by bylo jednodušší mlčet. Kteří podrží dveře, vyslechnou cizího člověka nebo se jen na chvíli zastaví. Ne proto, že by chtěli být obdivováni. Ale proto, že jim není lhostejné, jaký svět kolem nich vzniká.

Důstojnost totiž není abstraktní pojem. Nerodí se ve velkých projevech. Vzniká v drobných rozhodnutích každého dne. V tom, zda se odvážíme být všímaví. Zda dokážeme zůstat bdělí ve světě, který nás učí otupělosti. Neviditelní hrdinové nejsou ti, kteří mění dějiny. Jsou to ti, kteří nedovolí, aby se dějiny zlomily k horšímu. Protože ve chvíli, kdy mlčení začne hořet, už bývá pozdě.

Anežka Vavříková, 1. místo (starší kategorie, česká část)

Andělé bez křídel

Válka má svou vůni – je to směs spáleného betonu, pelyňku a železa. Má svůj zvuk – nekonečné vytí sirén a chraplavý dech v radiostanici. Ale především má válka svou tvář. Nejen ty, které vidíme na billboardech nebo ve zprávách, ale stovky tisíc dalších – tichých, unavených, sluncem spálených a pokrytých prachem cest. To jsou neviditelní hrdinové, kteří drží nebe nad Ukrajinou na svých ramenou, často si ani neuvědomují svou vlastní velikost.

Jednou napsala Lina Kostenko: „A každý finiš je vlastně start...“ Tisícům Ukrajinců se 24. únor stal právě takovým „startem“ do terénního maratonu přežití a sebeobětování. Neviditelní hrdinové nejsou jen vojáci v zákopech, i když právě oni jsou naším jádrem. Jsou to lidé,

jejichž jména nebudou v učebnicích dějepisu vytištěna velkým písmem, ale bez nich by se tato historie jednoduše zastavila.

Podívejte se na ruce vojenského zdravotníka. Třesou se únavou, ale stávají se pevnými jako skála, když je třeba stisknout tepnu v korbě pick-upu, který se řítí po rozbité cestě pod palbou. To je neviditelný hrdina, který každý den vidí smrt, ale přesto jí vyrývá život z rukou. Jeho oči jsou jako dvě hluboké studny, v nichž se odráží všechna bolest národa. Nepovažuje se za odváženého. Jen říká: „Musíme to stihnout.“

Nebo dobrovolnice, která v chladném bytě bez elektřiny plete maskovací síť. Její prsty jsou odřené do krve drsnou látkou, záda jí tuhnou, ale do těchto kousků látky vlétá nejen materiál,

ale i své modlitby a naději. Je neviditelným brněním, které chrání tank na frontě.

Vzpomínáme také na Oleksandra Kononova – muže s postižením, který na invalidním vozíku vozil jídlo a léky ukrajinským vojákům už od roku 2014. Ruští vojáci ho zastřelili přímo ve vozíku v jeho domě na Luhansku v březnu 2022. Nemohl držet zbraň, ale jeho dobrovolnická práce byla ostřejší než jakýkoli bajonet.

Nebo Anatolii Kulchytskyi, pětasmadesátiletý dědeček z Černihivu, který během blokády města každý den vycházel pod palbou, aby nakrmil opuštěná zvířata a pomohl sousedům. Kamery světových médií ho neviděly, ale pro svůj dům se stal atlánem [nosným prvkem, pozn. red.].

Neviditelnými hrdiny jsou také železničáři, kteří pod výbuchy evakuovali lidi z okupovaných území a stali se „cestou života“ pro miliony. Byli neviditelnými dirigenty evakuace, kteří na poslední chvíli měnili trasy, jen aby zachránili vystrašené dětské oči v uličkách vagónů.

Když mluvíme o „cestě života“, vidíme tvář Natalii Babychevy, průvodčí evakuačního vlaku. Zemřela na následky střepin nepřátelské rakety, když vlak mířil do Lymanu, aby odvezl civilisty. Byla to obyčejná žena v modré uniformě, jejíž srdce se zastavilo, aby tisíce dalších srdcí mohly dál bít v bezpečí.

A co energetici? To jsou titáni, kteří lezou na vysokonapěťové sloupky, když kolem ještě kouří země po zásazích raket. Nevracejí nám jen světlo – vracejí nám víru, že tma není věčná. Jejich práce je každodenním tichým hrdinstvím pod zvukem dělostřelby.

Hrdinství zdravotnice Maryny Kalabiny, která byla zastřelena v autě, když vezla zraněného synovce do nemocnice v Kyjevské oblasti, je ranou, která se nezahojí. Byla neviditelným andělem strážným, jehož křídla spálila válka.

A hasič z Charkova Oleksandr Podolskyi? Zahynul při opakovaném ostřelování, když hasili požár na trhu Barabašovo. Jeho zbraní byla požární hadice a jeho štítem vlastní hrud.

Neviditelným hrdinou je babička z vesnice u fronty, která odevzdá posledních deset vajec vojákům na kontrolním stanovišti, protože jsou pro ni „všichni jako vlastní synové“. Je to učitelka, která vede hodinu ze sklepa, aby děti cítily, že svět se nezhroutil a že vzdělání je důležitější než rakety. Je to dárce krve, jehož krev právě teče v žilách neznámého vojáka a dává mu možnost znovu spatřit svou matku.

Zatímco svět sledoval zprávy, neviditelní hrdinové v Mariupol Drama Theatre – obyčejní obyvatelé – organizovali život v budově, dělili se o poslední sklenici vody a učili děti písně, aby přehlušili zvuk bomb. Obyvatelé Khersonu vycházeli s prázdnýma rukama proti tankům se žlutomodrými vlajkami. Byl to hrdinský čin davu, kde se každý stal symbolem.

Nikdy se nezapomene obrana Azovstal Iron and Steel Works. Nejen vojáci, ale i civilní ženy, které v podzemí pekly placky z vody, aby nakrmily děti – živý důkaz, že lidskost nelze bom-

bardovat. A kdo by zapomněl na Ghost of Kyiv? I když jde o symbolický obraz, stojí za ním skuteční piloti – neviditelní strážci nebe, kteří v prvních, nejděsivějších dnech války vstupovali do nerovných bojů, aby nad hlavním městem nezhaslo slunce.

Žijeme v době, kdy se hrdinství stalo každodenností. Je to děsivá, ale zároveň vznešená pravda. Neviditelní hrdinové nenosí pláště – nosí vybledlé maskáče, umazané pracovní kombinézy nebo obyčejné svetry, které voní domovem.

Až válka skončí a nad Ukrajinou zavládne požehnané ticho, vzpomeneme si na každého. Nejen na ty, jejichž jména jsou vytesána do kamene, ale i na ty, jejichž jména zná jen Bůh a vděčná srdce lidí, které zachránili. Protože právě na této neviditelné, ale nesmírně pevné síti lidské dobroty stojí naše země.

Andrii Kukin, 1. místo (starší kategorie, ukrajinská část)

Výsledky studentské literární soutěže 2026

UKRAJINSKÁ ČÁST:

Mladší kategorie (10–15 let)

1. Yurii Zinchuk
2. Aurika Shandyba
3. Svitlana Pukshyn

Starší kategorie (16–21 let)

1. Andrii Kukin
2. Yevheniia Tkachova
3. Anna Yukchymenko

ČESKÁ ČÁST:

Mladší kategorie (10–15 let)

1. Vera Gotlib, *Praha*
2. Miriam Kapitánová, *Šternberk*
3. Jolana Kupsová, *Roztoky u Prahy*
zvláštní cena poroty: Monika Vaňková,
Kostelec na Hané

Starší kategorie (16–21 let)

1. Anežka Vavříková, *Moravský Krumlov*
2. Ada Šmídová, *Praha*
3. Alžběta Klonfarová, *Kladno*
zvláštní cena poroty: Dorota Skalková,
Mořkov

Vydáno jako příloha časopisu Český bratr 7+8/2026. Samostatně neprodejné.

Překlad z ukrajinštiny zajistilo komunitní centrum Kalyna.

Kresba na titulní straně: Lýdie Férová

Fotografie: Adéla Rozbořilová

Neviditelný hrdina je docela obyčejný člověk, na němž jeho skromné hrdinství není vidět, ale jehož skutky zanechávají zřetelné stopy. Anebo je neviditelným hrdinou ten, s nímž už se nemůžeme setkat, protože nás předešel v čase a vzpomínáme na jeho odvahu? Neviditelní hrdinové si získávají naše srdce – ti historičtí i ti zcela současní. Kdo jsou pro mladé lidi z Česka a Ukrajiny neviditelní hrdinové, si můžeme přečíst v literární příloze Českého bratra. Kdo jsou naši neviditelní hrdinové a pro koho se jimi můžeme stát my sami, záleží na každém z nás. Skutečný neviditelný hrdina možná ani neví, kým je – mluví za něj jeho skutky. Dnes jsou neviditelní hrdinové neméně potřební než v době Husa nebo Masaryka. Otevřete oči pro neviditelné hrdiny kolem sebe a otevřete srdce pro hrdinu, který roste ve vás.

Mikuláš Vymětal, celocírkevní farář pro menšiny

Konference o duševním zdraví v církvi

Spolu na cestě

Sobota 19. září 2026 9.30-16.30

Sbor ČCE Praha-Vinohrady, Korunní 60

- Diagnostický přehled nemocí a jejich dopadu na společenství v křesťanském prostředí
- Principy Otevřeného dialogu v církevním prostředí
- Spiritualita a duševní zdraví
- Sdílení zkušeností ze života s psychickými problémy
- Co můžeme udělat pro lidi s duševním onemocněním v našem společenství

Přednášky | rozhovory | panelové diskuse

Přednášející

PhDr. Ivan Ryšavý, Ph.D.

Mgr. Stanislav Turek

Mgr. Jiří Motl, Ph.D.

MUDr. Hana Karbanová

Lidé s vlastní zkušeností
psychického onemocnění

<https://1url.cz/@spolunaceste>

NOVÁ GENERACE

**2. ROČNÍK
KONFERENCE O MISII,**
TENTOKRÁT (NEJEN) O PRÁCI
S MLÁDEŽÍ

HLAVNÍM HOSTEM BUDE
DANIELA HURTOVÁ,
ŘEDITELKA FESTIVALU UNITED

Chystané dílny:

- Sociální sítě a rybáři lidí
- Jak začít sborovou mládež od nuly
- Bezpečí v církvi
- Kontemplace & naslouchání

Kompletní program zveřejníme v září

SOBOTA 17. ŘÍJNA 2026
ČCE PRAHA KOBYLISY

Více informací na

<https://1url.cz/@misijnikonference2026>
prukopnictvi.e-cirkev.cz

